

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 20, številka 1

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen
MAREC 2025

Iz vsebine

- 2 NOVICE IZ OBČINSKE UPRAVE**
- 4 IZ VAŠKIH SKUPNOSTI**
- 7 DRUŠTVENO**
- 13 IZ KOMENSKÉ KNJIŽNICE**
- 16 BURJINA GLASBA**
- 22 KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO**
- 23 ZDRAVSTVO IN SOCIALA**
- 28 EKO**
- 28 ŠPORTNO**
- 33 ORA KRASA IN BRKINOV, d. o. o.**
- 38 IZ ŠOLSКИH KLOPI**
- 41 BURJICA**
- 44 KAR BURJA PRINESE**
- 53 OBVESTILA IN PRIREDITVE**

Glasilo Občine Komen
Letnik 20, številka 1, MAREC 2025

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

ISSN 2591-2321

Naklada: 1.490 izvodov

Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na Občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: Heidi Vrčon
Uredniški odbor: Marija Urnek (pomočnica odg. urednice), Tanja Bratina Grmek, Tamara Kukanja, Martina Godnič
Lektoriranje: Barbara Jejčič
Priprava in tisk: DIGIPRINT, d. o. o.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: burja@komen.si najpozneje do **25. 5. 2025**. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno, ne bodo vključeni v decembrsko številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji. Vabimo tudi vse fotografe ali fotografke kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili. Naslednja številka občinskega glasila izide JUNIJA 2025.

Avtor naslovne fotografije: Miran V.

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05 73 10 450
Fax: 05 73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00
sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05 73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure: ponedeljek, sreda in petek od 8.00 do 10.00

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05 76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@kosovelova.si
Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00
sreda od 8.00 do 15.00

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05 73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05 73 11 790
Delovni čas: ponedeljek od 12.00 do 19.00
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15.00
sreda od 9.00 do 18.00

Zbirni center Komen

torek: od 9.00 do 13.00
četrtek: od 14.00 do 17.00
sobota: od 9.00 do 13.00

Delovanje javne razsvetljave - prijava napak:

Javna razsvetljava d. d., Litijska cesta 263, Ljubljana
Telefon: 01 5863 600
E-pošta: info@jr-lj.si
Spletna stran: www.jr.lj.si/prijava-napak

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05 30 78 570

JAVNA BLAGAJNA OBČINE KOMEN

obratuje v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu 118 c (pri pošti).

Delovni čas: ponedeljek, sreda, petek: od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 16.00
torek in četrtek: zaprto

ODPRTO ŠIROKOPASOVNO OMREŽJE KOMEN - prijava poškodbe infrastrukture,

ki ni povezana z motnjami delovanja storitev pri njih.

E-pošta: napake.oso@gvo.si
Telefon: 02 333 26 23, 02 332 23 00
(izven delovnega časa, med 15.00 in 7.00 naslednjega dne)

Razpis za zbiranje predlogov za podelitev priznanj Občine Komen za leto 2025

1. Priznanja Občine Komen, ki se podelijo v letu 2025:

A. ČASTNI OBČAN OBČINE KOMEN

Priznanje se podeli posamezniku, ki je s svojim dolgoletnim delovanjem na znanstvenem, gospodarskem, kulturnem, vzgojno-izobraževalnem, športnem, naravovarstvenem, humanitarnem ali na katerem drugem področju tako prispeval k ugledu in napredku občine, da ima to trajni pomen.

B. ZLATI GRB OBČINE KOMEN

Priznanje se podeli posamezniku ali skupinam za izredno življenjsko delo oziroma za vrhunske uspehe in dosežke na znanstvenem, gospodarskem, kulturnem, vzgojno-izobraževalnem, športnem, naravovarstvenem, humanitarnem ali katerem drugem področju, ki so pomembni za razvoj in promocijo komenske občine. Podeli se eno priznanje letno.

C. Priznanja Občine Komen

Priznanja se podeljujejo posameznikom ali skupinam za dosežene uspehe v krajšem časovnem obdobju. Priznanja imajo pomen pohvale ter so aktualen odziv na dosežke in uspehe na vseh področjih dela. Podeli se lahko do tri priznanja letno.

Priznanja podeli župan Občine Komen predvidoma na slovesnosti ob občinskem prazniku Občine Komen.

2. Predloge za podelitev priznanj lahko podajo posamezniki, družbe, zavodi, politične in druge organizacije in skupnosti, društva ter ožji deli lokalne skupnosti.

Predlog za podelitev priznanj mora biti podan v pisni obliki in mora vsebovati najmanj: splošne podatke o predlagatelju, predstavitevne podatke o kandidatu, vrsto priznanja, za katero je kandidat predlagan, utemeljitev predloga s podrobnejšim opisom dela oziroma dosežkov, zaradi katerih je bila predlagana podelitev priznanja, in dokumente, ki potrjujejo dejstva, navedena v utemeljitvi. Utemeljitev mora biti pripravljena na tak način, da bo zagotavljala pripravo utemeljenega predloga za obravnavo na občinskem svetu in podelitev priznanja na slavnostni seji.

Če predlagatelj ni fizična oseba, mora predlogu obvezno priložiti tudi zapisnik sestanka organa, ki je sprejel odločitev o podaji predloga.

3. Prispele predloge bo obravnavala komisija za podelitev priznanj Občine Komen, imenovana s sklepom župana. Komisija bo oblikovala predlog za podelitev priznanj, o prejemnikih priznanj bo odločal občinski svet s sklepom.

4. Komisija bo obravnavala predloge, ki bodo na naslov Občine Komen prispeli do **petka, 11. aprila 2025 do 12. ure**. Predlagatelji lahko podajo predloge na obrazcu, ki je na voljo v sprejemni pisarni občinske uprave Občine Komen in je objavljen na spletni strani občine Komen www.komen.si.

5. Predlagatelji pošljejo predloge na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen v **zaprti kuverti z napisom »Ne odpiraj – za občinska priznanja«**.

6. Razpis za zbiranje predlogov se objavi na spletni strani Občine Komen www.komen.si ter v občinskem glasilu Burja.

Številka: 094-1/2025-1
Datum: 14. 2. 2025

mag. Erik Modic,
župan

Spoštovane občanke in občani, drage bralke in bralci občinskega glasila BURJA!

Dočakali smo pomlad. Daljši dnevi, višje temperature in več sonca nam dajejo novo moč ter energijo, kar je še kako dobrodošlo po temačnih zimskih mesecih, začinjjenih z različnimi virozami in drugimi prehladnimi obolenji. Kakor koli že, pomlad je tu, in prav je, da se v teh tednih spominjamo tudi svetlih trenutkov naše zgodovine, kot so 80 let zmage nad nacifašizmom in konec druge svetovne vojne ter petintrideseto obletnico prvih demokratičnih volitev v Sloveniji kot začetka odločilne faze boja za osamosvojitve naše države. Žal pa letos obeležujemo tudi tretje leto najbolj krvave vojne na evropskih tleh v zadnjih osmih desetletjih. Ob vseh naštetih obletnicah smo se, hočeš nočeš, znašli še sredi vrtnice poskusov postavitve novega svetovnega reda, v katerem naj bi popolnoma prevladali interesi najmočnejših (držav, voditeljev), medtem ko bi se šibkejši člani mednarodne skupnosti znašli na obrobju, prepuščeni milosti ali nemilosti odločevalcev oziroma piscev najbolj črnih scenarijev. Zato mora Združena Evropa, in s tem tudi naša Slovenija, najti ustrezen, skupen odgovor na ta izziv ter poiskati (nove) zaveznike, da si v tem novem, vse bolj nestanovitnem svetu zagotovi čim bolj varen prostor pod svobodnim soncem.

Kako bo Evropa kos tem izzivom, se bo odločalo predvsem na evropski in v manjšem obsegu tudi na nacionalni ravni. Ne glede na to, pa je jasno, da bodo novi in nepredvidljivi časi močno vplivali na vse ravni življenja, tako lokalno kakor tudi individualno.

Tudi zato želimo z občinskim proračunom za leto 2025 in nekaterimi ukrepi, ki jih je občinski svet sprejel decembra lanskega leta, zagotoviti nadaljnji razvoj naše občine v teh negotovih časih. Več pozornosti želimo nameniti najbolj ranljivima skupinama občanov, starejšim in mlajšim. Starejšim, katerih število se hitro povečuje, moramo kar se da hitro zagotoviti čim bolj kakovostno življenje in tako prispevati k njihovemu boljšemu počutju ter zdravju, kar posledično ugodno vpliva tudi na višino stroškov socialnega in zdravstvenega sistema. Po drugi strani pa

moramo mladim, katerih število je v upadanju, zagotoviti socialno stabilnost in jih tako zadržati doma, na Krasu.

S posebnim sklepom o sofinanciranju programa dnevnega centra Hiša dobre volje Komen bomo uporabnikom od 1. aprila 2025 dalje omogočili subvencioniranje cene storitve v višini 50 %. Upamo, da bodo naši starejši občani to možnost čim bolj izkoristili, hkrati pa si želimo, da bi tudi njihovi svojci skušali prepričati bližnje o prednostih uporabe njenih storitev.

Z noveliranim pravilnikom o subvencijah mladim in mladim družinam za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja v Občini Komen smo dodali možnost pridobitve subvencije za prenovo hiš tudi v primeru, ko za prenovo ni potrebno pridobiti gradbenega dovoljenja. S tem želimo omogočiti širši krog upravičencev, ki si želijo z manjšimi investicijskimi posegi v obstoječem stavbnem fondu urediti ustrezne prostore za svojo prihodnost.

Poleg tega bomo letos preko javnih razpisov namenili več kot 280.000 EUR za dodelitev subvencij oziroma financiranje različnih programov športa, kulture, družabnih dejavnosti, gospodarstva (nova delovna mesta), kmetijstva, manjših čistilnih naprav itd., tako društvom kakor tudi posameznikom. S tem želimo krepiti različne deležnike in dejavnosti, ki so ključni za ohranitev in razvoj naše lokalne skupnosti.

Še naprej pospešeno vlagamo v protipožarno zaščito in preventivo. V teh tednih zaključujemo investicijo postavitve desetih polnilnih mest za gasilska vozila v skupni vrednosti več kot 220.000 EUR, ki je bila večinoma sofinancirana s strani države. Občinski svet je na svoji zadnji seji sprejel sklep, da Občina Komen v naslednjih sedmih letih nameni skupno 350.000 EUR pomoči PGD Komen, zaradi česar bodo naši gasilci že letos lahko naročili novo gasilsko vozilo, s katerim bodo lahko hitreje pogasili požare v naravnem okolju. Poleg tega bomo s pomočjo čezmejnega evropskega programa KARST SAFE letos zagotovili še 95.000 EUR za ukrepe za vzpostavitev novih pašnikov oziroma razširitev obstoječih pašnikov okoli vasi ter za vzpostavitev 50-metrskega zaščitnega pasu ob naseljih.

Tudi letos bomo usmerili več kot 500.000 EUR v investicije, s katerimi iz-

boljšujemo pogoje za razvoj družabnega življenja v naših vaseh, v kar so vključene obnove vaških domov, vlaganja v okviru participativnega proračuna in vlaganja v urejanje javnih površin. Še posebej nestrpno pričakujemo pridobitev gradbenega dovoljenja za celovito rekonstrukcijo Zadružnega (Kulturnega) doma Komen. Vlogo za pridobitev gradbenega dovoljenja smo oddali že lani avgusta, vendar je čakalna doba za izdajo gradbenega dovoljenja na Upravni enoti Sežana rekordno dolga, ne glede na to, ali gre za zasebnega investitorja ali pa je investitor občina. Da bi čim bolj izkoristili dobo čakanja, bo občinski svet konec marca obravnaval Odlok o razglasitvi Zadružnega doma v Komnu za kulturni spomenik lokalnega pomena, s katerim bomo zaščitili najbolj prepoznavne značilnosti in elemente tega doma. Status kulturnega spomenika lokalnega pomena bo povečal tudi možnosti Občine Komen za pridobitev nacionalnih ali evropskih sredstev za obnovo doma. S tem bomo v določeni meri izravnali slabše možnosti za pridobitev sofinancerskih sredstev za energetske sanacije, saj zaradi varovanja nekaterih značilnosti doma ni možno izvesti celovite energetske obnove, ki bi bila upravičena do večjega zneska sofinanciranja. Dejstvo je, da brez obsežnega nacionalnega ali evropskega sofinanciranja Občina Komen finančno ni sposobna zagotoviti 2,5 milijona EUR, potrebnih sredstev za celovito rekonstrukcijo doma.

Poleg tega si prizadevamo tudi za pripravo novih razvojnih priložnosti, ki bodo dolgoročno pozitivno vplivale na našo skupnost. Hitimo z vsemi potrebnimi geodetskimi postopki, da bomo še pred poletjem ponudili v odkup zemljišče v novi obrtni coni pri ALU Komen, kjer smo do konca lanskega leta komunalno in prometno uredili območje s pomočjo več kot 400.000 EUR državnega sofinanciranja. Cilj tega je krepiti lokalno gospodarstvo in pomagati pri ustvarjanju novih delovnih mest v našem okolju.

Želim vam, da uživate v za marsikoga najlepšem letnem času, ko nas prebujenje narave vedno znova očara in nas spomni, da je naš svet lep, če ga le znamo pozorno opazovati in ceniti ...

Vaš župan, mag. Erik Modic

Obrtna cona Komen

Po ureditvi komunalne opreme na območju nekdanjih podjetij Alumontal in Aluoprema je Občina Komen začela postopke za pridobitev gradbenega dovoljenja za obrtno cono Komen II. Naročila je izdelavo idejne zasnove nove obrtne cone za komunalno opremo, katera meri 1,6 ha. V sklopu izdelave idejne zasnove se je uskladila tudi mikrolokacija bodoče obvoznice Komen, ki jo načrtuje Direkcija za infrastrukturo.

Leta 2023 smo uspešno kandidirali na Javnem razpisu za sofinanciranje projektov ekonomsko-poslovne infrastrukture na obmejnih problemskih območjih v letih 2023 in 2024 in pridobili sofinancerska sredstva s strani Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj v višini 448.946 EUR.

Primarni cilj investicijske namere je bil razširitev obrtne cone v Komnu. S tem je občina pridobila 11.597 m² uporabnih površin za opravljanje podjetniške dejavnosti.

Občina Komen je z izvedbo projekta uredila obrtno cono v Komnu, ki ji omogoča širitev poslovne dejavnosti obstoječih podjetij in vstop novih podjetij v obrtno cono. Interes novih podjetij za vstop v obrtno cono je velik, zato je bilo potrebno obrtno cono ustrezno komunalno opremiti, da se lahko vanjo preselijo bodisi nova podjetja oziroma bo obstoječim podjetjem omogočena širitev poslovanja. S tem bodo zagotovljena

nova delovna mesta, saj je območje poslovne cone prostorsko urejeno za nova podjetja.

Izvedba projekta, ki je bil zaključen oktobra 2024, je ustvarila pogoje za razvoj poslovno-proizvodne dejavnosti v Občini Komen. Investicijski projekt ima poredni vpliv na trženje podjetniških produktov in storitev, njegovi rezultati bodo pospešili razvoj podjetništva in lociranje podjetij v obrtno cono Komen. Investicijski projekt bo podjetjem omogočil gospodarsko rast, konkurenčnost in ra-

zvoj ter tako prispeval k večjemu bruto domačemu proizvodu. Razširitev obrtne cone bo prispevala k ustvarjanju novih delovnih mest in vplivala na povečanje zaposlovanja v podjetjih na območju investicije. Z investicijo bo obravnavani projekt pripomogel k višji kakovosti bivanja in dela na območju Občine Komen, kar omogoča nadaljnji razvoj območja ter skladnejši regionalni razvoj.

Besedilo in foto: Občinska uprava

Postavitev samooskrbnih sončnih elektrarn na stavbah vrtca in šole v Komnu ter Štanjelu

Občina Komen se je v lanskem letu, v sodelovanju z občinami Pivka, Ilirska Bistrica in Logatec ter Domom starejših občanov Ilirska Bistrica, uspešno prijavila na javni razpis Ministrstva za okolje, podnebje in energijo ter pridobila 158.122 EUR državnih sredstev za postavitev samooskrbnih sončnih elektrarn.

Konec lanskega leta je bilo izbrano podjetje EPEU, d. o. o., iz Šentjurja pri Celju, ki je na strehah stavb vrtca in šole v Komnu ter Štanjelu namestito sončne elektrarne za skupnostno samooskrbo. Zaradi preperelosti večine korcev na strehi komenske šole je bilo potrebno predhodno zamenjati celotno strešno

kritino, na katero je bila nato nameščena sončna elektrarna. Pogodbena vrednost postavitve sončnih elektrarn, vključno s statičnimi ojačitvami streh in izvedbo električnih povezav do priključnih omaric, znaša približno 282.000 EUR.

Streha skupne stavbe šole in vrtca Štanjel.

Trenutno poteka priklop sončne elektrarne na električno omrežje v Štanjelu, medtem ko bo za priklop sončnih elektrarn na stavbah vrtca in šole v Komnu potrebno počakati na dokončanje izgradnje nove trafostanice, ki jo trenutno še

gradi Elektro Primorska, d. d., ob šolski telovadnici.

Skupna moč vseh skupnostnih sončnih elektrarn znaša 217 kWp, od tega 148 kWp v Komnu in 69 kWp v Štanjelu. Z njihovo pomočjo bo pokrit velik del električne porabe stavb vrtca in šole. Električna energija, proizvedena v teh elektrarnah, bo porabljena lokalno, pri čemer bodo viški oddani v javno omrežje na podlagi sheme letnega net-meteringa. Ocenjeni letni prihranek stroškov električne energije znaša okoli 50.000 EUR.

Streha šole Komen.

Streha vrtca Komen.

Besedilo in foto: Občinska uprava

Iz vaških skupnosti

Miklavž ni pozabil na otroke

Na sicer mrzel petkov večer so v vaškem domu Tomačevica ozračje gledi otroško veselje, vreščanje ter otroška razigranost. Vsi so nestrpnost pričakovali prihod Miklavža. Ja, tudi tokrat kljub svoji starosti in obilici dela ni pozabil na njih, otroci pa so od čakali na tista mala darila. Ker je bilo pred njegovim prihodom za postoriti še marsikaj drugega, da bo Miklavž vesel, so otroci in starši poprijeli za delo. Najprej je bilo treba okrasiti jelko z ročno izdelanimi okraski, te so otroci izdelali sami, jelko okrasiti z lučkami in jo postaviti na vidno mesto, da bo krasila decembrske praznične dni. Da pa ne bi Miklavž zašel s poti, je bilo potrebno prižgati tudi lučke na vaškem domu, sledilo je odštevanje ... in naenkrat so se lučke prižgale. Ob takem dogodku zadiši po tistem pravem decembrskem prazničnem vzdušju. Miklavža pa od nikoder. Treba ga je bilo poklicati in otroci so ga klicali in klicali in naposled je prišel star mož z dolgo brado, opiral se je na palico in imel je vrhan koš daril. Otroke je nagovoril, jim povedal, da jih je celo

leto spremljal, da so bili lansko leto zelo pridni, zato ni niti parkeljca povabil zraven. Miklavž je otrokom razdelil darila, se slikal z njimi ter se z utrujenim korakom odpravil naprej po opravkih. Da se ne bi vse še prehitro končalo, je sledilo eno veliko sladkanje s palačinkami. Veli-

ka ZAHVALA gre Miklavžu, miklavžkom iz vaškega odbora, vsem staršem, da je do vsega tega prišlo.

Zagotovo se, ko bo leto naokrog, srečamo z enakim namenom.

Besedilo in foto: VS Tomačevica

Božiček, Gojč in Palicaj

Že tretje leto zapored je otroke v Svetem obiskal, obdaroval in predvsem razveselil Božiček. Sobotno popoldne, 28. decembra, so preživeli na Jakončevi domačiji, ki je bila odeta v pisane lučke, na dvorišču so zakurili tudi ogenj, ki je s prasketanjem pričaral še večji občutek čarobnosti in topline. Kot pravi Marijana

Jazbec z omenjene domačije, sta z možem Janezom Prašnikarjem ob selitvi v Sveto razmišljala, kako lahko prispevata v dobro vasi. »Prišla sva na zamisel, da bi bilo lepo nekaj organizirati za otroke. Božiček je povezan z darili. Janez je dolgo vodil redni magistrski študij na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, veliko se je ukvar-

jal s študenti, saj so prihajali iz različnih okolij, z različnim predznanjem. Ti so zdaj ugledni managerji in s hvaležnostjo se spominjajo nanj. Pogosto so rekli, naj jih pokliče, če bo kaj potreboval. Ni se obotavljal. Napisal jim je sporočilo, pojasnil zamisel in prosil za sodelovanje. Tako je prišlo do Božičkovega popoldneva.«

V praznično okrašenem skednju so si otroci skupaj s starši in starimi starši ogledali slovenski mladinski film *Košarkar naj bo 2*. Nato pa se je v daljavi že slišal tisti znani »Ho-Ho-Ho!« Stekli so ven in počakali možakarja v rdeče-beli opravi, ki je od božičnega divjanja utrujene jelene pustil doma in prišel kar s traktorjem. Tudi letos je s seboj pripeljal prav posebnega gosta presenečenja, znanega gledališkega in filmskega igralca Gojmirja Lešnjaka-Gojca, ki je v vlogi učitelja nastopal v omenjenem filmu. Gojc je s svojo hudomušnostjo zares popestril dogajanje. Na kratko je predstavil svojo življenjsko in poklicno pot ter se dotaknil tudi trenutnih razmer v šolah. Kot ugotavlja, je danes težje biti učitelj kot nekoč. Po njegovem bi bilo treba v učilnice vrniti avtoriteto učiteljev, starše z odvetniki pa pustiti pred vrati šol. Nato je poprijel za kitaro in zbranim zapel pesem Borisa A. Novaka, »Policaj je palicaj«. Otroci so takoj osvojili zabavno besedilo in se mu pridružili. Marijana pravi, da

začneta z možem o dogodku razmišljati že kmalu po novem letu. »Želiva, da je vsako leto malo drugače. Pri filmih iščeva med slovenskimi mladinskimi filmi, ki imajo kakšno pozitivno sporočilo. Ko smo izbrali film, tj. *Košarkar naj bo 2*, je bila izbira gosta enostavna. Film je povezan z znanim igralcem, ki živi na Krasu. Janez je povabilo Gojcu poslal preko enega od njegovih prijateljev. Gojc ne komplicira, z veseljem je sprejel povabilo. Problem je le, da je zelo zaseden. Datum letošnjega Božičkovega popoldneva smo prilagodili njemu, saj je bil le ta dan prost,« pojasnjuje. Božiček je druženje sklenil z obdarovanjem otrok. Obiskovalci pa s toplim čajem, kuhanim vinom, domačimi klobasami in pecivom. Zahtevnost organizacije raste s številom udeležencev, pripoveduje Marijana, letos jih je bilo okoli 70.

»Priprave na dogodek so pol uspeha. Naša domačija je velika, imamo skedenj, ki je primeren za taka srečanja, veliko platno in projektor za prikazovanje fil-

mov, mize in stole. Janez običajno v novembru skliče organizacijski odbor; to so sosedi, ki pomagajo pri organizaciji. Na sestanku si razdelimo naloge, vsak prevzame odgovornost za nekaj. Koordinacija in izvedba dogodka je sicer v mojih rokah, a poudarjam, da brez sosedov ne bi šlo. Tudi brez spremstva Božičkovih palčic ne, treba je pripraviti vabilo, določiti kriterije, kdo bo dobil darilo, sprejemati prijave, pripraviti darila za posamezne starostne skupine ipd. Še prej nam je Božiček naročil, da sva se en dan odpravila v Ljubljano in pri dobrih managerjih prevzela darila. Z darili pomagajo tudi nekatera okoliška podjetja. Potem je potrebno očistiti in okrasiti skedenj ter borjač, namestiti mize in stole, pripraviti pogoštitev za otroke in njihove starše. Po dogodku je treba tudi vse pospraviti.« Vaška skupnost in Društvo S'čanskih puntarjev se Jakončevim in vsem ostalim, ki pomagajo, zato lepo zahvalujeta za trud.

Besedilo: Tjaša Dugulin za Vaško skupnost Sveto in Društvo S'čanskih puntarjev
Foto: arhiv vaške skupnosti in društva

Dolina Branice bogatejša za Lipetovo galerijo

V prelepi dolini Gornje Branice so od 7. decembra 2024 v Čehovinah, kjer se je 20. aprila 1937 rodila Dora Jež, bogatejši za Lipetovo galerijo, Dorine graščine.

Ženski stoterih talentov Dori Jež se je po 87-ih letih končno uresničila želja, da je staro domačijo ob pomoči Damjana Sorte preuredila v galerijo in na ogled postavila svoja likovna dela. Dora je zgodnje otroštvo in prva vojna leta preživela v okolici Rima, kamor je fašistični režim izselil njeno družino. Osnovno šolo je

obiskovala v Čehovinah in Kodretih ter šolanje nadaljevala na nižji gimnaziji v Tomaju. Že kot otrok je rada risala, šivala in ustvarjala nova oblačila. Spominja se, kako je mami »zašila« najboljšo rjuho. Zaposlila se je kot šivilja v Čebelici v Vipavi, nato v Konfekciji Komen in nazadnje še v Tovarni pletenin v Sežani.

»Ob delu na kmetiji sem vedno našla čas za slikanje, največkrat ponoči. Po neprespani noči zaradi slikanja sem moral zjutraj na delo, pa še kmetija me je

čakala. Slikala sem na različne materiale, tudi na steklo, les, svilo idr. Na Planini pri Ajdovščini sem ustvarila tudi fresko Svetogorske Matere Božje. Vedno sem iskala nova znanja, tako sem se udeležila tudi slikarske kolonije na Kapeli. Pridružila sem se društvu slikarjev v Sežani, nato pa likovnemu krožku Društva Most v Ajdovščini, kjer sem ustvarjala pod odličnim mentorstvom Antona Bavčarja – Tonina. Oče, ki je bil lovec in invalid, pa mi je ustvarjal okvirje za moje slike. Sedaj pa se

mi je uresničila srčna želja, da svoja dela pokažem ljubiteljem likovne umetnosti v svojih prostorih,« je na odprtju srečno in radostno, s solzami sreče v očeh dejala Dora.

Na odprtju je o Dorinem likovnem in pesniškem ustvarjanju spregovorila njena mentorica krožka ustvarjalnega pisanja pri ajdovski tretji univerzi Ivana Slamič, ki se je z Doro srečala, ko je pripravljala pesniško in likovno knjigo z naslovom *Korenine*, ki jo je izdala leta 2015. Z ustvarjalko se je srečala pred slabimi desetimi leti na njenem domu in vrtu, kjer je obstala nad votlino Lurške Matere Božje, ki jo je Dora sama zgradila. S slikami in pesmimi Dora izpoveduje svojo veliko ljubezen do svojih korenin, spoštovanja družine, staršev, razkriva svoje težko življenje, pogum in pokončnost ter zvestobo zemlji.

»Naslov sem polno razumela šele, ko sem jo prvič obiskala tu, v Čehovinih, na njenem domu, v njeni graščini, pravi v pesmi *Barve kot sanje*. V hišo, prepolno slik, izjemnih tihožitij, akvarelov, platen, sem vstopila s sosedovega dvorišča, ko sva se znašli pred hišo, smo šli še na njen vrt. Dojela sem njeno ljubezen do korenin, vso lepoto, katere del je in ki jo navdihuje. Pridružila se nam je v Društvu Most in skozi pripoved in likovno ustvarjanje nam je razkrila svojo življenjsko pot, življenjski optimizem, sožitje z vso živo naravo, pticami, bilkami, vodo, drevesi ... Dora sama je drevo, ki daje senco, pomladno pesem, zlatost jesenskega listja, ki je ves čas optimistična in sprejema življenje po zakonih narave, letnih časov in sprememb, ki jih ti prinašajo. Živa, ustvarjalna, pogumna. Z Lipetovim hramom in z v njem razstavljenimi deli Dore Jež se ohranja zgodba njene doline in njene

vasi. Kakšen praznični dan je danes,« je radostno povedala Ivana Slamič.

Čestitke je Ježevi izrekel tudi komenski župan Erik Modic. Z glasbenim nastopom je številno občinstvo razveselila skupina mladih glasbenikov lovskega tria Marjan Gorup, Ana in Simon Štokelj. Sledil je ogled nove galerije, kjer Dora razstavlja najrazličnejše motive (od krajine, tihožitja, portretov idr.) pretežno dela v tehniki olja na platno. Med razstavljenimi deli zasledimo tudi portret Mone Lize in sliko z motivom dogodka, ko je 16. januarja 1945 v Braniku iztiril tovorni vlak, ki je vozil bombaž in suhe fige iz Štanjela, kamor ga je na pot pospremil Dorin oče, kretnik Alojz Čehovin.

Prireditve je povezovala Špela Lipanje Sorta. Galerija bo odprta po dogovoru s slikarko. Vsekakor pa pomeni novo pridobitev na kulturnem področju.

Besedilo in foto: Olga Knez

Grajski večeri Štanjel

Športno kulturno društvo biser Krasa Štanjel že 16 let zapored organizira prireditve GRAJSKI VEČERI v Štanjelu. Dogodki so bili vedno lepo obiskani in predvsem v zadnjih letih, ko gostimo tudi zelo znane in ugledne glasbenike, je grajsko dvori-

šče vedno polno. V letu 2024 smo priredili dva odlična koncerta, in sicer koncert Vlada Kreslina z Iztokom Cergolom ter koncert Rudija Bučarja v izvedbi Trio, na katerem so se Rudiju na odru priključile tudi dekleta našega domačega pevskega zbora Cominum. Oba koncerta sta bila razprodana že več kot mesec pred

dogodkoma, odzivi po koncertih so bili odlični.

Tudi v letošnjem letu pričakujemo podobno obiskani prireditvi, saj gostimo dve odlični glasbeni skupini. Dne 30. maja 2025 prihaja na grajsko dvorišče v Štanjel glasbena legenda, ki je še vedno izredno ustvarjalna, in sicer Miran Rudan s svojo glasbeno skupino InDesign. Miran Rudan bo s svojo skupino zagotovo poskrbel za pravo »žurko«, ki bi jo bilo škoda zamuditi.

Dne 20. junija 2025 bo v Štanjelu gostovala ena izmed najbolj popularnih hrvaških klap, in sicer Klapa Šufit iz Splita. S svojimi uspešnicami, kot so Ne diraj mojo ljubav, Zora bila ipd., bodo zagotovo pričarali nepozaben večer v letos še toliko lepšem, popolnoma prenovljenem grajskem dvorišču.

Ob tej priložnosti vse občanke in občane lepo vabimo, da nas obiščete na prihajajočih dogodkih. Vstopnice je mogoče kupiti preko prodajne mreže Eventim.

Besedilo: Boris Hočevar

Foto: Rok Peric

Srečanje ob zaključku leta

Čeprav smo v KR D Brce lani imeli veliko težav, smo se odločili, da leto zaključimo s srečanjem članov skupine.

Sončne decembrske nedelje dopoldan smo se zbrali Gabrovici in se odpeljali v Slivno. Ogljedali smo si tamkajšnjo podzemno jamo Pejca v Lazcu ali (Le torri di Slivia, ital.). Zelo zanimiv kraški pojav, ki nam ga je lastnik – vodnik in strokovni poznavalec podzemlja – odlično predstavil. Druženje smo nadaljevali s kosilom v Cerovljah. Skupaj smo preživeli še en lep dan in se spomnili tudi tistih, ki se nam žal niso mogli pridružiti.

Nova predstava napreduje zelo počasi, vendar smo potrpežljivi, premagujemo vse ovire, ki nam pridejo na pot, vztrajamo in se prilagajamo. Ko nam bo uspelo, vas bomo povabili na premiero.

Besedilo: Silvestra Grižnik Kačič

Foto: arhiv KR D Brce

Praznični zaključek leta v PGD Komen

V soboto, 7. decembra 2024, so mentorice in mentorji PGD Komen pripravili zadnje skupne vaje za pionirje in mladince. V prav posebnem prazničnem vzdušju je otroke obiskali tudi prvi od dobrih mož, Miklavž. Z velikim veseljem je pozdravil vse otroke, prebral pismo, ki so mu ga napisali, in povedal, da je med mnogimi željami, ki so jih otroci napisali, izbral eno, in tako vsakogar obdaril z darili, ki jih je prinesel s seboj.

Teden dni kasneje, v soboto, 14. decembra 2024, pa smo se še članice in člani PGD Komen zbrali na tradicionalni prednovoletni večerji v prostorih društva. Uvodoma nas je nagovoril predsednik društva, ki je na kratko predstavil dejavnosti, ki so potekale v letu 2024, ter nas seznanil z načrti za prihajajoče leto. Druženje se je nato nadaljevalo v sproščenem vzdušju ob dobri hrani in glasbi, ki je trajala vse do poznih ur. Ob

tej priložnosti je društvo vsakemu članu podarilo tudi novoletno darilo kot zahvalo za ves vložen trud in požrtvovalnost v preteklem letu.

Omenjeni dogodki so bili čudovit zaključek leta, ki so nas člane in mladino še bolj povezali. S temi občutki povezanosti in topline smo tako vsi skupaj vstopili v leto 2025.

Besedilo in foto: PGD Komen

Zaščita kulturne krajine – Debela griža

Po definiciji ICOMOS je kulturna krajina vse tisto, kar je človek skozi tisočletja s svojo dejavnostjo preoblikoval. Iz tega vidika je Kras v celoti kulturna krajina, iz LIDAR posnetkov je na površini lepo razvidno, da, razen nekaj redkih koticov, ni ničesar, kar bi ne bilo posledica človekovega dela. Vendar je potrebno poudariti, da kulturna krajina v zadnjih desetletjih zaradi opuščanja kmetovanja, predvsem paše, izrazito propada zaradi vpliva vegetacije in drugih fizikalnih procesov, ki jih vegetacija spodbudi.

Zato je dediščina pomembna sestavina kulturne krajine, saj prispeva k njeni prepoznavnosti in poudarja razsežnost časa v njej. Seveda pa sožitje v skupnem prostoru pogojujejo različni procesi in dejavniki; nekateri med njimi so škodljivi, neposredno ali posredno ogrožajo tudi dobrine preteklosti. Med najbolj izrazite gotovo sodi vegetacija, ki opazno ogroža gradišče Debela griža.

Vzdrževanje kulturne krajine dejansko

pomeni vzdrževanje kulturne dediščine, saj posamezni objekti ali predmeti

Debela griža, 2017. Foto: Ervin Skalamera

kulturne dediščine praviloma izgubijo velik del svoje vrednosti, če so iztrgani iz njihovega konteksta, ki ga zagotavlja prav kulturna krajina. Zaraščena kulturna krajina je tudi pravo gojišče velikih požarov, kakršnim smo bili priča v zadnjih letih. Takšen je bil veliki požar pri Komnu konec avgusta 2001 kot posledica avgustovske suše. V tistem letu je bilo evidentiranih skoraj 400 požarov. Temperature nad 800 stopinj celzija, ki so se sprostile med požarom v okolici Komna avgusta 2001, so uničile kamen. Kaj to pomeni za mogočna kamnita gradišča na Krasu, si skorajda ne upamo predstavljati.

Na Krasu se kot edini vzdržan način ohranjanja neporaščene kulturne krajine kaže pašništvo, kjer je zaradi relativne nezahtevnosti privilegirana paša drobnice. Ta pa je v zadnjih nekaj letih izrazito ogrožena s strani zveri, predvsem zlatega šakala. Lani so se žal znotraj Debele griže zgodila dva večja pokola: prvi pokol (4. junij 2024) je zahteval 6 ovc in 2

kozi, drugi (6. julij 2024) pa 8 ovc in 2 kozi. Zlati šakal se je na našem območju tako razmnožil, da je za učinkovito obrambo potrebna kombinacija več varovalnih pristopov, med katerimi po učinkovitosti izstopa varovanje z električnimi ograjami ustrezne višine in varovanje z izurjenimi pašnimi psi. Žal pa se ti ukrepi pri manjših čredah drobnice ne izplačajo, saj pri nekaj deset glavi čredi strošek varovanja večkrat preseže vrednost drobnice. Varovanje naravne in kulturne krajine se ne izključujeta, temveč se povezujeta. Zato bi morali občutno več vlagati tudi v zaščito kulturne krajine, ki je zelo pomembna za narodno identiteto.

Kras je na razpotju: ali izdatneje vlagati v zaščito pašnih živali in preprečevati

Pokol drobnice, Debela griža, 4. junija 2024.
Foto: Goran Živec

množenje zveri ali vsakih nekaj let tvegati ljudi in premoženje za gašenje požarov in vlagati velika sredstva v protipožarno sanacijo.

Zato bi bilo smotno zagotoviti zaščito celotnega kraškega območja pred naravnimi in drugimi nesrečami; najprej je treba pripraviti program celostne zaščite s pristojnimi varstvenimi ustanovami in se nato postopoma lotiti njegovega izvajanja (npr. požarne varnosti v sodelovanju z gasilci).

Besedilo: Dejan Vončina, zunanji sodelavec Družbe Krasen Kras v soavtorstvu z Goranom Živcem

KORISTNO in PRIJETNO

Kako se ti dve besedi lepo dopolnjujeta, ko hodita tesno skupaj z roko v roki! DU (društvo upokojencev) KOMEN se je odločilo za tako pot: koristno gibanje s še bolj prijetnim druženjem.

Že 2. januarja 2025 je Sekcija za pohodništvo organizirala prvi pohod po krožni poti Volčji Grad–Pliskovica–Volčji Grad. Skupno 32 še novoletno razpoloženih članov si je obulo pohodniške čevlje in se zbralo v vaškem domu Volčji Grad. Ker se društvo drži smernic zdravega življenja, je udeležence že čakala z zajtrkom pripravljena miza, kamor jih je po pozdravnem govoru povabil predsednik društva Livjo Jelen. Prazen »žakelj«

ne stoji pokonci! Prijetnemu klepetu je sledila predstavitev trase. Vodja pohodništva Damjan Pirec je natanko opisal načrtano pot, dolgo okoli 14 km, ter predstavil vse načrtovane dogodke v Pliskovici. In že je vesela družina vzela pot pod noge.

Nekje na sredi poti, proti Pliskovici, jih je čakala dobro organizirana logistika in na gozdni jasi pohodnikom postregla »marendo«; da ne bi izgubili preveč »atomov moči«.

V tem slogu, s smehom, šalami in dobro voljo, se je lahkotno, brez naporov in sile, odvijala celotna pot.

Postanek v Pliskovici je bil posebno

doživetje, namenjeno ogledu nekaterih dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo sosedi.

Najprej je bil na vrsti kamnosek Jernej Bortolato, ki ni zgolj kamnosek, pač pa kar umetnik. V svoji delavnici je predstavil vse faze postopka dela s kamnom. V razstavnici galeriji pa so na ogled njegovi prekrasni izdelki, kjer lahko izberete čudovito darilo za kakršnokoli priložnost.

Naslednja postaja je bil obisk pri Borisu Švara, predsedniku Društva Pliska. Predstavil je delovanje njihovega društva, njegova družina pa je vseh pogostila s slastnimi palačinkami, pecivom, čajem, kavo ... Zelo prijeten obisk. Hvala!

In že naprej: po vaški poti do cerkve Sv. Tomaža, njenega zavetnika. Ogled ter predstavitev cerkve je vodil Stanislav Čuk.

Četrta postaja je bila pri gospe Irmi Petelin iz Čebelarstvu Petelin. Predstavitev

in degustacija pridelkov vestnih čebelic in predvsem skrbne čebelarke je navdušila prav vseh.

Hvala vsem v Pliskovici!

Še marsikaj bi lahko v tej prijetni vasi doživeli, ampak dan se je že prevešal v drugo polovico in treba je bilo kreniti na pot »domov«, v Volčji Grad.

Pot nazaj je bila podobna tisti zjutraj: Pozna malica na gozdni poti (ničesar se ne sme metati stran, zato je bilo potrebno porabiti vse zaloge) in spet veselo proti končnemu cilju. Tam je bilo vse, kot mora biti: v jedilnici je že čakala slastna jota s klobaso, ki jo je pripravil kuhar Dušan Kosmina. Pecivo, pijača, klepet, veliko zadovoljstvo vseh. Druženje se je končalo v poznih popoldanskih, skoraj že večernih urah.

Zadovoljstvo je nalezljivo, se hitro širi in prav je tako. Na naslednjem pohodu 8. februarja 2025 se je število pohodnikov že povečalo na 34 udeležencev.

Na Prešernov dan se je dobro razpoložena karavana zbrala pred dvorano v Kobjeglavi in ob 9h krenila proti Štanjelu.

Kot na prvem pohodu je tudi tokrat logistika poskrbela za okrepitev med potjo in nato veselo naprej.

V Štanjelu najprej potep po vaških gasah, ogled Gražarjeve galerije, Kraške hiše in drugih lepot. Sledila je »marenda« kraških dobrot, ki jo je v svojem lokalu pripravil Vojko Markočič. Vsemu temu je bila dodana tudi »hrana za dušo«. Naša članica Nadja Mislej Božič, ki je obenem tudi predsednica Društva Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras, nam je prebrala nekaj poezije pesnika Cirila Zlobca. Kulturni praznik smo tako počastili tudi s spominom na našega velikega Kraševca, katerega 100-letnico rojstva bomo obeležili 4. julija. Hvala, Nadja za tvojo lepo obogatitev pohoda!

Temu je sledil še vzpon na Gledanico na vrhu griča Turn (vrh Štanjela) in že je bilo treba naprej proti Lukovcu.

Na Lukovcu »vse po starem«. V tej idilični vasici so nas na igrišču sprejeli prijazni domačini in nas oskrbeli s tekočimi »dobrotami«, predvsem pa z gostoljubnostjo in prijetnim klepetom. Hvala! Kar

prehitro se je bilo treba posloviti in se spet podati »domov« v Kobjeglavo. Tudi tam je bilo spet »vse po starem«. Pripravljene mize v dvorani, kuhar Dušan in slastna pašta z ragujem. Krasen dan se je tudi tokrat zaključil pozno popoldne. Le kaj več bi si želeli?

Koristni in prijetni pa niso samo pohodi, pač pa tudi druge dejavnosti društva. Balinanje vseh navdušencev, moške in ženske oziroma mešane ekipe, se uspešno odvija skozi celo leto. Treningi potekajo enkrat tedensko v dvorani na Proseku, tekmovanje mešane ekipe v zimski ligi pa v dvorani v Kobjeglavi.

Te dejavnosti so namenjene predvsem gibanju telesa, zato bo društvo poskrbelo tudi za dejavnosti, ki razgibajo »možgane«. Po besedah predsednika se bo vse odvijalo ob sobotah v dvorani v Gorjanskem. Vse je še v fazi priprav, boste pa pravočasno izvedeli, kdaj in kako se bodo »male sive celice« lahko odpravile »na pašo«.

Torej še naprej: koristno in prijetno!

Besedilo: Adrijana Konjedič

Foto: arhiv društva

Po znanja v preteklost za prepoznavnost v prihodnosti

V rokah imam pesniško zbirko Cirila Zlobca Pobeglo otroštvo iz leta 1957, izvod iz zapuščine dr. Frana Dominka, izšel pri Založbi Lipa, ko se je za uredniški odbor še podpisoval psihiater in književnik Bogomir Magajna. Prvi – slovenski pesnik, pisatelj, publicist, prevajalec, novinar, urednik, politik –, ki bi letos imel

sto let, drugi je dvaindvajset let starejši slovenski fizik in astronom in tretji, leto dni mlajši, slovenski pisatelj, zdravnik in urednik. So se kdaj srečali vsi trije nekdanji partizani? Prej, v otroštvu, je morda bil kdo med njimi pastirček, kasneje mojster pisane besede.

Po t. i. Graničarski stezi se sprehajam,

od spomenika policistom in veteranom vojne za Slovenijo, pod mejnim prehodom Gorjansko, čez cesto in tik ob meji z Italijo, ki jo na moji levi zvesto spremljajo mejni kamni, ko se vzpenjam. Z zgornjo številko povedo, da je to 70. zaporedje mejnikov in število pod njim zaporedni mejnik. Preden stopim na makadam-

V zaledju Gorjanskega ob Graničarski stezi so v hiški od leve proti desni: Dario Grilanc, Aleksander Burja, Tomaž Legiša, Stojan Lipolt, Andrej Gerljevič, Karmen Bovha in Stefano Bellafontana, na zidu je mojster Mitja Kobal in za hiško mojster Ivan Pavlin.

Obnova se zaključuje z besedami: »Da bi stalo! Da bi držalo! Da bi trajalo!«

sko vojaško pot za Mavhinje, vstane kot privid pred mano, sedaj že druga, suhozidna hiška, ki bi ji bolj ustrezalo ime pribežališče pred neurjem. Obnovili so jo udeleženci izobraževanja za mojstre suhozidne obnove ter gradnje pod okriljem Partnerstva kraške suhozidne gradnje v sklopu izobraževanja za bodoče mojstre. Nad njimi so bdeli mojstri, ki imajo za seboj že več vsakoletnih delavnic s predšolskimi otroki, mladino in odraslimi na Tržaškem in Komenskem Krasu, v Sloveniji in Italiji. V učnih načrtih so zajeti kraški pojavi in Kras, tako da najprej vzgojitelji, nato učitelji uvedejo otroke in mladino v spoznavanje posebnosti kulturne krajine Krasa ter večšine suhozidne obnove in gradnje. Na izobraževanje odraslih o večšini suhozidne gradnje se je v koledarskem letu 2024 prijavilo 36 kandidatov, sprejeli pa so jih 15. Izobraževanje je potekalo v okviru projekta Veščina suhozidne gradnje med umetnostjo in igro, ki ga je financiralo Ministrstvo za

kulturo (ter najbrž občine) in je bilo za udeležence brezplačno. Teoretični del, ki so ga izvedli strokovnjaki za posamezno področje, je v obsegu 20-ih ur zajel geologijo, zgodovinski pregled, tipologijo, tehniko, etiko, oblikovanje kulturne krajine, rastlinstvo in živalstvo, prostorsko zakonodajo, rokovanje z orodjem in varnost pri delu, graditev objektov in pedagogiko kulturne dediščine. Praktični del, ki je potekal v obsegu 50-ih ur od maja do septembra, pa je bil namenjen usposabljanju za postavitev prosto stoječega zida, podpornega zida in pastirske hiške. Tokrat so zaledje Gorjanskega obogatili še z eno obnovljeno suhozidno hiško, ki si jo lahko ogledate tudi, ko krenete z makadamske vojaške poti proti Mavhinjam in pred mejnim prehodom stopite na označeno Graničarsko stezo na levi strani in se krožno tudi z druge smeri sprehodite do izhodišča pod mejnim prehodom Gorjansko. Tako so se dosežanim mojstrom pridružili novi varuhi

znanja in tehnik suhozidne gradnje na Krasu.

Partnerstvo, ki je bilo ustanovljeno 2015. leta s člani, ki so pravne in polnoletne odrasle osebe, pod streho Parka Škocjanske jame (in sodelovanjem z Zavodom Anima) ter sedežem v Škocjanu št. 2 ter srečevanjem Pr' Nanetovih uresničuje osnovno poslanstvo, zaščito in ohranjanje večšin suhozidne gradnje, značilne za Matični Kras ter izmenjavo izkušenj, znanj in strokovnih informacij za ozaveščanje širše javnosti.

Vpis na Unescovem reprezentativnem seznamu nesnovne dediščine človeštva, strokovni pristop in čezmejnost ter širša delovno uigrana ekipa pod vodstvom predsednika, arhitekta Danila Antonija, so dovolj veliki razlogi za občinski priznanji ob 10. obletnici delovanja.

Besedilo: Nadja Mislej Božič

Foto: arhiv Partnerstva kraške suhozidne gradnje

O Tenerifih z Marjanom Olenikom - Gurko

Pod vodstvom svetovljana, planinca, alpinista, gorskega vodnika, ljubiteljskega slikarja in fotografa že vrsto let poteka študijski program potopisnih predavanj, ki jih Olenik, z nadimkom Gurka, organizira že vrsto let pri Univerzi za tretje življenjsko obdobje Kras, ki jo vse od njenega začetka, že 16. leto vodi predsednica Nadja Mislej Božič.

Z novim študijskim letom je Olenik, ki je tudi član kraške tretje univerze, razveselil številne ljubitelje gora in morja, ko je 1. februarja 2025 v zadružnem domu v Gorjanskem predstavil Tenerife, ognjeniški otok v Atlantskem oceanu, kamor se je v družbi žene Dore in prijateljev Marije in Iztoka Godniča podal pred štirimi leti za dva tedna. Želi si obiskati vse najvišje vrhove evropskih držav. Z obiskom gore Teide, ki je s 3718 metri najvišji vrh Španije, je proti koncu svoje naloge. Obiskovalci so na zelo zanimivem potovanju spoznali največjega od Kanarskih otokov, otok Tenerife, ki mu pravijo tudi otok pomladi zaradi pestre krajine in bogate flore ter favne z mnogimi endemičnimi vrstami. Olenik je predstavil številne fotografije, ki prikazujejo ne le zanimivo arhitekturo in krajino, ampak tudi pestro živalsko in rastlinsko kraljestvo.

Obiskal je Masco, pozabljeno vas,

ki vse do leta 1991 ni imela ceste in se skozi sotesko Masca Barranco prebil do Atlantskega oceana. V pogorju Anaga je spoznal domačine, naseljene jamske vasice Chinamada, ki je bila še pred 40 leti nedostopna in sedaj v njej stanje 28 prebivalcev, v cerkev pa jih gre le šest. Tu prebivalci še vedno živijo v tradicionalnih hiškah, izklesanih iz skale.

Sprehajal se je po edinstveno oblikovanih kamnitih tvorbah in se v Nacionalnem parku povzpel na goro Teide, ki je tretji najvišji vulkan na svetu, visok 7500 m, če merimo od dna oceana. V Atlantskem oceanu, kjer je posnel tudi ribe, kite

in delfine, se je na dvotedenskem potovanju kopal le eno uro.

Kot je povedala Mislej Božičeva, si upokojenci z majhnimi pokojninami težko privoščijo draga potovanja, zato pa radi potujejo po deželah sveta in si ogledajo njihove znamenitosti prav na raznih predavanjih. Predsednica Mislej Božičeva se je ob koncu predavanja zahvalila gostu, zbrane pa povabila na klepet ob okusnem prigrizku. Zbrane prostovoljne prispevke bo gost namenil za revne otroke šole v Indiji.

Besedilo in foto: Olga Knez

Krajevna organizacija Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 Komen

Spominska slovesnost V spomin in opomin – vojne nikoli več! ob 81. obletnici požiga vasi Komen, Mali Dol, Tomačevica, Divči, Jablanec in Branik ter izгона domačinov in 80. obletnici vrnitve.

15. februar je dan, ko se v Komnu in okoliških vaseh spominjamo tragičnih dogodkov, ki so za vedno zaznamovali naše sokrajane in vasi. Na ta dan so pred 81 leti goreli Komen, Mali Dol, Tomačevica, Divči, Jablanec in Branik, domačini pa so bili izgnani iz svojih domov in odpeljani na prisilno delo v Nemčijo, na Bavarsko. Spominsko slovesnost je, kot vsako leto, organiziralo komensko Društvo izgnancev skupaj z Občino Komen in Osnovno šolo Komen. Letošnjo slovesnost so pomagali oblikovati učenci OŠ Komen pod vodstvom učiteljice Nine Gorjan, Pihalni orkester Komen pod vodstvom dirigenta Matije Tavčarja, Mešani

pevski zbor OŠ Komen pod vodstvom zborovodkinje Andreje Rustja in Mešani pevski zbor Cominum pod vodstvom zborovodkinje Karin Luin.

Pred spominsko slovesnostjo je v cerkvi sv. Jurija v Komnu, tako kot vsako leto, potekala sveta maša, ki jo je daroval komenski župnik Alojzij Kržišnik. Knjižnica Komen je v dvorani pripravila razstavo *Dolga, dolga pot domov*.

Zbrane je nagovorila predsednica komenskega društva Sabina Godnič, pozdravila vse članice in člane društva, domače goste, predstavnike KO DIS 1941–1945 Obala in prisotne. Spomnila je na težke mesece v izgnanstvu, z enominutnim molkom pa smo se poklonili vsem umrlim in žrtvam vojn. Delegacije društva in vaških skupnosti so položile cvetje k spomenikom in na grob monsignorja Viktorja Kosa. Sledil je pozdrav

komenskega župana, mag. Erika Modica, ki je poudaril, da moramo še naprej ohranjati spomin na težke čase.

Slavnostni govornik na letošnji spominski slovesnosti je bil pisatelj in novinar Dušan Jelinčič, ki je v svojem govoru opozoril, da ne slavimo požiga, niti izgnanstva ali begunstva, temveč le spomin, ki naj bo opomin: vojne nikjer in nikdar več! Poudaril je pomen osvobodilnega boja in nujnost ohranjanja spomina na tragične dogodke zgodovine.

Na koncu spominske slovesnosti se je predsednica društva zahvalila vsem nastopajočim za sodelovanje in poudarila, da so vsi nastopajoči naše veliko bogastvo za občino. Spomnila je in izpostavila delo, ki ga je naše društvo skozi leta prispevalo naši skupnosti – izidi knjig, razstave, pomnik in spominski park, ter pohvalila društvo za organizacijo in ohranjanje spominskih obeležij. Slovesnosti je sledilo srečanje, kjer so se zbrali člani društva in gostje.

Mančine knjige so prišle na Kras

Lansko leto se je poslovila Manca Košir, pisateljica, pesnica, novinarka, igralka, promotorka branja in ljubiteljica Krasa. V našo knjižnico je več kot 20 let pripeljala številne slovenske literate, za kar smo ji lahko hvaležni.

Mančina hčerka Tina je povedala, da si je mama vedno želela imeti hiško na Krasu, kjer bi lahko brala, kontemplirala, pisala. Sanje se niso uresničile, vsaj ne direktno. Bo pa v bližnji prihodnosti Manca posredno živela na Krasu, preko knjig njene osebne zbirke. Hčerki sta namreč njene knjige podarili komenski knjižnici. Trenutno je zbirka deponirana na arhivu Občine Komen. Upamo, da se bodo zadeve v zvezi s prepotrebno obnovo kulturnega doma začele odvijati hitreje, saj bomo le tako lahko Mančino zbirko postavili na mesto, ki si ga zasluži. Knjige, v katerih Manca preko zapiskov, opomb in drugih označb, še vedno živi, si boste lahko tudi izposodili.

Besedilo: Marija Umek
Foto: Marija Umek in Tina Košir

Jasmina Jerant je ženska, ki ima ... pogum

Ko v prostor vstopi oseba, kot je Jasmina Jerant, se ta napolni s tolikšno energijo, da te kar posrka vase. Njena pripoved je tako polna, zagnana in doživeta, da predavanja preprosto ne moreš zapustiti ravnodušen. V komenski knjižnici je bilo srečanje še posebno, saj je gostja z obiskovalci obujala spomine na čas, ki ga je kot otrok preživela prav v Komnu. Slišali smo, kdo vse je pazil nanjo, s kom se je igrala in kaj vse je kot mala navihanka ušpičila. Ko je zapustila Kras, so jo življenje, študij in delo odpeljali v svet: v Kalifornijo, Budimpešto, Gorico, in na Finsko. V Ljubljani je diplomirala iz filozofije in politologije na temo socialne pravičnosti in univerzalnega temeljnega dohodka (UTD), trenutno na finski Univerzi Tampere doktorsko raziskuje učinke UTD. Je zelo aktivna na več področjih, predvsem kot aktivistka sodeluje z domačini in društvom EKO Anhovo in dolina Soče.

V naši knjižnici je predstavila svoje zgodovinsko-raziskovalno delo z naslovom Primer: Anhovo (med azbestom, odpadki, razvojem in zdravstveno krizo). Izguba brata je v njej zbudila moč, da se loti tako zahtevne in še danes pereče tematike. Med raziskovanjem in pisanjem knjige, za katero dolgo ni vedel nihče, se je začasno preselila v Soško dolino blizu Anhovega. Tako je med ljudmi, ki so vse to doživljali, nastala pretresljiva zgodba o tem, kako se je v dolino smaragdne reke pretihotopil azbest, o vzponu in padcu giganta, o tragedijah in vsem zamolčanem. Avtorica nam z izjemnim občutkom za pripoved predstavi družbeno, politično in okoljsko tematiko, v katero vključi tudi osebno pripoved.

Preberite knjigo, ne bo vam žal!

Besedilo in foto: Marija Umek

Večer, ki ti napolni baterije

Konec januarja je naše kraje obiskal Martin Golob. Verjetno ni potrebno na dolgo razlagati, kdo je to. Mlad župnik, ki prihaja iz kmečke družine in od leta 2018 preko spleta s svojo prisrčnostjo in iskrenostjo navdušuje ter povezuje ljudi. Znan je po svojih vlogih, ki jih snema za spletni portal Ateleia, poleg tega pa tudi po številnih intervjujih z znanimi in manj znanimi osebnostmi v Sloveniji. V Kobjeglavi, kjer je srečanje z njim potekalo, je pogovor vodila Sonja Žežlina, slovenistka, ki je gostu uspela postaviti tudi vprašanje, ki mu ga še ni nihče. V pogovoru je predstavil svoji dve knjigi Na spletni prižnici in 365 dni z božjo besedo. V dvorani, kjer je bilo več kot 300 poslušalcev, se je čutil nek poseben mir, ki ga je prekinil smeh prisotnih, ko je gost povedal katero izmed svojih zabavnih anekdot. Veliko povedanega smo že slišali po spletu in na intervjujih, a srečati v živo tako karizmatično osebo, je res nekaj posebnega. Pogovor sta z glasbo po-

pestrila vokalistka Ajde Podgornik Valič in kitarist Samo Turka. Glasbo je omogočil Elter, d. o. o., iz Komna, obiskovalci pa so s svojimi donacijami malemu borcu iz

tretjega nadstropja iz Kobjavlja omogočili dodatne terapije.

Hvala vsem za edinstven večer.

Besedilo: Marija Umek

Foto: Goran Živec

Iz korenin v svet

Že vrsto let Glasbena šola Sežana, natančneje njena podružnica iz Komna, v sodelovanju s Knjižnico Komen obeleži slovenski kulturni praznik v naši občini. Vsako leto k sodelovanju povabimo društvo oziroma druge ustvarjalce na področju kulture. Letos se je na povabilo z veseljem odzval Mešani pevski zbor Cominum, ki ga vodi zborovodkinja Karin Luin.

Tokrat smo se na prireditvi z glasbo sprehodili od pesmi naših prednikov, do avtorske glasbe slovenskih skladateljev in se na koncu odpravili v svet ter posegli po glasbi tujih avtorjev.

V Gradnikovi pesmi preberemo *Dedič sem. In čutim očetove predrage darove...*

Slovenci smo od nekdaj peli svoje ljudske pesmi, najbrž že veliko prej preden je prvi slovenski pesnik svoje misli in čustva

zapisal v obliki pesmi. Ljudska pesem ni utihnila niti ob nastanku avtorske glasbe in je še dandanes nepogrešljiva. To so nam dokazali nastopajoči učenci.

Poseben pečat je večeru dalo ubrano petje pevki in pevcev Mešanega pevskega zbora Cominum, Po podatkih Javnega sklada za kulturne dejavnosti je zborovsko petje v Sloveniji najbolj množična ljubiteljska kulturno-umetniška dejav-

nost, v kateri se danes združuje in ustvarja okrog 80.000 aktivnih pevcev. Delček te velike skupine so tudi naši pevci, ki jih seveda najbolj druži volja do petja, vendar pravijo, da se bistvo Cominuma skriva tudi v njihovi povezanosti, druženju,

dobri volji, nečemu težko opisljivemu. Tistemu, kar jih vsak četrtek zvečer po napornem tednu privabi na vaje v Svetu.

Prireditev, ki je potekala v avli OŠ Komen (za kar se šoli zahvaljujemo) smo zaključili s Prešernovim verzom: *Ko brez*

miru okrog divjam, pr'jatli prašajo me Kam? Tako se sprašujemo vsi, ki v Komnu živimo in ustvarjamo s kulturo!

Besedilo: Marija Umek
Foto: Arhiv Glasbene šole Sežana

Knjižnica moje mladosti

Lepe stvari moramo deliti. Zato sem se odločila, da vam povem eno anekdot, ki se mi je pripetila v službi.

Ena najpomembnejših nalog nas knji-

žničarjev je navduševanje za branje, kar je danes velik izziv. Pri otrocih nam to še uspeva. Žal so naša šibka točka mladostniki. V najstniškem obdobju se obisko-

vanje knjižnice pri marsikomu zaključí. Verjetno tudi zato, ker v primeru naše knjižnice nimajo primernih prostorov, kjer bi se zbirali, a to je druga zgodba.

Zgodi pa se, da se mladi, ko malo odrastejo, med knjige vrnejo. Hvaležna sem prav za vsakega od njih. Posebej mladeniču, ki je konec februarja prišel v knjižnico in mi podaril naslednje misli:

V mladih letih sem knjižnico obiskal in tako navdušila me je, da kar celo bi raziskal.

Pogosto vanjo sem stopal, v morju zgodb sem se kopal, navdušen vsakič nad drugo knjigo, ki ponesla me je v literarni svet poln raznih prigod in čudes.

A kaj ko čitat sem pozabil, čas za drugo veselje sem porabil, zato zgodbe šle so mi iz glave, izgubil sem del svoje narave.

A knjižnica se vtakla je v spomin, saj vedela je, da še pride čas, ko se je znova razveselim.

In ta čas končno je prišel, ko sem se v roke prijel, ko začel sem delat kar je tisto pravo in ne le mislit na zabavo.

Spet rad po knjižnici postopam, v njej obujam spomine na mladost, na tisto brezskrbno norost, ko med otroškim in novim čtivom se odločam.

Še knjižničarka ista je ostala, ki vedno navdihniti je znala, saj vedela je, da če le čas si vzamem, če le dovolj dolgo notri ostanem, mi bo skok v novo zgodbo dušo obdarril.

Jan

Besedilo: Marija Umek

Dolga, dolga pot domov Gabrijele Tavčar ... in mnogih drugih.

Pred 80. leti so se izgnanci vračali v svojo domovino. Niti predstavljati si ne moremo, kako težke so bile njihove poti. Kaj vse so morali pretrpeti, še na poti domov? Pa vendar jih je gnala tako velika želja po vrnitvi, da so zmogli, še tako težko pot. Na poti iz Regensburga je Gabrijela Tavčar zapisala:

*Z dneva v dan, vedno naprej,
kam se pride, se ne vej.
Strašno življenje je
od hiše do hiše prositi ubogajme,
kakšen dan se je, kakšen dan ne.
Če proti domu se ne bi šlo,
tisočkrat se bi obupalo.*

Gabrijela Tavčar, poročena Mržek, se je rodila 29. julija 1919 materi Štefaniji Žigon in očetu Jožefu Tavčar na Ivanjem Gradu pri Mačkovih. Mama Štefanija se je k Mačkovim priženila iz sosednje vasi Zagrajec. Oče Jožef je bil že pred Gabri-

jelinim rojstvom vpoklican v vojsko. Med vojno se je bolan vrnil domov in zaradi tifusa umrl, tako da Gabrijela pravega očeta ni poznala.

Mačkovo domačijo je prevzel Jožefov mlajši brat Janez, po poklicu mizar. Po pripovedovanju je bil zaljubljen v dekle iz Malega Dola. Štefanija bi tako z Gabrijelo morala zapustiti Ivanji Grad. Janez se

je s težkim srcem odločil, da zapusti svoje dekle in se poroči s Štefanijo in tako postane tudi Gabrieljin oče.

V zakonu se jim je rodilo še šest otrok: Marica, Milka, Rozina, Bernarda, Mirka in Ivan.

Mačkova družina je bila verna a tudi predana boju proti fašizmu in okupatorjem. Domačija Mačkovih leži na gričku,

nasproti cerkve. V njej so partizani imeli varen kraj, oskrbo s hrano in potrebnimi informacijami o gibanju in delovanju okupatorja, tako Italijanov, kot Nemcev.

Zgodilo se je, da so v vas prišli Nemci ravno takrat, ko so v vasi bili tudi partizani. Prišlo je do spopada. Nemci so se maščevali tako, da so sedem mladih deklet odpeljali v zapor v Coroneo v Trstu: tri Mačkove sestre Gabrijelo, Milko in Rozino, ter sovaščanke Slavko, Zoro, Jožico in Ivanko. Od tam so dekleta odpeljali v Nemčijo, v taborišče v Regensburg. Med bivanjem v taborišču so dekleta vozili delat v bližnjo tovarno avionov.

Ko je bil Regensburg bombardiran, je Gabrijela odšla po sestro Rozino, ki je bila v bolnišnici in skupaj so se peš odpravile domov. Dolga, dolga je bila pot domov.

S svojima sestrama je od 14. aprila do 4. maja 1945 iz Regensburga uspela priti domov. Med hojo si je v mali karirasti zvezek zapisovala pot, dogajanje in svoje občutke. In prav ta mali zvezek je osnova za domoznansko razstavo z naslovom Dolga, dolga pot domov Gabrijele Tavčar in mnogih drugih. Mnogih drugih pa zato, ker so to vračanje, to pot, najverjetneje vsi doživljali kot gospa Gabrijela.

Da je razstava nastala, se moramo zahvaliti gospe Nadji Hvala, Gabrijelini hčerki, ki je knjižnici zaupala tako dragoceno gradivo. Kar nekaj časa sem v rokah držala pisma, pesmi, fotografije, tudi fotografiji svojih domačih, ki jih je Gabrijela imela s sabo v Nemčiji. Večkrat se mi je utrnila misel, kaj vse bi nam ti dve fotografiji lahko povedali, če bi govorili?

Velikokrat namreč izgnanci niso želeli govoriti o tem, kar so doživeli v izgnanstvu ter na poti domov. Zakaj le?

Razstava nas v uvodnem delu popelje skozi Gabrijelino življenje pred odhodom v Coroneo, kamor je bila skupaj s svojima sestrama in sovaščankami odpeljana novembra 1944. Sledi čas, ki ga je preživela v Trstu in v Regensburgu. Osrednji del razstave so zapisi na poti domov. Na zaključnem delu pa si lahko preberete zapise, ki so nastali po vrnitvi in zemljevid poti v svoj rodni Ivanji Grad.

Razstava, ki je bila odprta 15. februarja v okviru vsakoletne prireditve, ki jo organizira Društvo izgnancev Komen, bo na ogled do konca marca. Vabljeni.

Besedilo in foto: Marija Umek

Burjina glasba

S svežim vetrom v novo sezono

Pevska sezona se je septembra za MePZ Cominum začela malo drugače, saj je vodstvo našega sestava prevzela mlada zborovodkinja Karin Luin. Led smo prebili že konec novembra z nastopom na Območni reviji pevskih zborov v Sežani, ki se je redno udeležujemo vsako leto. Draga Karin, dobrodošla v naše vrste! Veselimo se nadaljnega uspešnega sodelovanja s tabo!

Da pa se naše glasilke ne bi preveč ohladile, smo ob zaključku leta 2024 in kot uvod v novo leto 2025 ponovno organizirali dva božična koncerta z gosti.

Prvi, ki smo ga izvedli v nedeljo, 29. decembra 2024, se je odvil v nam že domači cerkvi Sv. Tilna v Svetem. Koncert božičnih pesmi je z nami soustvarila moška vokalna skupina Alikvot iz Postojne, ki jo vodita Luka Vetrin in Vital Jurca. Svoj kamenček v mozaik večera božične glasbe je dodala še mlada glasbenica iz Svetega, oboistka Ela Fakin. Večer se je zaključil s skupno pesmijo Sveta noč, brez katere si večera božičnih pesmi ne znamo več predstavljati. Na drugem božičnem koncertu v cerkvi Sv. Andreja v Gorjanskem sta se nam pridružila moška vokalna skupina Malum iz Brkinov pod vodstvom Mateja Velikonje ter medžupnijski otroški zborček, ki sta nam pomagala pričarati

praznično vzdušje.

Krog božičnih koncertov pa smo sklenili malo drugače – v Komnu, 12. januarja 2025, v cerkvi Sv. Jurija, tokrat v vlogi gostov, saj nas je k sodelovanju in prepevanju božičnih pesmi povabila vokalna skupina DiVox iz Nove Gorice pod vodstvom Janija Klančiča. Poleg ubranega prepevanja pa so pod prsti priznanega organista Mirka Butkoviča v komenski cerkvi zadonele tudi orgle.

Cominumci že pridno snujemo in kujemo nove načrte, zato v svoje vrste, kot že ustaljeno, vabimo nove pevke in pevce, ki si želijo pevskega ustvarjanja ter sproščenega druženja. Vaje imamo vsak četrtek ob 20.00 uri v prostorih stare šole v Svetem. Lepo vabljeni vsi, ki radi prepevate!

Besedilo: Nina Volčič
Foto: arhiv MePZ Cominum

Božično-novoletni koncert Pihalnega orkestra Komen, kot ga še ni bilo

Kot veleva tradicija, je čarobni božični čas v pričakovanju Pihalnega orkestra Komen in njegovega koncerta, ki je bil lani zares nekaj posebnega, saj ga je prvič izvedel v celoti sam ob podpori tudi svojega podmladka iz šolskega orkestra.

Koncert se je začel s kompozicijo z nastopom najmlajših članov, ki že trkajo na vrata članskega orkestra in so dodobra ogreli roke poslušalcev ob latinskoameriških ritmih in znanih hitih.

Pod taktirko dirigenta Jaka Jerine si je Pihalni orkester Komen zadal visok cilj in pripravil raznolik program, ki je segal od klasičnih orkestralnih del do popularnih melodij, obogateni pa so bili tudi z vokalnimi nastopi, ki so dodali poseben čar že tako posebnemu večeru. *Alvamar Overture* Jamesa Barnesja, skladbi, ki je s svojo bogato orkestralno teksturo poskrbela za razkošen uvod, je sledila krstna izvedba dela *Kraška simfonieta*, ki jo je za orkester napisal sam dirigent Jaka Jerina. Skladba iz treh stavkov, med drugim je bil drugi posvečen nedavno preminulemu profesorju Petru Pačniku, je bila izjemen glasbeni poklon kraškemu okolju in

njegovim junakom.

Z *La Montagna d'Oro* Federica Agnella je občinstvo spoznalo nagrajenca drugega natečaja za izvirne skladbe, ki je potekalo v sklopu projekta MusiKras, medtem ko je skladba *Dreams about Freedom* Tilna Slakana občinstvo popeljala v svet sanj, *Castrum Alemorum* Jacoba de Haana pa je nato v zvočnih slikah prikazal zgodovinsko in kulturno bogastvo francoske preteklosti.

Da bi koncert povezal z božičnimi in novoletnimi prazniki, je orkester izvedel tudi pesmi, ki so obiskovalce popeljale v praznični duh. Med njimi je bila tudi pesem *Home Alone*, s katero so oživeli spomini na priljubljeni božični film. Nastopila je tudi domača oboistka Ela Fakin, ki se je za koncert preobrazila v izvrstno pevko in ob spremljavi orkestra zapela pesmi *Over the Rainbow* iz filma Čarovnik iz Oza, ki je poslušalcem pričarali praznično in toplo vzdušje, na koncu pa še *Za božič kot otrok*, ob kateri smo še posebej začutili povezavo z otroško nedolžnostjo, upanjem in veseljem, ki jih prinašajo božični dnevi.

Božično-novoletni koncert Pihalnega

orkestra Komen ni bil le glasbeni dogodek, ampak tudi praznična prireditev, ki je obiskovalce popeljala v svet glasbe in čarobnosti, ki spremlja čas konec leta. Z raznolikim programom sta orkester in dirigent Jaka Jerina ponovno dokazala, da glasba ni le umetnost, ampak tudi čustvo, ki povezuje ljudi v vsej svoji lepoti in moči.

Besedilo in foto: POK

Pihalni orkester Komen že gleda naprej ...

Za Pihalnim orkestrom Komen je zares pestro leto 2024. Po spomladanski »menjavi garde«, ko je Evgen Kavčič svoj dolgoletni predsedniški položaj prepustil Roku Furlanu, njegovemu nasledniku, ki prihaja kar iz orkestrskih vrst, so člani

nemudoma zavihali rokave in že kovali nove načrte. A teh zagotovo ne bi mogli izpeljati brez trdnih temeljev, ki jih je zgradil prav Evgen, ki si je svojo vlogo štel v izziv in z njegovimi odločnimi Ja, mi to zmoremo! in Ni problema! vedno

priskrbel sredstva, potrebna za uresničitev želja in izpolnitev ciljev vse večjega števila mladih orkestrašev. Tudi v najhujših časih je s svojim pozitivnim razmišljanjem uspel dobiti spodbudne besede za vse skupaj in za vsakega posebej ter

delu vlil zagnanost, voljo, trmo. Če rečemo, da je v mlade amaterske glasbenike vložil trud in skrb, je to premalo. Njim je dal srce in dušo ter to strast prenesel na celotno Glasbeno umetniško društvo Pihalni orkester Komen. Verjamemo in vemo, da bo orkester vedno spremljal in spodbujal ter nam pomagal v naših naslednjih korakih. Njegovo vnemo in strast je prepoznala tudi območna enota Javnega sklada za kulturne dejavnosti, ki mu je podelila posebno priznanje za dolgoletno predsednikovanje in doprinos ljubiteljski kulturi na Komenskem Krasu in širše.

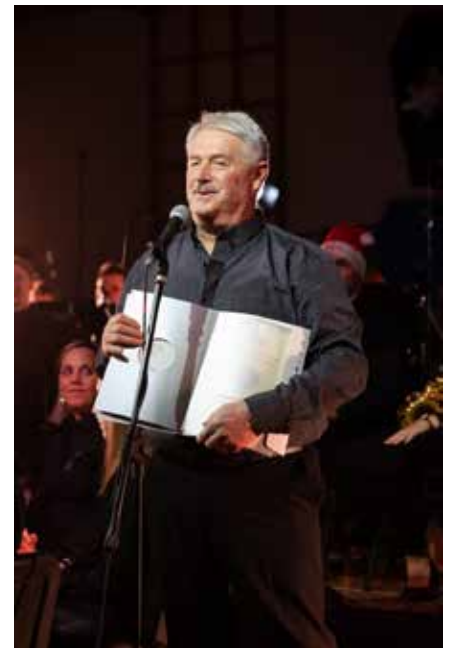
Znova smo ob pomoči JSKD iz Sežane obudili revijo kraških godb, ko smo novembra v Kobjeglavi gostili kraško-brkinske orkestre. In prav to srečanje že kaže prve sadove, ki vam jih pokažemo že letos. Decembra smo na povabilo naših prijateljev gostovali v italijanskem mestu

Castions di Strada pri Palmanovi in si ob tisti priložnosti obljubili, da bomo partnerstvo obudili v sklopu festivala godbe po kraških vaseh.

Tudi Matiji Tavčarju smo omogočili, da si malce odpočije roke in ga »preselili« med njegove tolkalce. Za krajši čas ga je nadomestil Jaka Jerina, ki je poskrbel za svež veter in profesionalen pristop tako na vajah kot tudi na nastopih. Poleg njegovih skladateljskih del, ki jih je ustvaril oziroma priredil posebej za orkester, smo mu hvaležni za ves čas in trdo delo. Verjamemo, da smo pridobili še dodatna znanja in zagon za vse, kar je pred nami v prihodnosti.

Leto 2025 bo ponovno polno novosti: prvo ste obiskovalci našega božičnega koncerta že spoznali, in sicer je naša celotna podoba še elegantnejša z novimi srajcami in unikatnimi kamnitimi metuljčki, ki so delo našega trobentača Jurija Tenzeja. Že prvi konec tedna v januarju smo se znova prepustili Andreji Šolar in njeni priznani dirigentski šoli, zadnje mesece se trdno pripravljamo na bližajoče tekmovanje, ko se bomo aprila po 17 letih znova podali v Rivo del Garda na edinstveno tekmovanje Flicorno d'oro. Seveda vas bomo tudi letos budili na prvi maj, do konca sezone pa pripravljamo še festival godbe po kraških vaseh, v sklopu

občinskega praznika pa vas bomo tudi tokrat presenetili z znanim gostom ali gostjo. Poletje se tradicionalno zaključuje z našo orkestrsko šolo MusiKras, tokrat tako v Štajelu kot v Hrpeljah, in s posebnim jazz sestavom.

Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili vsem podpornikom, donatorjem in sponzorjem za pomoč pri uresničitvi naših ciljev in za to, da omogočate razvoj mladih glasbenikov v komenski občini.

Besedilo in foto: POK

11. Kraški frajtonar

Kulturno društvo Kraška harmonika Sežana, ki je bilo ustanovljeno leta 1986, je v zadruženem domu v Štorjah priredilo že 11. tradicionalni Kraški frajtonar. Številne zbrane je uvodoma pozdravila predsednica domačega društva Petra Ružič

Žvab in poudarila, da so v društvo včlanjeni ljubitelji harmonike s Krasa, Brkinov in Slovenci iz Italije.

Ponosni so na njihovega častnega člana in prvega svetovnega prvaka na diatonično harmoniko prof. Zorna Lupinca,

tudi prejemnika priznanja Frana Gerbiča za promocijo diatonične harmonike iz glasbene šole Ilirska Bistrica. »Povezani smo s sorodnimi društvi v Sloveniji in tujini, organiziramo poučevanje v igranju na diatonično harmoniko, izvedemo le-

tne strokovne ekskurzije, sodelujemo na različnih javnih in zasebnih prireditvah, dobro sodelujemo tudi z vsemi štirimi kraško-brkinskimi občinami in Občino Bled, organiziramo srečanje harmonikašev in seveda tekmovanja v igranju na diatonično harmoniko. Kraška harmonika ni le glasbeno društvo, je skupnost, kjer smo vsi enakovredni, od mladih do starih, začetnikov in profesionalcev, kjer si pomagamo, delimo znanje, nasvete in uživamo v glasbi, ki nas združuje,« je poudarila Ružič Žvabova.

Da je to res, so z glasbo in igranjem na harmonike in druga glasbila navdu-

Svetovni prvak v igranju na diatonično harmoniko Vito Peric.

šili številne obiskovalce in poželi velik aplavz. Poleg članov posamezno so se predstavili še orkester KD Kraška harmonika pod vodstvom Matica Štavarja, skupina Sivi panterji in mladi levi, letošnji svetovni prvak v igranju na diatonično harmoniko Vito Peric, glasbena skupina Kažin, s skečem pa je navdušila Erna Stančič iz Komna. Veselje ob čudovitih melodijah, ki jih ponuja ta ljudski instrument, je ob povezovanju Anje Rože in Lane Žvab trajalo pozno v noč.

Besedilo in foto: Olga Knez

Podjetno

Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana obeležila 45-letnico delovanja in podelila jubilejna priznanja

V soboto, 30. novembra 2024, je Območna obrtno-podjetniška zbornica (OOZ) Sežana pripravila tradicionalno prireditev, na kateri so bila podeljena jubilejna priznanja za 10, 20, 30, 40 in celo 50 let delovanja. Letošnji dogodek je bil še posebej slovesen, saj je zbornica praznovala tudi pomemben mejnik – 45 let svojega obstoja.

Praznovanje predanosti in dosežkov članov

Ob tej priložnosti se je OOZ Sežana zahvalila svojim članom, ki s svojim znanjem, delom in sodelovanjem soustvarjajo uspešno zgodbo zbornice. Posebno priznanje so prejeli jubilaranti, ki že desetletja s trdim delom in vztrajnostjo skrbijo za preživetje svojih družin, zaposlenih in širše skupnosti. Njihova predanost in vztrajnost so navdih za vse člane zbornice.

Predsednik Marko Svetina: »Zbornica je živ del našega gospodarskega okolja«

Na dogodku je zbrane nagovoril predsednik OOZ Sežana Marko Svetina, ki je poudaril, da zbornica ni zgolj organizacija, temveč živ in dinamičen del gospodarskega okolja, ki združuje obrtništvo in podjetništvo. Ob tej priložnosti je iz-

postavil:

»Ko pogledamo nazaj, vidimo, kako se je naša zbornica razvijala skozi dolga leta. Hkrati pa se zavedamo, da pred nami še vedno stojijo številni izzivi. Gospodarske razmere so v mnogih pogledih negotove – inflacija, rast stroškov poslovanja, pomanjkanje delovne sile in globalne spremembe. Kljub temu z optimizmom gledamo v prihodnost, saj verjamemo, da bomo z združenimi močmi premagali ovire, ki jih prinaša ta turbulentni čas.«

Svetina je ob tem poudaril pomen povezanosti, sodelovanja in izmenjave znanja med člani zbornice ter zagotovil, da bo OOZ Sežana tudi v prihodnje podpirala svoje člane pri njihovem razvoju:

»Naša zbornica bo še naprej aktivno delovala v korist svojih članov, saj je naš cilj ustvariti pogoje za rast in uspeh. Prepričan sem, da bomo skupaj premagali izzive in ustvarjali prihodnost, ki bo obogatila tako naše člane kot širšo skupnost.«

Jubilejna priznanja kot priznanje za dolgoletno delo

Prireditev je bila obenem tudi priložnost za priznanje članom, ki so s svojo dolgoletno dejavnostjo prispevali k razvoju obrtništva in podjetništva v regiji. Njihova vztrajnost, pogum in izkušnje so ključno gonilo gospodarskega razvoja ter močan navdih za prihodnje generacije.

Slovesnost ob 45-letnici delovanja zbornice je bila tako poklon preteklim dosežkom in hkrati poziv k nadaljnjemu sodelovanju in iskanju rešitev za prihodnje izzive. OOO Sežana ostaja zavezana svojim članom in skupnosti, saj skupaj pišejo zgodbo uspeha, ki sega onkraj lokalnih meja.

Zahvalo za 10 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu za leto 2024 so prejeli:

ARLO, d. o. o., Kozmetični salon Nika; GOBI, d. o. o.; Gombač David, s. p.; Hervatin Alen, s. p.; ITAKSA, d. o. o.; Jelen Patricija, s. p.; Gostilna pri Hribu, Prelc Urban, s. p.; Gostilna Ukmar in Slonček, d. o. o.

Priznanje za 20 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu za leto 2024 so prejeli:

ABACO, d. o. o.; Bekar Robert, s. p.; Gostilna Godina; Fon Damijan, s. p.; Lapajne Jošič Mateja, s. p.; RAOUBER – predelava mesnih izdelkov; SIRAH, d. o. o.; Svetina Primož, s. p., in Škrlič Robert, s. p.

Priznanje za 30 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu za leto 2024 so prejeli:

Avto-Kras, d. o. o. BOSING, d. o. o.; MIKLAVČIČ ELVIS, s. p.; Plamen ključavničarstvo, d. o. o.; Poslovni biro Vidmar, d. o. o.; Rebec Katja, s. p.; Resinovič – Kozina, d. o. o.; Trobec Mirko, s. p.; Tuševski Zoran, s. p., in Zemeljska dela Tavčar

Priznanje za 40 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu za leto 2024 je prejel Slikopleskarstvo in polaganje talnih oblog Žvab

Priznanje za 50 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu za leto 2024 sta prejela Gostilna Grahor in podjetje ZEGA, d. o. o.

Podeljena so bila tudi posebna priznanja – Priznanje za kakovost izdelkov, storitev in inovatorske dosežke v obratovalnicah in podjetjih za leto 2024:

- ART – GLAS, D. O. O. – PROIZVODNJA IN PREDELAVA STEKLA
- FITNES PLANET OBRATOVANJE FITNES OBJEKTOV, BOJAN PIRJEVEC, S. P.
- ME-PLAST | ŠIVILJSTVO IN ORODJARSTVO
- TRAGIN ALEŠ, S. P., TRAGIN KAMNOSEŠTVO
- TRAMPUŽ TRANSPORT, D. O. O., PODJETJE ZA LOGISTIKO IN TRANSPORT
- TURISTIČNA KMETIJA DOMAČIJA VRBIN – TRADICIJA IN GOSTOLJUBJE

Posebno priznanje MLADI OBRTRNIK, ki ga komisija podeljuje sedmo leto, je namenjeno mladim upom, ki z veseljem in ponosom opravljajo svoj poklic ter tako ohranjajo vrednote obrti. Letošnji prejemnik tega priznanja je Matija Cotič – iz Koče na Kokoški.

Besedilo: OOO Sežana
Foto: Kristjan Stepančič

Štorija, dolga že pol stoletja

Alfa Servis Zega Gorjansko z uradnim imenom »Zega, Podjetje za servisiranje vozil, storitve, trgovino in turizem, d. o. o.« Gorjansko, je v mesecu decembru 2024 na Obrtni zbornici Sežana prejelo priznanje za 50-letno obrtniško delo.

Njegov ustanovitelj Marijan Zega je že nekaj časa zadovoljen penzionist, prejem plakete za srečanje podjetja s poslovnim abrahamom, pa mu je obudil spomine na tisto oddaljeno preteklost, ko je bil (kot pravi) dovolj nor, da se je podal na pot privatništva. Ampak saj še danes velja: mladost je norost, zgodbo o njegovi norosti pa preberite v nadaljevanju.

Marijan Zega:

Če prav pomislim, se je vse začelo že v 8. razredu osnovne šole v Štanjelu. V tistih časih se učitelji niso kaj dosti ubadali s predstavitvijo poklicev. Najbolj pošteti so bili šofer, mehanik, mizar in električist. Za kaj drugega niti ni bilo potrebe. Vodovo-

Sedanja zasedba (škvalda) z ustanoviteljem in potomstvom.

dar – le čemu, saj je edina voda bila v vaški štirni. Pitor – nepotreben, saj se je vse pofarbalo z apnom iz domače apnen'ce. No, pa še ta nauk si dobil: »Če boš zabit, boš pa kmet ali pa zidar!« Krasno! In jaz, da bom bolj fin in sploh oh, sem se šel v

Koper izučit za avtomehanika.

Po končanem šolanju sem se vrnil domov, se leta 1972 poročil in se kot pres-topav'c, to pomeni zet, preselil v Gorjansko, zaposlen pa sem bil v Šempetru. V nekdanjem malo večjem kurniku (slovar-

ček: apartma za kokoši) sem si uredil nekaj, podobnega delavnici, brez dvigala, jaška, s par ključi ... in odprl pavšal. Danes bi temu rekli popoldanska obrt.

Leta 1975 sem delavnico preselil v še nedograjeno novo hišo, zapustil sanjsko delo v Šempetru in odprl redno obrt. Torej, sem postal obrtnik. Začetek je bil obupen! Stare kripe, ki so komaj zaslužile ime avto, stari traktorji, freze, kosilnice itd. Šolda, zaslužka skoraj ni bilo. Kot začetnik in priden državljan sem vse vestno beležil, izdajal račune, nič na črno. Na koncu leta sem ponosno nesel mojo davčno napoved na davkarijo in pričakoval medaljo. Dacar na davkariji je pogledal napoved in pobesnel; metal jo je po celi pisarni in kričal: »Če bi bilo po moje, bi vas vse privatnike postavil pred zid in streljal. Samo kradete in sleparite državo!« In potem me je enostavo vrgel iz pisarne. Tisto leto sem kot pošten in vesten državljan doplačal še za en tak malo boljši avto obračunanega davka. Naj kot obrazložitev dodam, da je to bilo v času socializma, privatništvo pa je bilo skregano z idejo socializma, kjer je bilo vse naše oziroma državno in privatnike so smatrali za kapitaliste v socialistični ureditvi. Takrat so v Jugoslaviji obstajale tri vrste kriminalcev: politični, morilci in obrtniki. Temu primerno se je oblast tudi obnašala.

Po nekaj letih sem omagal. Šel sem na davkarijo, da zaprem obrt in preneham biti »kapitalist«. Samo mimogrede pripomba – tudi danes ne bi bil »cenjen kapitalist«, ker nisem ničesar ukradel, nikogar prizadel; vse sem ustvaril sam, iz ničle naprej! Ko sem, torej, hotel zapreti obrt, se je končno pojavila ena svetla točka, tokrat v osebi šefa davkarije. Prepričal me je, da obrt obdržim. Rekel mi je: »Tovariš, ne zapiraj že odprtega; malo boš še potrpel, malo ti bomo pomagali in čez leto se spet vidimo.« In prav je imel. Počasi, počasi so se stvari začele obračati na bolje. V tistem letu sem dobil v vzdrževanje vozila komenskih podjetij Aluminij, Livarna, Gozdnega gospodarstva in zadeva je počasi stekla. Pravijo, da v življenju ni dovolj samo pamet, imeti moraš tudi srečo, biti na pravem mestu ob pravem času in spoznati prave ljudi. Po naključju sem prišel v stik s predstavniki RTV Ljubljana in dobil v vzdrževanje terenska vozila njihovih oddajnikov. Z vodjo njihovega obrata sva sčasoma postala dobra prijateljca. Pisalo se je leto 1983, ko mi je pred-

Prvo nonotovo prevozno sredstvo bo vozila že 3. generacija.

lagal, da naj pridobim od kakšne znamke pooblaščen servis. Podjetje Zastava me je gladko zavrnila, prav tako se je zgodilo, ko sem vprašal za Alfo pri tedanji Avtomontaži. Po dobrem tednu sem dobil njihov eleganten odgovor, da jih servis v takem pajzlu, kot je Gorjansko, ki ga še na specialki komaj dobiš, res ne zanima. Ko je moj prijatelj izvedel za njihov odgovor, je stvari prijel v svoje roke in –

čudež; 10 dni za tem sem postal njihov pooblaščen servis. Le kako jih prepričal? Predstavil jim je mojo lokacijo čisto ob državni meji, meji z domovino podjetja Alfa, pa še v maloobmejnem pasu z maloobmejno prepustnico smo bili. Torej, vedno je bila meja (ko je bila in ko je ni več) nekakšna sreča. Če danes pogledam, je pajzel Gorjansko, ki ga še na specialki skoraj ni, po osamosvojitvi in padcu meja postal recimo kar predmestje Trsta. Torej je bil moj prijatelj kar nekakšen vizionar!

Začetki so bili težki. Servis je bil bolj naslov v garancijski knjižici vozila kot kaj bolj resnega. Vozil te znamke je bilo v naši okolici bolj za vzorec, državna meja (za servisiranje in popravila v Italiji registriranih vozil) zaprta. Ampak s trdim delom in popraviljem najrazličnejših vozil se je vse počasi postavljalo v pravi okvir. Odprlo pa se je, ko je Slovenija končno zadihala pod svojo zastavo. Takrat so slovenski trg poplavili avtomobili različnih znamk, tudi alfe so se množile. Poslovanje je zalaulalo s polno paro in priznati moram, da me je kar prerاسlo. Na

srečo sva z ženo v vsem tem času vzgojila dva krasna sinova – Davida in Ervina –, ki sta se na, moje veliko veselje, vrgla po hiši, postala avtomehanika in uspešno nadaljujeta delo. S padcem državne meje so šle stvari samo še na boljše. Z zadovoljstvom sem se začel počasi umikati in prepuščati vajeti mladini; leta 2010 sem se upokojil in si oddahnil. Rekel sem si: »Stari, uspelo ti je – kljub vsem težavam si v življenju pustil pečat!«

Hvaležen in ponosen sem na prehojeno pot in ponosen na pot, ki jo nadaljujejo moji nasledniki. Na starost bodo tudi oni imeli svojo štorijo, ki bo prav gotovo močno drugačna, kot je bila moja. In pri tem jim prepuščam popolnoma poste roke. Mene in moje vrtstnike (upokojence) je čas povozil, zato iskren nasvet vsem, ki na naslednike prenašate kakršnokoli dejavnost: ne solite jim pameti in pustite, da zgodovino pišejo po svoje. Pomagajte jim samo če vas prosijo za nasvet ali pomoč! Postanite koristni drugače!

Meni je lepo, ker kot osebni kuhar delavnice prostovoljno in brezplačno vsak dan poskrbim za marendo, da mularija ni lačna. In njihovo zadovoljstvo (s polnimi želodčki) in hvaležnost, za kar jim nudim, je zame največje plačilo. Vsi zaposleni so zame kot družinski člani, mislim tudi, da so občutki obojestranski. Rad jih imam in upam, da se tudi oni počutijo dobro. Če se mi kdaj (enkrat v stoletju) zgodi, da jim ponudim samo kruh in marmelado in so s tem ravno tako zadovoljni kot s tatarskim biftekom ali pa bištekami v gobovi omaki, potem vem, da je bila pot prava. Po tej poti stopata tudi moja sinova, ki vse zaposlene obravnavata kot družinske člane. Če se kdaj sprejo, je to normalno; v vsaki družini so vzponi in padci, ampak na koncu vedno prevlada ljubezen. In kaj naj še dodam? Lepo mi je in naj traja, naj traja ina traja ...!

Nasledstvo, David in Ervin Zega:

Z velikim spoštovanjem in neizmerno hvaležnostjo nadaljujema delo najinega očeta. Kot otroka, najstnika, nama je bilo vse brez veze; ko sva odrasla, pa sva se vedno bolj zavedala, kakšno neizmerno srečo sva imela, da sva se rodila v pogrnjeno posteljo. Le odejo, s katero se bova pokrila, sva morala izbrati sama. In izbrala sva odejo, ki jo je stkal najin oče – odejo, prepletano z zankami kar težke

preteklosti in nitkami obujajoče prihodnosti. On je vedno verjel v prihodnost in tako tudi midva razvijava pot naprej. S celotno ekipo krasnih sodelavcev se trudimo, da so naše stranke zadovoljne in se vedno znova z veseljem vračajo.

Leta 2005 smo posodobili še vulkanizersko delavnico in s tem povečali po-

nudbo storitev. Leta 2015 pa smo poleg Alfa Romeo postali pooblaščen servis še za vozila Jeep in Fiat. Trenutno je v podjetju zaposlenih sedem ljudi; šest iz naše, kadrovske podhranjene občine Komen. In z vsakodnevno marendo nam oče dokazuje, da »podhranjenosti« ni, če znaš ubrati pravo pot.

Hvala, tata; ponosna sva, da sva tvoja otroka!

No, pa smo prišli na konec te 50-letne štorije. In naj se nadaljuje še vsaj naslednjih 50 let! Srečno!

Besedilo: Adrijana Konjedič

Foto: osebni arhiv

Kmetijstvo in gozdarstvo

Prikaz rezi vinske trte

Kmetijski gozdarski zavod Nova Gorica – KSS Sežana je po nekaj letih premora v vinogradu vinogradniške kmetije Širca Kodrič v Dutovljah 31. januarja 2025 organizirala prikaz rezi vinske trte.

Udeleženci so z zanimanjem spremljali razlago in prikaz rezi Maje Koren Ivančič, specialistke za vinogradništvo in vinarstvo pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica, pri čemer je pou-

darila, kakšni so cilji rezi in na kaj naj bo vinogradnik pri tem opravilu pozoren. Pomembno je vzdrževanje ravnotežja med rastjo in rodnostjo. Priporoča se mehka rez, kar pomeni, da se reže dvoletni in enoletni les. Na starejšem lesu, kjer so po rezi velike rane, prvo leto pustimo »štrcelj«. V času zelenih del se morebitne mladice odstrani. »Štrcelj« se sčasoma posuši in takrat se ga prikrajša. Na tak način se preprečuje oziroma zmanjšuje možnost vdora gliv, ki povzročajo kap vinske trte. Rez naj se opravi v suhem vremenu, ko trta vstopi v mirovanje. Za rodni les naj se izbere zdravo rozgo. Rez dvoletnega lesa naj bo pravokotna, enoletnega pa od 1 cm do 2 cm nad očesom in nekoliko poševna. Pomembno je uravnavanje mikroklimatskih razmer, kot sta zračnost in osvetlitev, v notranjosti trsa.

Vinogradniki so marsikaj novega izvedli in to bodo s pridom upoštevali pri rezi v svojih vinogradih.

Besedilo in foto: Milena Štolfa

Ocenjevanje medu Sežana 2024

V soboto, 30. novembra 2024, je v Povirju potekal čebelarški praznik, že 17. po vrsti, ob podelitvi priznanj »Ocenjevanja medu Sežana 2024« tudi z mednarodno udeležbo, ki ga je organiziralo Čebelarstvo društvo Sežana. Lani so v ocenjevanje prejeli 64 vzorcev medu akacije, lipe, kostanja, hoje, gozdnega, cvetličnega in tudi bršljanovega medu, od tega 15 iz tujine. Poleg slovenskih čebelarjev so se natečaja udeležili čebelarji Slovenskega društva iz Italije, Bosne, Srbije, Hrvaške in Češke. Vzorce je ocenjevala strokovna komisija pod vodstvom

predsednice Milene Urh.

Zbrane je najprej nagovoril predsednik domačega čebelarkega društva Ivan Atelšek. Poudaril je, da za čebelarje letošnja sezona ni bila dobra, razmere za razvoj čebel so bile težke, predvsem zaradi slabega vremena in velikih podnebnih sprememb. Da pa je sedaj čas, ko moramo poskrbeti, da čebele uspešno prezimijo in da poskrbimo za njihov razvoj spomladi in jih pripravimo za delo v naslednjem letu.

Prireditve se je udeležil predsednik novo ustanovljene Čebelarke zveze

Evrope in Čebelarke zveze Slovenije Boštjan Noč, ki je v imenu društva čebelarjem podelil priznanja za dosežene uspehe. Ocenjevalce je najbolj prepričal gozdni med, ki ga je pridelal Janez Tehovnik, z 28,5 točke, drugo mesto skupaj z 28,33 točke je pripadlo Severinu Jamšku z bršljanovim medom in Miču Brankoviču iz Ključa z gozdnim medom.

Izjemno pa so se odrezali tudi domači čebelarji z zlatim priznanjem, in sicer: Rudolf Bandelj z lipovim medom in doseženimi 28 točkami, na drugem mestu Boštjan Bernetič in čebelarstvo Petelin

s kostanjevim medom ter Drago Mali s cvetličnim medom v doseženi enaki oceni, po 27,8 točke.

Čebelarstvo društvo Sežana je tudi letos tako kot pretekla leta v sodelovanju z osnovnimi šolami Krasa razpisalo natečaj za izbor najlepše izdelane panjske končnice. V vseh petih osnovnih šolah z njihovimi štirimi podružnicami je v mesecu oktobru potekala zanimiva likovna dejavnost učencev po vseh treh triletjih.

Aktivnosti s strani ČD Sežana sta vodila Igor Meden in Mateja Melan iz OŠ Sežana, ki sta usklajevala številne delavnice

v šolah za izdelavo panjskih končnic. Na prireditvi je podžupanja občine Sežana Vanja Jelen podelila praktične medene nagrade nadobudnim mladim umetnikom, ki so na podlagi ocene, ki jo je izvedla petčlanska strokovna komisija, izdelali najlepše in najbolj izvirne panjske končnice.

Nagrade so bile podeljene po triletjih osnovnih šol, ocenjevalce pa so najbolj prepričali Jaka Andrej Grandič (1. triletje OŠ Vreme), Tim Ušaj (2. triletje OŠ Štanjel) in Julija Janko (3. triletje OŠ Komen). Priznanja so prejele tudi mentorice iz vseh

osnovnih šol, ki so sodelovale na natečaju. Sladkih nagrad in priznanj so se razveselili tudi otroci, njihovi starši in mentorji.

Celotno prireditev so popestrili člani čebelarkega krožka OŠ Srečka Kosovela Sežana, ki imajo v svoji sredini harmonikaški ansambel. Zaigrali so nam veselo poljko in na kraju še Čebelarja ter s tem še dodatno polepšali prireditev.

Po zaključku podelitve je sledilo družabno srečanje, kjer so udeleženci pokušali in ocenjevali nagrajene medove, kraške dobrote in številne sladice izpod pridnih rok čebelarjevih žena. Prireditev se je zaključila v prijetnem vzdušju in velikem načrtovanju prihodnje čebelarke sezone.

Besedilo in foto: Petra Gombač

Zdravstvo in sociala

Društvo onkoloških bolnikov Slovenije

Skupina za samopomoč bolnikov z rakom

V pogovoru z bolnikom z rakom ali pa njegovimi svojci o strahovih in težavah pri zdravljenju vedno povem, da imamo v Društvu onkoloških bolnikov po naši državi 20 skupin za samopomoč bolnikov z rakom, v katere se lahko takoj direktno vključijo. Potem vedno vprašajo, kaj pa tam delate. Odgovor je preprost: učimo se živeti z boleznijo rak.

Zdravljenje raka je že daleč preseglo zgolj medicinsko zdravljenje, ampak poteka tudi na področju psihosociale.

Zdravljenje je dolgotrajno, lahko traja več let. Največkrat obsega kirurško zdravljenje, sistemsko in radiološko. V sis-

temski terapiji uporabljamo štiri skupine zdravil, in sicer klasične kemoterapevtike, hormonska zdravila, imunološka zdravila ter tarčna. Vse te skupine zdravil se zelo hitro razvijajo tako, da je na voljo dolga paleta zdravil.

Zdravljenje je zahtevno, usmerjeno na vrsto raka in stanje bolnika. Pri tem sodelujejo različni profili zdravnikov, od onkologa internista, radiologa, kirurga ..., ki vedno konziliarno odločajo o posameznih fazah zdravljenja. Pri tem je zelo pomembno, da je bolnik v zdravljenju aktiven, sodelujoč, še zlasti, ko se pojavijo težave.

V Društvu imamo veliko strokovnih publikacij za skoraj vse vrste raka. Pomembno je, da se bolnik pouči o svojem raku: o vrsti, stadiju in načinu zdravljenja. Le tako lahko aktivno sodeluje in se z zdravnikom pogovarja ter razrešuje svoje težave, pomisleke, strahove. Tako je zdravljenje uspešnejše. V skupinah bolnika o tem poučimo in podpiramo. Prav tako v skupini srečajo še druge bolnike, ki so v procesu zdravljenja ali pa so preboleli enakega ali podobnega raka, in to daje bolniku neverjeten pogum in samozavest ob spopadanju z boleznijo.

V naši reviji Okno onkologije pišejo o no-

vih zdravih in novih načinov zdravljenja. V skupinah veljajo načela zaupnosti – iskrenosti, da se bolniki razgovorijo in razbremenijo tesnobe in strahu.

Bolniki, ki so še delovno aktivni, se morajo naučiti urejati bolniško, ki lahko traja več let. Problemi se lahko pojavijo v službi, spremembe na delovnem mestu, novosti ... Poseben problem je lahko vračanje nazaj v delovno okolje.

Pogosto so tudi finančni problemi v zvezi z daljšo bolniško odsotnostjo. Bolnik rabi zdravo prehrano, ta pa stane. Zanimajo se tudi za prehranska dopolnila. Ponudimo jim našo bogato knjigo o prehranskih dopolnilih. Veliko konkretnega, o vrstah in pripravi hrane, je vedno napisanega v reviji Okno.

Naslednja težava ali izziv so odnosi v družini. Kako povedati otrokom, zlasti če so majhni. Mama se ne zmore toliko ukvarjati z njimi, problem so lahko odsotnosti. Doma bolnik nujno rabi sodelovanje in razumevanje, ker v določenih fazah terapije bolnik nima moči, niti energije za vsa dela doma tako kot prej. Ni vedno lepo, v skupinah tudi slišimo srce parajoče zgodbe. Veliko je nerazumevanja, nepomoči in tudi razhodov.

Za zdravljenje je zelo pomembna psihična stabilnost bolnika. Če je ta uravnotežen, potem je vse lažje in uspešnejše, ker se zna in zmore spopadati s problemi. Tu je zelo pomemben glas drugih bolnikov v skupini, kako so sami doživljali zdravljenje, kdaj je bilo najhujše in kako

so si takrat pomagali. Večini bolnikov je podpora v skupini dovolj, ne pa vsem. Takrat je potrebna pomoč strokovnjaka ali na Oddelku za psihoonkologijo na Onkološkem inštitutu ali v zdravstvenih domovih v centrih za duševno zdravje.

Vsak bolnik se ob tej bolezni sreča s svojo minljivostjo, vrednotami in načinu razmišljanja, vero, duhovnostjo.

O vseh teh problemih se pogovarjamo na skupinah. V ospredju je vedno bolnik in njegove težave, povezane z boleznijo. Tukaj, med sebi enakimi, so sprejeti, slišani, razumljeni, varni. Tako se bolniki opolnomočijo v spopadu z boleznijo.

Besedilo: Pegan Fabjan Milena, univ. dipl. psiholog, strokovna vodja skupin v Sežani in Postojni

Ustrezna komunikacija z osebami z demenco

Kdor skrbi za osebo z demenco ve, da je ena prvih stvari, ki obrnejo stvari na glavo, prav komunikacija. Oseba začne iskati besede, izgublja nit govora in preskakovati s teme na temo. Postopoma postaja komunikacija nemogoča. A tudi takrat se ji ne smemo odreči, ampak vztrajati. Prav z ustrezno komunikacijo lahko marsikaj naredimo – damo pomembno potrditev, občutek sprejetosti in ljubezni, sebi pa s tem tlakujemo spodbudnejši teren, ki bo omogočal lažje sodelovanje.

mo na eno oko in pohvalimo. Nikoli ne kritizirajmo. Občutek koristnosti in samostojnosti dviga samozavest in pozitivno samopodobo, kar pa omogoča zadovoljstvo. In zadovoljen človek je bolj prilagodljiv in sodelujoč kot nezadovoljen človek.

Zapomnimo si nekaj ključnih pravil:

- 1. Lepa beseda lepo mesto najde:** bodimo prijazni, potrpežljivi, spodbudni ter ne skoparimo z lepimi besedami in komplimenti. Izogibajmo se neprijaznosti, nestrpnosti, ukazovalni držji in jeznim tonom. Nikoli ne bodimo žaljivi in nespoštljivi.
- 2. Preprij in nasprotovanje ni opcija:** nikoli se ne preprijamo in ne nasprotujemo. Tudi če se nam zdi, da govori popolne nesmisle in neresnice, se strinjajmo in potrjujmo. Ne popravljajmo.
- 3. Potrpežljivost in strpnost sta najboljša naložba:** če dobimo stokrat isto vprašanje, tudi stokrat strpno odgovorimo. Če opravilo traja dlje od pričakovanega, zadihajmo in potrpežljivo počakajmo. Z nestrpnostjo si naredimo medvedjo uslugo.
- 4. Spodbujajte samostojnost in koristnost:** pustimo, da opravijo stvari sami. Čeprav ne bo popolno, zamiži-

5. Oseba z demenco ni »žleht«: ves čas se zavedajmo, da je oseba z demenco bolna in da njena dejanja niso posledica »žlehtnobe«. Noče nas jeziti, ampak drugače ne zna.

6. Nežen dotik, objem in nasmech so ključ do dobrih odnosov: osebe z demenco so čustveno še občutljivejše. Tako kot nanje prenesemo našo živčnost in jezo, prenesemo tudi našo ljubezen in toplino. In prav izkazov ljubezni naj bo čim več: potrepljajmo jih, nasmejmo se jim, vprašajmo, kako so, objemimo jih in poljubimo. S tem bomo najlažje prodrli do srca in pridobili zaupanje. Čustva ostajajo do konca.

7. Osebno ime je ključ do zaupanja: čim pogosteje uporabljajmo osebno ime, saj bomo s tem potrdili, da osebo

poznamo in da smo njeni.

- 8. Mirnost, topel ton glasu in stik z očmi:** bodimo mirni, imejmo topel in prijazen ton glasu ter ohranjajmo stik z očmi. Pazimo na govorico telesa. Tako bomo ohranjali zaupanje, ki je ključno za dober odnos.
- 9. Bodimo posvečeni in prisotni:** Govorimo jasno, razločno in ne hitimo. Obrnjeni smo proti njej, nežno se dotaknimo roke, da vzpostavimo dodaten telesni stik. Odložimo telefon.
- 10. Težka vprašanja povzročijo stisko:** izogibajmo se težkim vprašanjem. Vprašanje Kako je ime vašim otrokom? lahko povzroči veliko in večplastno zadrego ter pahne v stisko. Pogovarjajmo se. Uporabljajmo kratke in jasne stavke ter pustimo, da se vključijo v pogovor. Ohranjajmo pozitivne teme in preusmerjajmo pozornost iz negativnih situacij. Bodimo duhoviti.
- 11. Pozitiven doživljaj in pozitivno čustvo:** oseba z demenco intenzivno doživlja vse, kar se dogaja okrog nje. Poskrbimo za pozitivno vzdušje. Omogočimo ji, da uživa v stvareh, ki jo pomirjajo in veselijo. Odpravimo konflikte.
- 12. Ne spreminjajmo njenega sveta, ampak vstopimo vanj:** preslikajmo se vanjo in vstopimo v njen svet. Ne poskušajmo spreminjati, prevzgjati ali krojiti osebe po naših merilih, saj bo učinek nasproten. Če bomo igrali nje-no igro, bomo prijatelji, v nasprotnem primeru sovražniki.

Ustrezna komunikacija z osebo z demenco je zahtevna stvar, a ključna. Preleviti se moramo v igralce, politične retorike in včasih tudi lažnivce. Ampak zavedajmo se, da s tem osebe z demenco ne varamo in ji ne lažemo, ampak omogočamo, da se v svojem svetu, ki ji ga ustvarja bolezen, počutijo dobro, sprejeto in zadovoljno. In prav s tem

bomo sebi omogočili lažjo skrb in prijetnejše bivanje. Ni vedno lahko, saj smo tudi mi samo ljudje, a zavedajmo se, da je s »kršenjem« pravil še težje.

Ključno pa je, da si zgotovimo podporo in pomoč, saj je razbremenitev nujna. Obrnite se na nas. Vse podrobnosti lahko najdete na naši FB strani Društvo GO-Spominčica, lahko nam pišete na

go.spomincica@dung.si ali nas pokličite na 051 355 582. Dobrodošli, da skupaj najdemo pot, kako lažje naprej.

Društvo GO-Spominčica
za pomoč pri demenci
Severnoprimorske regije
Gregoričeva ulica 16
5000 Nova Gorica
go.spomincica@dung.si / 051 355 582

Besedilo: Tina Krog

Projekt Interreg Italia-Slovenija AidMIRE za obvladovanje množičnih nesreč na čezmejnem območju

Projekt Interreg Italia-Slovenija AidMIRE je nastal kot odgovor na potrebe po obvladovanju množičnih nesreč in zdravljenju politravmatiziranih pacientov na čezmejnem območju Slovenije in Italije. V obeh državah sta zdravstvena sistema različno organizirana in teritorialno porazdeljena. Izziv projekta je uskladitev struktur, protokolov in združitvev le-teh v integriran model odzivanja.

Projekt Interreg Italia-Slovenija AidMIRE sofinancira Evropska unija v okviru Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027, ki ga je Evropska komisija odobrila z Izvedbenim sklepom C(2022) 5745 z dne 3. avgusta 2022. Projekt traja 24 mesecev, od 1. septembra 2023 do 31. decembra 2025. Splošni cilj Projekta je boljše upravljanje sodelovanja med deležniki iz različnih držav.

Projektne partnerji v Projektu AidMIRE so:

- Azienda Sanitaria Universitaria Giuliano

Isontina;

- Azienda ULSS 3 Serenissima;
- Splošna bolnišnica Izola;
- **Zdravstveni dom Sežana;**
- Zdravstveni dom Izola, Reševalna služba slovenske Istre.

Pridruženi partnerji Projekta so:

- Zdravstveni dom Koper;
- Università degli Studi di Trieste – Dipartimento di Scienze Mediche, Chirurgiche e della Salute;
- Croce Rossa Italiana – Comitato di Trieste.

V letu 2024 smo v Zdravstvenem domu Sežana v okviru Projekta AidMIRE nabavili dodatno zaščitno opremo ter prenosni ultrazvočni aparat za delo službe nujne medicinske pomoči. Sodelavci so se udeležili strokovnih srečanj in izobraževanj, načrtujemo pa še izvedbo tečaja in pridobitev licence za kategorijo C1 za vožnjo reševalnih vozil z dovoljeno maso nad 3500 kg. V mesecu maju 2025

nas čaka izvedba simulacijske vaje z naslovom Množična nesreča Socerb 2025, na kateri bomo v praksi urili pripravljenost čezmejnega zdravstvenega osebja in preverili učinkovitost dogovorjenih operativnih modulov in podpisanih protokolov.

Povezava na spletno stran projekta:

<https://www.ita-slo.eu/en/aidmire>

Besedilo: Katerina Rihter
Foto: ZD Sežana, december 2024

Zdravstveni dom Sežana z novima reševalnima voziloma

Reševalna služba Zdravstvenega doma Sežana deluje na obsežnem območju štirih kraško-brkinskih občin z več kot 660 kvadratnih kilometrov površine. Za hitro in kvalitetno zdravstveno oskrbo na terenu skrbi 20 usposobljenih reševalcev in diplomiranih zdravstvenih tehnikov.

V letu 2024 smo v reševalni službi opravili skoraj 1400 nujnih interventnih voženj in prevozili skoraj 500 tisoč kilometrov, 55 % intervencij je bilo opravljenih s spremstvom zdravnika, 44 % pa so jih opravili reševalci sami. Na intervencijah smo izvedli šest oživilanj. Povprečni odzivni čas ekipe na intervencijo je bil 15 minut.

V sklopu Zdravstvenega doma Sežana sta organizirana dva dežurna centra:

- Dežurni center Sežana deluje 24 ur na dan vse dni v letu,
- Dežurni center Hrpelje deluje med vikendi in prazniki od 8. do 20. ure.

V Zdravstvenem domu Sežana skrbimo za stalno posodabljanje voznega parka in vlaganje v opremo. V mesecu februarju 2025 smo prevzeli v uporabo dve novi reševalni vozili tipa VW Crafter

3.5t 4X2 dizel. Celotno investicijo v vozila je izvedel Zdravstveni doma Sežana.

V voznem parku imamo tako sedaj:

- 2 reševalni vozili za nujne prevoze,
- 4 reševalna vozila za nenujne prevoze,
- 1 kombi za izvajanje sanitetnih prevozov ter
- 5 vozil za urgentne zdravnike.

Novi vozili bosta dodatno pripomogli k izvajanju hitrih in uspešnih intervencij

v kritičnih situacijah ter pri reševanju življenj naših pacientov. Zavedamo se, da je skrb za paciente na prvem mestu, zato se bomo še naprej trudili za nenehno izboljševanje naših storitev in opremljenosti, da bomo še naprej kos izzivom sodobnega zdravstva. Po poklicu smo reševalci, naš cilj pa je pomagati ljudem v stiski. Najsrečnejši smo, ko nam uspe rešiti življenje.

Besedilo: Tina Furlan
Foto: ZD Sežana

Uspešni zaključek dobrodelne akcije »Hladilnik toplega srca« - pomoč družinam v stiski

V sodelovanju z Radiem Capris, Zvezo prijateljev mladine Slovenije in lokalnimi društvi prijateljev mladine Obalno-kraške regije smo v mesecu decembru 2024 izvedli akcijo »Hladilnik toplega srca« in v Eurospinovih trgovinah v slovenski Istri in občinah Krasa in Brkinov zbirali hrano za otroke in družine, ki potrebujejo našo pomoč.

Prostovoljci Obalno-kraških lokalnih društev prijateljev mladine smo v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Slovenije in CSD za Južno Primorsko v mesecu decembru zbirali in razdeljevali darovane dobrine številnim družinam, ki trenutno živijo v nezavidljivih socialnih razmerah.

Akcija je bila letos rekordna, saj je bilo zbranih 12 ton hrane in drugih dobrin

ter osupljivih 108.879,51 evrov donacij za ogrožene družine z otroki. Vse družine, ki so in še bodo prejemniki donacij in materialne pomoči, prihajajo iz Obalno-kraške regije.

Zbrana donatorska sredstva bodo namenjena humanitarnim programom za pomoč otrokom in družinam v stiski z zagotavljanjem tako materialne pomoči kot storitev.

V skladu z navodili kompetentnih socialnih služb storimo vse, kar je v naši moči, da pomoč prispe v prave roke in da najšibkejšim družinam naše regije polepšamo vsakdan. Posebno za praznike, ko smo vsi radi deležni izobilja raznih dobrot in srčne topline ob domačem ognju, je skrb za sočloveka še posebej dobrodošla.

Z združenimi močmi smo močnejši in toplih src je res ogromno, kar dokazuje veliko zanimanje za akcijo, izkazana dobrosrčnost in sočutje do družin v stiski in nesebična podpora občanov celotne regije.

V imenu družin, prejemnikov pomoči, se vsem donatorjem, podjetjem, strokovnim delavcem in prostovoljcem iskreno zahvaljujemo za donacije, podarjene materialne dobrine in vso podporo za uspešno izvedeno akcijo. Glede na letošnji odziv je dobrosrčnost morda res nalezljiva.

Hvala, da nam pomagate delati dobra dela.

Besedilo: Ana Pangos,
Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

Vedno odprta vrata Hiše dobre volje Komen

Hiša dobre volje Komen je širom odprla svoja vrata in s sproščenim kulturnim programom privabila tudi nove ljudi. Ste zamudili, a bi nas vseeno radi spoznali? Dobrodošli! Naša vrata so vedno odprta – lahko pridete na kavo in na pogovor, da razblinite vsak dvom in si odgovorite na vsako vprašanje. Pa še spoznate nas in vidite, kako lepo je pri nas in kako fajn se imamo. Veseli bomo, če se nam pridružite – vsaka nova energija prinese v Hišo veliko lepega! In bodite pozorni, saj je Občina Komen pripravila krasno darilo za vas – subvencijo, ki bo še olajšala korak v našo hišo, polno veselja. Vabljeni.

Dan odprtih vrat:

Naš dan odprtih vrat je bil ena polna doza smeha in muzike. Presrečni smo uživali v krasnih interpretacijah čudežne-

ga dečka s kitaro. Žiga Bolje iz Osnovne šole Komen nam je dan odprtih vrat popestril s svojo neverjetno energijo in glasom, ki seže tudi v najgloblje pore src. Ni čudno, da so mu ognjevito spodbujene sledile naše tri lepotice – Suzana, Marica in Vilma. S svojim zdravim humorjem in energijo brhkkih mladenk so nam dogodek spremenile v cel humoristični šov. Kaj bi brez teh nenadomestljivih Kraševk, a? Z vsem srcem se zahvaljujemo OŠ Komen in ravnateljici Dunji Peric, ki vedno z veseljem ustreže našim željam in nam vedno priskrbi tisto pravo začimbo, da postanejo naša družjenja še lepša, kot so sicer. Hvala tudi v. d. direktorici Nataši Slejko in namestnici direktorja Tanji Cink za spodbudne besede in lepe želje. Naj še enkrat poudarimo – naša vrata so

vedno odprta. Za vas. Samo sprejmite naš objem.

Cerkveni pevski zbor v družbi Društva Vezi:

Z odličnimi prijatelji iz štanjelskega Društva Vezi smo uživali v koncertu, ki je vsem pobožal dušo in srce. Cerkveni zbor Komen nas je pod taktirko zborovodkinje Katijane Rener zazibal v ritmu čudovitih melodij, ki jih vsi poznamo, tako da res nismo mogli samo poslušati in smo pritegnili poleg tudi s kakšno malo manj točno noto. Saj vemo, kako pravijo: Poj, kot da te nihče ne sliši. In mi se tega držimo. Vedno pojemo iz srca! Zelo veseli smo, da se je zboru priložnostno pridružila tudi naša Vilma, ki je s cerkvenim pevskim zborom pela mnoga leta. Kako lepo je videti to povezanost med njimi! Veseli pa smo tudi druženja s pevkami in pevci, saj smo si po koncertu privoščili pravo malo odisejajo po naših spominih. Koliko smeha je zadonelo med nami!

Peka piškotov z otroki Vrtca Komen:

Razveselili smo se tudi obiska otrok iz Vrtca Komen. A da ne bi samo uživali v otroški energiji, smo vsi skupaj zavihali rokave in napekli piškotov še za vsa pravljlična bitja tega sveta. Mmmmmmm, kako so bili dobri! Hvala vzgojiteljicam, ki nas redno razveseljujejo s svojo ljubeznijo, ki jo v našo hišo lahko prinesejo le najmlajši. Kašna razposajenost!

Krasni trenutki z Marijo iz Knjižnice Komen in harmonikarjem Davidom:

Naša Marija Umek je zlata vredna družba, saj nas s svojo nalezljivo energijo vedno spravi v dobro voljo in nam da vedeti, da smo res vredni časa, ki si ga vzame za nas. In to veliko šteje. Tudi naš zvesti har-

monikar David Stepančič nas nikoli ne pusti na suhem – ko rabimo malo mazi-va na naših petah, je že pri nas in mi že poskočno plešemo na njegove melodije. Le kaj bi brez vseh teh dobrih ljudi!

Radi pišemo z roko – z Marijano pa sploh!

Ena od teh odličnih ljudi je tudi Marijana Jazbec iz Društva Radi pišemo z roko, s katero redno vihtimo naše pero, in s tem, ko ohranjamo pišočo roko, ohranjamo tudi naše možgančke bolj žive. In ne le to – vedno se razveselimo, saj so naše ure polne dobre volje in sproščenosti, ki gre včasih tudi po pošti do tistih, ki najbolj rabijo malo našega veselja.

Duhovne urice z župnikom Alojzijem:

Da pa si redno napolnimo dušo tudi z ljubeznijo neba, vsak mesec redno poskrbi naš župnik Alojzij Kržišnik, ki nas s svojimi obiski na prav poseben način sprosti in napolni. To niso kakšne strogo bogoslužne ure, ampak tista odlična hrana za življenje. V družbi župnika uživamo in se po malem »troštamo« tudi za kaj vez tam zgoraj. Glede na to, da smo postali že pravi prijatelji, sploh ne dvomimo v to.

Pust – sladki okrog ust privabili čebele!

Ker smo pridni kot čebelice in so naše roke vedno željne ustvarjanja, smo se tokrat preobrazili v najbolj pridno žival na svetu: čebelice! Z lastnimi rokami smo si naredili maske in poleteli v svet norčij. Upajmo le, da ne bo sladkor okrog naših ust privabil pravih čebel – resda smo si pridno spekli štravbe, a še bolj pridno smo jih tudi pojedli. Še dobro, da sta bila z nami tudi čebelarja Mateja in Miran, ki sta poskrbela, da se čebelnjak dobre vo-

lje ni preveč zamastil.

Domače delavnice, ustvarjalnice, družabnice:

Kot vedno pa smo pridni tudi povsem sami ..., vestno skrbimo za to, da nam je v hiši lepo, da kaj dobrega spečemo, pojemo in popijemo, da praznujemo življenje in da naše možgančke vsak dan bistrimo s križankami in drugimi vragolijami. Včasih le ne vemo, kdo je bolj pameten. V bistvu smo najbolj pametni zagotovo kar mi vsi, ker če smo v Hiši dobre volje, že vemo, kaj delamo!

Če bi tudi vi radi malo naše dobre volje, nas čim prej kontaktirajte! Pri nas dobite vse tisto, kar potrebujete, zato ne oklevajte. Predsodke pustite pred vrati in vstopite. Odprti smo vsak delavnik od ponedeljka do petka med 7.00 in 17.00. Vedno se lahko obrnete na strokovno delavko Tino Krog (tina.krog@dung.si, 051 605 699) ali na Hišo (hisa.komen@dung.si, 041 337 059). Zelo toplo vabljeni in dobrodošli! Zagotavljamo vam, da vam druženja z nami ne bo žal. Pa ne pozabite na subvencije!

Besedilo in foto: Tina Krog

Kam z oblačili, obutvijo in odpadnim tekstilom?

Z novim letom so v veljavo vstopile nekatere novosti glede zbiranja tekstilnih odpadkov. Evropska direktiva občanom nalaga ločeno zbiranje odpadnega tekstila ter spodbuja ponovno uporabo.

Še uporabni tekstil, oblačila, obutev, modni dodatki ...

Še uporabna oblačila in obutev odlagamo v posebne zabojnike za ločeno zbiranje uporabnega tekstila (oblačila, obutev ...). Ponekod so to zabojniki podjetja Humana, ponekod drugih prevzemnikov. Vedno pa je poudarek na "še uporabni", kar pomeni, da je tekstil čist, lepo, ohranjen, ni raztrgan, se pravi je primeren za ponovno uporabo. Ponovna uporaba pomeni, da tako oblačila lahko obleče nekdo drug. Prav tako lahko še uporabna oblačila in obutev

oddate podarite, odnesete v trgovine z rabljenimi oblačili, na izmenjevalnice ali humanitarnim društvom ... Zabojnike za še uporabna oblačila boste našli v Štanjelu, Komnu, Gorjanskem.

Raztrgana, uničena oblačila, neprimerna za ponovno nošnjo, vključno z odpadnim tekstilom

Raztrgana, uničena oblačila, ki niso primerna za ponovno nošnjo, ter vsa preostali odpadni tekstil sprejemamo v Zbirnem centru v Komnu in Centru za ravnanje z odpadki Sežana. Ta oblačila in tekstil pa so še vedno primerna za reciklažo oziroma predelavo. Da bodo ustrezna za predelavo, moramo upoštevati, da sem sodijo:

– vse vrste oblačil, ki morajo biti SUHA, ČISTA (ne blatna, plesniva, vlažna)

– hišni tekstil kot npr. prevleke za vzglavnike in odeje, jogi rjuhe, brisače, kuhinjske krpe, prti ipd., ki morajo biti prav tako suhi in čisti.

Kateri tekstil pa lahko odložimo v domači zabojnik za ostanek komunalnih odpadkov?

V zabojnik za ostanek komunalnih odpadkov lahko odlagamo zgolj zamazan tekstil, raztrgano obutev, odslužene nogavice in spodnje perilo, dotrajana in potrgana pokrivala, pasove, šale, torbice, plišaste igrače ...

KOMUNALA
SEŽANA

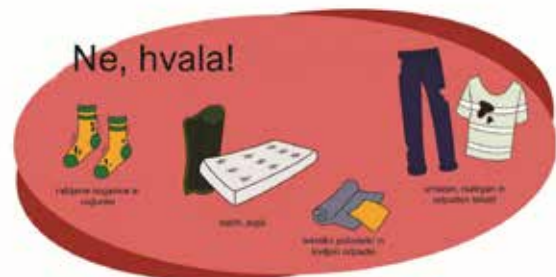
Kaj sodi v zabojnik za ŠE UPORABNA OBLAČILA?

Ja, prosim!

Kaj NE sodi v zabojnik za ŠE UPORABNA OBLAČILA?

Ne, hvala!

Besedilo: Komunala Sežana, d. d.

Športno

V zadnjih letih je na športnem prizorišču vedno bolj opazno, kako se nivo tekmovanj zvišuje. Vse več je presežkov, presenetljivih preobratov in neverjetnih zgodb, ki gledalce navdušujejo. Vsaka disciplina ponuja nekaj posebnega, kar nas povezuje in navdihuje. Pregled športnega dogajanja v komenski občini pričenjamo s 23. Štanjelskim tekom, ki ima pomembno vlogo pri razvoju športa in

rekreacije v občini. Idealni pogoji za tek in izvrstna organizacija ŠK društva Hruševica sta botrovali odličnemu vzdušju med številnimi tekači. Z izvrstnimi rezultati so nas ponovno navduševali balinarji. Na prvem državnem prvenstvu v mešanih dvojicah sta državna prvaka postala Lana Kavčič (Hrast Kobjeglava) in Marko Švara (Skala Sežana). Balinarka leta 2024 je postala slovenska reprezen-

tantka in članica kobjeglavskega Hrasta Jacqueline Košir. Drugo mesto je zasedla njena reprezentančna in klubska kolegica Eneja Ozbič. Na mednarodnem turnirju Pokal Krasa v Sežani sredi meseca februarja so za odlične rezultate poskrbeli Lana Kavčič, Eneja Ozbič in Jasmin Švara. 183 plesalcev plesnega društva Be Funky je tretjič zapored na noge dvignilo Linhartovo dvorano in jo napolnilo s

pozitivno energijo. Mateja s plesalci je vsekakor poseben fenomen na slovenski plesni sceni. Medtem ko pohval za januarsko predstavo še ni videti konca, imajo plesalci že jasno začrtane cilje. V moštvenih športih so košarkarji ŠKD Kras v državnem prvenstvu v različnih kategorijah prikazali odlično košarko, kar privablja vedno več navijačev na tribune. S prijateljskimi tekmami priprave na

spomladanski del tekmovanja zaključijo nogometaši NK Komen. Grofovsko bo v naslednjih mesecih spet središče nogometnega in družabnega dogajanja. Tako kot v Štanjelu, kjer se ponedeljkovo rekreativno igranje nogometa zaključí s tradicionalnim ter odlično izpeljanim turnirjem v malem nogometu. Vsega dogajanja niti nismo zajeli. Brez lažne skromnosti lahko trdimo, da sta glede

na število občanov šport in rekreacija v občini razvejana, uspešna in imata številne pozitivne učinke na delovanje lokalne skupnosti. Ob zagotavljanju ustreznih pogojev za treninge in tekmovanja nas bodo športni presežki in neverjetne zgodbe tudi v prihodnje navduševali in povezovali.

Besedilo: Rajko Kralj

23. Štanjelski tek

Prekrasno vreme, idealni pogoji za tek ter izvrstna organizacija ŠK društvo Hruševica so na Komenski Kras privabili preko 200 tekačev, ki so se pognali po 10 km dolgi progi od Lovske kočice Šta-

njel do Lukovca in nazaj. Organizatorji teka so obenem poskrbeli za 5 km dolg pohod po trasi teka, ki je ljubitelje kraške narave navdušil. Zadovoljstvo po opravljeni preizkušnji priča o tem, da je bilo

vzdušje med udeleženci 23. Štanjelskega teka odlično. Delček krasnega vzdušja predstavljamo v galeriji.

Besedilo: Rajko Kralj
Foto: Ema Justin

Medregijsko srečanje predstavnikov RP OKS-ZŠZ Koper in Nova Gorica v Štanjelu

V začetku meseca januarja smo se na delovnem srečanju v Štanjelu sestali predstavniki športnih zvez regijske pisarne OKS-ZŠZ Koper in predstavniki regijske pisarne OKS-ZŠZ Nova Gorica. Na srečanju smo na kratko povzeli dogajanje v preteklem letu ter si izmenjali številne koristne informacije, ki bodo pripomogle k bolj povezanemu in usklajenemu medregijskemu sodelovanju. Športne zveze redno komuniciramo in si izmenjujemo izkušnje, saj le s skupnimi močmi večamo prepoznavnost regijskega športa. Obenem s tem športnikom in rekreativcem nudimo kakovostnejše pogoje in tudi priložnosti. Skupnih izzivov

in želja po večjem sodelovanju nam ne manjka. V prihodnjih mesecih bomo skupaj z regijsko pisarno OKS-ZŠZ Postojna organizirali posvet na temo predloga Nacionalnega programa športa 2024–2033 ter podali predloge na osnutek strategije OKS-ZŠZ, ki je v pripravi. Tudi na ta način se primorski šport združuje, povezuje in nudi odgovore na številna pomembna vprašanja.

Besedilo: Rajko Kralj
Foto: Urban Grmek Masič

TV prispevek o Športno košarkarskem društvu Kras na TV Koper-Capodistria

Včasih je že tako, da te na nekatere stvari morajo opozoriti drugi. V televizijskem prispevku novinarja Sandija Škvarča o tekmi naših članov proti ekipi Orlov iz Postojne je bilo poleg tekmovalnega vidika na kratko predstavljeno delovanje našega društva od ustanovitve dalje. Obenem so bili podani realni cilji za prihodnost, ki smo si jih v društvu zastavili. Naš osnovni cilj, da za košarko in šport navdušimo čim več mladih, se uspešno uresničuje. Na to smo lahko upravičeno ponosni. Ekipa trenerjev, ki smo jo v veliki meri sestavili iz lastnih vrst, je glavni

adut, da mladi najdejo zaupanje in ob vztrajnem delu gradijo lastnosti, ki jih bodo potrebovali za prihodnost. Lepo je, ko slišiš, da so fantje na šolah marsikomu vzor. Drugič. Zmage so seveda slajše, a iz porazov se več naučimo. Zdravo tekmovalnost brez podcenjevanja nasprotnika lahko pridobimo le na parketu. Prispevek nas je končno tudi opomnil, kako čas neusmiljeno beži. Ob vseh vzponih in padcih smo že v deveti sezoni delovanja, spomini na začetke in prehojeno pot pa so še vedno sveži. Skupaj z našimi člani in prijatelji, skupnostjo, ki jo gradimo,

bomo jubilejno sezono vsekakor pošteno proslavili. Ni kaj, Sandi Škvarč bo moral spet priti mimo!

Besedilo: Rajko Kralj
Foto: Damijan Volk – snemalec TV Koper Capodistria

Urejanje – nujna posodobitev opreme nogometnega igrišča na Grofovski

Zimski premor smo v NK Komen izkoristili za izvedbo nekaj nujno potrebnih posodobitvenih del. Po večkratnih opozorilih s strani Nogometne zveze Slovenije smo takoj v začetku meseca decembra izvedli zamenjavo starih nogometnih golov, ki so bili na igrišču od same usta-

novitve kluba leta 1972, z novimi sodobnimi aluminijastimi goli. Druga izjemna in prepotrebna pridobitev za naš klub je nov kontejner za shranjevanje opreme. Že nekaj let se v NK Komen borimo s pomanjkanjem prostora za opremo, ki se uporablja pri sami vadbi in shranje-

vanju strojev, ter orodij za vzdrževanje igrišča. Nov kontejner bo precej olajšal prostorsko stisko. Zahvala za pomoč pri nabavi kontejnerja gre podjetju Karsus, d. o. o. Trenutno so v teku pripravljala dela za zamenjavo dotrajane ograje na vstopu na nogometno igrišče ob glavni

cesti v smeri Branik, ki jo skupaj z Občino Komen izvajajo prostovoljci NK Komen. Dela bodo zaključena najkasneje do 20. aprila 2025, ko bomo že tretje leto zapored gostili eno od tekem tradicionalnega Turnirja narodov 2025, ki ga gostijo tri države: Slovenija, Avstrija in Italija. Na turnirju nastopajo reprezentance dečkov selekcij U15.

Naj spomnim, da smo lansko leto gostili reprezentanci Romunije in Norveške.

Ostaja pa še veliko potrebnih del in vlaganj, ki jih bomo morali v naslednjih letih uresničiti, ta pa so: popolno prekritje celotne strehe na servisnem objektu NK Komen (poškodbe od toče – delno začasno sanirano), nakup defibrilatorja, izgradnja novega pomožnega igrišča ...

Besedilo in foto: Adrijan Spačal

Veteranski nogomet – Turnir Idrija 2025

Kot vsako leto je tudi letos v Idriji potekal že 28. tradicionalni turnir veteranskih ekip v nogometu Idrija 2025. Kot običajno turnir poteka zadnjo soboto v mesecu januarju. Na turnirju nastopajo ekipe iz cele Slovenije, razdeljene v dve starostni kategoriji, in sicer kategorija 35+ in kategorijo 50+. Letos se je turnirja udeležilo 16 ekip v obeh kategorijah. Redni udeleženci turnirja smo tudi veterani NK Komen. Letos smo nastopili z ekipama v obeh razpisanih kategorijah. Mlajši veterani (35+) so prikazali odlične igre in se zasluženo veselili 4. mesta z malo grenkega priokusa, saj jih je od igranja v

velikem finalu ločila le športna sreča ali trenutek nezbranosti. Prejeti gol, ki jih je oddaljil od velikega finala, so prejeli le pičlih pet sekund pred koncem tekme. Malo manj mladi veterani (50+) so kljub pomanjkanju uigranosti na trdi podlagi (tedenski treningi potekajo na travnati površini) prikazali dopadljive in borbeno predstave. Ekipa starejših veteranov (50+) se ni uspela prebiti v izločilne boje, ki so vodili do pokalov. Omenimo naj, da je bil za najboljšega vratarja v kategoriji veteranov 50+ izbran naš vratar Livijo Trampuž.

Še vedno lahko vaše otroke vpisete v nogometno šolo Komen, prijave sprejemamo na e-naslov: mladi.nkkomen@gmail.com ali na treningih – prijave sprejema trener ali prisotni predstavnik kluba, na nogometnem igrišču v Komnu ali čez zimo v telovadnici OŠ Komen ob torkih, sredah in četrtek po razporedu nogometne šole NK Komen – kontakt Matjaž Grmek, 041 583 205.

Veterani 35+.

Veterani 50+.

Besedilo in foto: Adrijan Spačal

Mateja Terčon Knap si zasluži Prešernovo nagrado!

Koreografinja, pedagoginja in gonilna sila društva Be Funky iz Komna tradicionalno napolnila Linhartovo dvorano Cankarjevega doma!

Z našo recenzentko Daliborko Podboj sva vedno povabljeni na nastop društva Be Funky iz Komna, ki je letos že tretjič napolnilo in navdušilo obiskovalce Linhartove dvorane Cankarjevega doma. *Mateja Terčon Knap si zasluži Prešernovo nagrado*, je po predstavi malo v šali, malo zares dejala Daliborka.

Mateja je brez dvoma poseben fenomen na slovenski plesni sceni. Vsako leto ji laskam s pohvalami, saj drugega niti ne gre zapisati. Komenčanka, ki vsako jutro vstane ob 4.00 zjutraj, da se pripravi na delovni dan, poka od energije. Svoja dva otroka šola doma, popoldneve pa preživi na treningih v Komnu in Sežani. Najmlajše plesalke, Alina, Mia, Tanis in Leonora, so dopolnile 4 leta, najstarejši gibalki sta Sabina, ki šteje 84 let, in Branka, ki jih šteje 85.

Linhartova dvorana je gibala v ritmu, kot ga je narekovala Matejina energija. Obvezno pri njej so seveda tudi zapisi oziroma kar scenarij – in letos je prireditvi nadela naslov Objubljena dežela.

Skozi celo predstavo in menjave točk od vrtca do seniorskega izhoda se prepleta njena proza, za katero pravi: »Tekst izhaja iz mene in iz mojega doživljanja vsakdana, tako da mi ne vzame pretirano dolgo časa. Okvir si postavim že med poletjem.«

In potem se vsak dan kaj zgodi in doda še kaj novega.

»V vsaki zgodbi je del mene, mojega doživljanja in v vsaki zgodbi je zame pomemben del sporočila. Kot celota pa seveda to, da smo mi – sami po sebi v

življenju dovolj. Mi smo tista objubljena dežela, ki jo tako vztrajno iščemo. Sami si ustvarjamo svoje najlepše življenje. V sebi in ne zunaj sebe. Ko vse negativno odvržemo stran od sebe, se odprejo nove, vredne sreče. Vsak dan znova moramo izbrati ljubezen, srečo in vse dobro in pozitivno. Vsakemu plesalcu bi pa še posebej rada predala sporočilo točke o deklici, ki je bila drugačna. Živela je svoje barve. Sledila je sebi. Sama sebi je bila dovolj in z zgledom je vplivala tudi na svet in ljudi okrog nje.«

Zaključni poklon 183 plesalcev je na noge dvignil tudi Linhartovo dvorano in po predstavi sem poslušala še dodatne pohvale o naši Mateji. Mateja je sopenka pozitivne energije, ki ima z januarsko predstavo že jasno začrtane cilje.

»Fokus letošnjega leta bo še naprej na dobrem počutju plesalcev v naših dvoranah in publikii, ki nas spremlja. Želim si, da ta lepa energija, ki nas je objela na predstavi, traja in traja.«

Matejina energija je nalezljiva in domov smo odšli res veseli in nasmejeni. Z naslednjim šolskim letom se bo Mateji v vlogi vadiatelja pridružila plesalka Lejla

Tavčar. In takrat se zna zgoditi še kaj novega, drugačnega. Ponovno se vidimo januarja 2026.

Besedilo: novinarka Barbra Drnač
Foto: Matej Čebulec

Povezava do celotne kritike:

<https://novice.najdi.si/novica/68ef53007a-349560cc406456a594b9d1/parada-plesa/mateja-tercon-knap-si-zasluzi-presernovo-nagrada>

Komentar recenzentke Daliborke Podboj:

Ko 183 plesalcev od 4. leta pa tam skoraj do 85. leta pleše koncentrirano, predano navdušeno v energetskih ritmi in sledijo svoji srčni, enako predani voditeljici za njih blagor, plesni pedagoginji Mateji Terčon Knap, se najprej vprašam, kako ji to uspe. Kje črpa lastno energijo? Odgovor je eden edini: ker želi obogatiti njihova življenja, v njih vnesti radost, discipline, cilje, ker želi drugačen svet, kot ga imamo, ali še nimamo. Ja, je sonce, ki žari in na noge postavlja generacijo srčnosti, radosti in dejavnosti. Je ena izjemnih, ki si zasluži posebno pozornost in nagrado s strani države Slovenije. Med 183 plesalci je večina otrok, mladostnikov, mladih, ki bodo gotovo v svojem času privzgojeno energijo, moč za dosego ciljev kar mnogokrat potencirali; tudi Slovenijo dvignili na drugi nivo samospoštovanja in medsebojnih odnosov.

Za njih se ni bati, da se predajo ekranški prihozi. Moje čestitke za predstavo in tudi vsem za enkratno izvedbo. Ja, Prešernova nagrada je nagrada za izjemne umetniške dosežke. Kako pa nagraditi Matejo Terčon Knap za izjemne pedagoške prijeme, tudi presežke v kulturi mladih, ko zaživi celotna pokrajina ...?

Plavanje s poSKOKcem

Plavanje ni le koristna veščina, temveč je tudi vir veselja, sprostitve in prijetnih vodnih doživetij. Pri poSKOKcu se zavedamo, kako pomembno je, da se otroci v vodi počutijo varno in samozavestno, zato že vrsto let omogočamo, da skozi igro in zabavo osvojijo osnove plavanja, spoznavajo raznovrstne plavalne vsebine ali nadgradijo svoje plavalne veščine.

Naša srečanja potekajo ob sobotah zjutraj na bazenu v Ajdovščini, kjer se vsak otrok uči v homogenih skupinah ob strokovni podpori izkušenih učiteljev plavanja. V prijetnem okolju bazena se otroci postopoma privajajo na vodo, spoznavajo pravilne tehnike plavanja in premagujejo morebitne strahove. Naj-

vežji poudarek dajemo temu, da je učenje zabavno in sproščeno, saj verjameмо, da je ravno pozitivna izkušnja ključ do uspeha.

Vsako leto se veselimo novih malih plavalcev, ki z vsakim zamahom pridobivajo na samozavesti. Ko z nasmehom in ponosom skočijo v vodo, vemo, da smo dosegli svoj cilj – otrokom približati veselje do gibanja v vodi.

Besedilo: Neja Semolič
Foto: Žan Skok

Tradicionalne poSKOKčeve majčke

December je čas čarovnije in pričakovanj, še posebej za otroke, ki ga vedno doživljajo z največjim veseljem. Tudi letos je PoSKOKec razveselil vse pridne otroke, ki vestno obiskujejo poSKOKčeve programe. Njegovo darilo, čisto posebna poskokčeva majčka, je postalo že prava tradicija – a nas kljub temu vsako leto znova preseneti z izbiro barve.

Letos so bile majčke rumene – barva, ki simbolizira veselje, toplino in energijo. Tako nas je PoSKOKec želel spomniti, da s športom in gibanjem v svoj vsakdan prinesemo svetlobo in optimizem, tudi ko so zunaj mrzli zimski dnevi.

PoSKOKec nas z navdušenjem in pozitivno energijo vodi tudi v leto 2025, ko

bomo še naprej širili veselje in spodbujali zdrave navade med mladimi. Vsem pa se že poraja vprašanje – s kakšnimi majč-

kami nas je PoSKOKec presenetil minuli december.

Besedilo: Neja Semolič
Foto: arhiv poSKOKec

ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Praznični Štanjel 2024 – predpraznično decembrsko doživetje

V nedeljo, 15. decembra 2024, je srednjeveška vasica Štanjel zasijala v vsej svoji praznični lepoti. Dogodek Praznični Štanjel, ki sta ga s skupnimi močmi organizirali Grad Štanjel restaurant ter ORA Krasa in Brkinov, je obiskovalcem ponudil edinstveno doživetje, polno prazničnega vzdušja, odlične kulinarike, vrhunskih vin in pestrega programa za otroke.

Že v dopoldanskih urah se je v središ-

ču vasi odprla praznična tržnica, ki je do 17. ure privabljala številne obiskovalce. Na stojnicah so svoje skrbno izdelane izdelke predstavljali lokalni in gostujoči ustvarjalci, od ročno izdelanega nakita in unikatne keramike do naravne kozmetike ter čudovitih umetniških del. Tržnica je bila popolna priložnost za iskanje unikatnih daril in podporo izjemnim ustvarjalcem.

Od 12. do 17. ure je dogajanje na Gradu Štanjel dodatno popestril dogodek Balončki na Gradu Štanjel. Obiskovalci so lahko uživali ob vrhunskih peninah priznanih vinarjev, kot so Vina Kobal, Vina Sanabor, Vina Štoka, Fedora Wines, Guerila in Movia Wines, in ob spremljavi vrhunskih prazničnih kulinarčnih dobrot. Vzdušje je dodatno obogatil saksofonist Tomaž Nedoh, ki je s svojimi nežnimi

melodijami pričaral čarobno decembrsko harmonijo.

Ob 15. uri so bili na vrsti najmlajši – v Viteški dvorani se je odvila predstava Potujoči cirkus nerode Avguštine, ki je otroke navdušila s svojimi zabavnimi norčijami. Nato je sledil težko pričakovani obisk Dedka Mraza, ki je vsakega otroka razveselil z darilcem.

Ob 16.30 uri se je dogajanje preselilo v Ferrarijev vrt, kjer se je odvila otvoritev umetniške svetlobne inštalacije umetnice Petre Čebokli. Njeno delo je z nežno igro svetlobe dodalo prav posebno di-

menzijo prazničnemu vzdušju Štanjela. Hkrati so obiskovalci lahko občudovali tradicionalno razstavo jaslic, ki vsako leto dopolnjuje praznični utrip te čudovite kraške vasice. Tradicionalnim jaslicam se je tokrat pridružila še nova zanimivost – zabavni digitalni interaktivni kviz z naslovom Božični izziv, ki je obiskovalce s hudomušnimi vprašanji popeljal po Štanjelu, mimo jaslic, do zanimivih nagrad.

Praznični Štanjel je letos ponovno dokazal, da združuje vse tisto, kar dela decembrske dni čarobne – toplino, skupnost, umetnost, odlično kulinariko in

otroško radost. Obiskovalci so odhajali s širokimi nasmehi, polnimi srčnih vtisov in nepozabnih spominov.

Besedilo: Anja Tisel Zadnik, ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Foto: Ana Rojc

Destinacija Kras in Brkini prejemnica znaka Slovenia Green Destination GOLD

Destinacija je na podlagi ocen v šestih kategorijah prejela povprečno oceno 8,5. Najboljše je bila ocenjena v kategoriji Kultura in tradicija (10), Destinacijski management (9), Narava in krajina (8,8), Družbena klima (8,6), Poslovanje turističnih podjetij in komunikacija (8,3). Najslabšo oceno (6,4) pa je preje-

la v kategoriji Okolje in podnebje, kjer lahko v nadaljnjih letih okrepi aktivnosti predvsem na področju podnebnih sprememb, merjenja ogljičnega odtisa in zmanjševanja rabe fosilnih goriv ter v sodelovanju z javnimi komunalnimi podjetji tudi na področju ravnanja z odpadnimi vodami in ravnanja z odpadki.

Katja Kralj, zeleni koordinator: »Zelena ekipa je z oceno zelo zadovoljna, saj je to

tudi nagrada za vloženi trud in delo pri izvedbi tega projekta. Prejeti Zeleni znak nam bo še naprej vodilo za nadaljnji trajnostni razvoj. Zavedamo se, da so visoke ocene hkrati tudi odgovornost, da se ocene ohranijo na tem visokem nivoju in da se po možnosti v konkretnih primerih še izboljšajo. Destinacija bo v štirih mesecih od prejema ocene pripravila akcijski načrt za izboljšanje stanja na področjih,

kjer so bile podane s strani ocenjevalcev pripombe in priporočila.«

Z vstopom v Zeleno shemo slovenskega turizma (ZSST) se je destinacija zavezala, da bo spodbujala trajnostno delovanje, združevala trajnostna prizadevanja ter promovirala lokalni značaj in zelene zgodbe. Pomemben element promocije lokalnega značaja in zelenih zgodb, je tudi spodbujanje ponudnikov za pridobitev znaka SLOVENIA GREEN, ki ga pridobijo turistični ponudniki na podlagi enega od mednarodnih okoljskih znakov, ki jih priznava ZSST (npr. Green

Key, Ecolabel, EMAS, Green Globe, Bio Hotels, Travelife idr.), zato se je destinacija zavezala k izvajanju izobraževanj in usposabljanj s področja trajnostnega razvoja za turistične ponudnike. Sedaj ima v destinaciji 15 ponudnikov vsaj enega od trajnostnih znakov: Hotel St. Daniel (Bio Hotels / Slovenia Green), Bistro Grad Štanjel, Gostilna Mahorčič, Mladinski hostel Pliskovica, Špacapanova hiša, Hiša Krasna, Tmbin's Barn, Grad Štanjel, Park Škocjanske jame (Green Key / Slovenia Green), Gostišče z namestitvami Risnik in Shamare' Resort and Spa (Ecolabel),

Hotel Prunk (Travelife), Hiša posebne sorte, Grad Štanjel House, Hotel Maestro (Green Key).

Besedilo: Katja Kralj, strokovna vodja destinacije Kras in Brkini in zeleni koordinator

Zelena ekipa: Ester Mihalič (Občina Hrpelje-Kozina), Helena Kosmina in Anita Slavec (ORA Krasa in Brkinov), Boštjan Franetič (Občina Divača)

Pozitivna rast turizma na Krasu in v Brkinih

V lanskem letu smo v štirih kraško-brkinskih občinah skupaj zabeležili 110.021 turistov in 191.325 prenočitev, kar predstavlja 3 % več turistov in 3 % več prenočitev kot leta 2023 (vir: SURS). Največjo rast smo zabeležili v občini Komen (+ 5 %), v občini Sežana (+ 4 %) in v občini Divača (+ 3 %), v občini Hrpelje-Kozina pa smo zabeležili za 2 % manj turistov. Povprečno v vseh štirih občinah ostanejo turisti 1,7 dni, čez 2 dni pa v občini Komen in Divača. Od vseh turistov predstavljajo tuji turisti 86 % in prihajajo iz okoliških držav; največ iz Italije, Nemčije, Francije, Hrvaške, Švice, Avstrije, Poljske, Madžarske, Srbije in Češke. V lanskem letu smo zaznali tudi večji приход turistov iz bolj oddaljenih, angleško govorečih ciljnih trgov: ZDA + 18 %, Irska + 17 % in Velika Britanija + 11 %, za kar so pripomogle

promocijske aktivnosti na teh trgih skupaj z angleškim podjetjem Mindbrand.

Pozitiven razvoj turizma nam kažejo tudi ekonomski kazalci, ki so v letu 2023 izkazali pozitivno rast glede na prejšnje leto:

- število zaposlenih v SKD klasifikaciji gostinstvo se je povečalo za 9,8 %
- dodana vrednost se je povečala za 35,3 %
- prihodki so se povečali za 17,3 %
- število podjetij se je povečalo za 15,8 %

V ORA Krasa in Brkinov, ki je krovna organizacija za razvoj in promocijo turizma na Krasu in v Brkinih, smo v tem letu izvedli vrsto aktivnosti za promocijo in razvoj turizma na Krasu in v Brkinih; v nadaljevanju navajamo pomembnejše:

- organizirali smo pet srečanj z deležniki z udeležbo od 50 do 100 udeležencev,
- izvajali smo oglaševanje v Sloveniji, Italiji, Avstriji in Nemčiji: + 10,5 % višji obisk spletne strani,
- zabeležili smo več kot 100 brezplačnih novinarskih prispevkov na osnovi tiskovnih konferenc in sporočil za medije, od tega smo imeli objave v uglednih svetovnih medijih: Conde' Nast Traveller in Luxury Master Card Magazine ZDA, Viajes National Geographic Španija, The Times Anglija, Sunday Independent Irska,
- destinacijo smo predstavljali na 20 sejmih in poslovnih dogodkih doma in v tujini,
- organizirali smo študijske ture, 11 turističnih agencij in operaterjev iz angleško govorečih držav skupaj s podjetjem Mindbrand, 35 agencij iz Italije skupaj s Kobilarno Lipica in 50 iz Francije skupaj s Kobilarno Lipica in turistično agencijo Happy Tours,
- pripravili smo pristajalne strani za geopark: <https://www.visitkras.info/edino-kras> in Brkine: www.visitkras.info/brkini.

Več o našem delovanju in fokusih za 2025 si lahko preberete iz predstavitve na našem drugem čezmejnem srečanju s ponudniki: Zelene zgodbe | Zelena destinacija | Načrtuj obisk | Visit Kras ter v našem Trajnostnem poročilu 2022–2024: Zelene zgodbe | Zelena destinacija | Načrtuj obisk | Visit Kras.

Besedilo: Katja Kralj, strokovna vodja destinacije Kras in Brkini
ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

NAZIV KAZALNIKA	VREDNOST KAZALNIKA					CILJ
	2019	2020	2021	2022	2023	
1 % zavarovane narave v površini destinacije						
Občina Divača	48	48	48	48	48	48
Občina Hrpelje-Kozina	53	53	53	53	53	53
Občina Komen	82	82	82	82	82	82
Občina Sežana	98	98	98	98	98	98
2 % odpadkov, očiščenih do sekundarne stopnje	53	53	53	53	53	60
3 % trdnih odpadkov, ki so ločeno zbirani za predelavo	69	69	69	69	69	72
4 število mest za izposajo koles	5	15	15	19	19	19
5 število koles za izposajo	30	98	98	118	118	118
6 število muzejev	17	17	20	22	22	23
7 število znakov Slovenia Green	1	1	4	11	15	15
8 Ekonomski kazalci v gostinstvu Kras in Brkini						
Število zaposlenih	490	502	459	456	501	526
Dodana vrednost	13.663.879	10.762.650	12.133.635	13.854.998	18.746.145	19.683.452
Prihodki	37.899.637	28.112.584	29.909.235	44.260.296	51.937.182	54.534.041
Število podjetij	459	505	550	612	709	744

Vir: ORA, Ajpes

Strateški projekt Kras-Carso II in čezmejni Geopark Kras-Carso v letu 2024

ORA Krasa in Brkinov, vodilni partner strateškega projekta KRAS-CARSO II, ki ga sofinancira EU v okviru Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027, je skupaj z dvanajstimi partnerji in štirinajstimi pridruženimi partnerji iz Slovenije in Italije izvedla številne aktivnosti za povezovanje čezmejnega območja Matičnega Krasa, z osredotočenostjo na turizem in upravljanje čezmejnega geoparka Kras-Carso.

V letu 2024 je bilo izvedenih več kot 100 dogodkov za različne ciljne skupine. Organizirane so bile strokovne delavnice za jamarje in upravljavce turističnih jam, med drugimi delavnica za oblikovanje skupnih smernic za upravljanje jam v nastajajočem geoparku. Turistični vodniki so se na strokovni ekskurziji seznanili z organizacijo in izvajanjem vodniške službe v Geoparku Karavanke, konec leta pa so izpopolnjevali svoje znanje glede javnega nastopanja. Turistični ponudniki so se srečali v Trstu in ustvarjali čezmejne poslovne povezave, konec leta pa so si ogledali primer trajnostne prakse, nagrajene z Michelinovo zvezdico. Za osnovnošolce na čezmejnem območju so bile organizirane delavnice o geologiji, kulturni dediščini, turizmu in podjetništvu. Družinam z otroki so bili namenjeni posebni dogodki – geolovi, medtem ko so novinarji in turistični agentje na večdnevni turah spoznavali turistično ponudbo čezmejnega geoparka. Kole-

sarski navdušenci so se na Devinskem gradu udeležili konference o kolesarskem turizmu in Unescovih geoparkih, ljubitelji naravne in kulturne dediščine Krasa pa so se udeležili butičnih dogodkov v okviru Festivala kraška gmajna in tedna čezmejnega geoparka.

Obeležena je bila tudi 120. obletnica jame Dimnice, v poletnem času pa je zaživela čezmejna krožna povezava med turističnimi znamenitostmi po principu hop on-hop off. Na domačem in ciljanjih tujih trgih sta potekali spletni oglaševalski kampanji za promocijo geoparka. Partnerji nadaljujejo z izvajanjem raziskav s področja geologije in pripra-

vo dokumentacije za varovanje narave in razvoj turizma. Izdelan je bil elaborat za čezmejno pohodniško in kolesarsko pot. Sedemnajst občin iz čezmejnega območja je podpisalo pismo o nameri za ustanovitev Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje, ki bo upravljalo geopark. Strateški projekt je bil predstavljen v okviru Evropskega tedna regij in mest v Bruslju in na konferenci Evropske mreže geoparkov na Islandiji.

Besedilo: Ana Hrast

Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Štanjel upravičuje sloves prepoznavnega turističnega kraja

Štanjel in njegov grad postajata vse bolj priljubljeni lokaciji za različne dogodke – od poslovnih srečanj do zasebnih slavij. V letu 2024 je grad gostil 97 dogodkov, pri čemer je bilo 47 najemov plačljivih, 7 jih je pripravila Občina Komen, 43 pa jih je bilo izvedenih v organizaciji ali sodelovanju z Območno razvojno agencijo Krasa in Brkinov, ki tudi skrbi za promocijo Ferrarijevega vrta, kjer je v letu 2024 potekalo 48 dogodkov, vključ-

no s 25 poročnimi obredi. V Štanjelu se je v preteklem letu zvrstilo preko 40 različnih dogodkov, kar se je poznalo tudi pri obisku Centra za obiskovalce Grad Štanjel.

Galerija Lojzeta Spacala ostaja priljubljena izbira za poroke, saj se je v njej odvilo 20 civilnih poročnih slovesnosti, začasno razstavo »Kras v barvi in verzu«, ki je bila na ogled v obeh nadstropjih galerije, pa je obiskalo kar 4547 ljubite-

ljev umetnosti, kar je dvakrat več obiskovalcev v primerjavi z letom 2023. Stalno razstavo »Narava in človek na Krasu« v Muzeju Grad Štanjel si je v lanskem letu ogledalo 2386 obiskovalcev (leto poprej 2037). V centru za obiskovalce smo skupno zabeležili 18.322 gostov, od tega 12.409 domačih in 5.913 tujih. V organizaciji ORA Krasa in Brkinov je bilo v Štanjelu izvedenih 163 vodenih ogledov, znotraj katerih so se znatno povečale

rezervacije posebnih doživetij, ki smo jih razvili skupaj z lokalnimi ponudniki. Lansko jesen je bilo prvič izvedeno tudi edinstveno doživetje z naslovom »Tradicija pršuta in skrivne pripovedi Krasa«.

Grad Štanjel ostaja zavezan trajnostnemu in zelenemu turizmu. V letu 2024 je s strani Turistične zveze Slovenije ob zaključku natečaja »Moja dežela – znak gostoljubnosti 2024« na dogodku »Dnevi slovenskega turizma«, katerega častna pokroviteljica je bila predsednica republike, dr. Nataša Pirc Musar, prejel nagrado za Naj prepoznavni turistični kraj v okviru spletnega glasovanja.

Poleg izjemne turistične ponudbe in bogate zgodovinske dediščine Štanjel očara obiskovalce s svojo edinstveno arhitekturo in nepozabnimi panoramskimi razgledi na kraško pokrajino. Ozke kamnite ulice, obzidje iz srednjeveških časov in prefinjeno oblikovan Ferrarijev vrt ustvarjajo pravljичno vzdušje, ki obiskovalce popelje v preteklost.

Veselimo se prihodnjih priložnosti za razvoj in širitev turistične ponudbe ter s slavnostnim odprtjem celotnega grajskega palacija po več kot 50. letih obnove pričakujemo še več obiskovalcev, ki

bodo odkrivali zgodovinsko dediščino in unikatne izkušnje, ki jih Štanjel ponuja.

Besedilo: Urban Grmek Masič, ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Razstava »Kras v barvi in verzu« v Galeriji Lojzeta Spacala pritegnila številne obiskovalce

V Galeriji Lojzeta Spacala na Gradu Štanjel je bila v letu 2024 na ogled izjemna razstava »Kras v barvi in verzu«, ki je združila vrhunske umetnike in pesnike

tržaške umetniške scene. Razstava, ki je obiskovalcem ponudila vpogled v bogato kulturno dediščino Krasa skozi slikarske, grafične in pesniške mojstrovine, je

dosegla velik uspeh in pritegnila številne obiskovalce iz Slovenije in zamejstva.

Razstava je bila na ogled od 18. aprila 2024 do 5. januarja 2025. V skoraj letu dni se je v sklopu razstave zvrstilo pet strokovnih vodenj, katerih se je udeležilo 234 oseb, trije umetniški večeri in slavnostno odprtje, ki se ga je udeležilo preko 150 obiskovalcev. Skupno si je razstavo v letu dni ogledalo preko 4.500 obiskovalcev.

»Kras v barvi in verzu« je bila več kot le razstava umetniških del, saj je predstavljala most med preteklostjo in sedanjostjo, ki nas je nagovorila skozi slikarski čopič, risarski svinčnik in pesniško pero. Razstava je obiskovalcem ponudila popotovanje skozi različne dimenzije umetniškega izraza in jih spominjala na moč umetnosti ter njeno vlogo v povezovanju in navdihu.

Besedilo: Helena Kosmina, ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Ustvarjalni smo tudi mi

Celoletni projekt naše šole v šolskem letu 2024/2025 nosi naslov USTVARJALNOST BREZ MEJA. Res smo ustvarjalni, vsak dan posebej.

Še posebej zanimiv pa je bil petek, 13. decembra 2024, ko nas je obiskal Leanov tata, g. Marino Furlan, ter nam v okviru razrednega projekta USTVARJALNI SMO TUDI MI podrobno in na zanimiv način predstavil poklic kuharja.

Sledilo je pripravljanje testa za testenine, oblikovanje polžkov s pomočjo posebnega strojčka ter kuhanje. Četrtošolci in petošolci podružnične šole v Štanjelu so si pripravili okusno jed z žajbljevo

omako in s parmezanom, ki so jo z užitek pojedli.

Gospodu Marinu Furlanu se iz srca zahvaljujem, da si je vzel čas za nas.

Besedilo in foto: Tanja Spačal

Jajčna tempera

Na podružnični šoli v Štanjelu je konec januarja v 4. b in 5. b razredu potekala delavnica slikanja z jajčno tempero. Dragoceno znanje in izkušnje je z nami delila Helenina in Sofijina mama.

Povedala nam je veliko zanimivega o zgodovini slikanja, poslikavah in umetnikih. Poudarila je, da ta način omogoča slikanje s široko paleto odtenkov, ki se dobro prekrivajo, ter to, da je bilo slikanje na ta način prevladujoče vse do odkritja oljnih barv.

Na začetku delavnice se je zdelo, da bo bolj kuharska delavnica, saj je bilo potrebno za pripravo tempere ločiti rumenjaki od beljaka ter iztisniti rumenjaki iz mrenice. Šele nato je sledilo mešanje z naravnimi pigmenti, kisom in vodo.

S tako pripravljenimi pigmenti so učenci – slikarji naslikali našega največjega pesnika Franceta Prešerna.

Po končani delavnici so bili vsi zadovoljni in navdušeni. Ko so se slike posušile, jih je bilo potrebno fiksirati še z be-

ljakom.

Jajčna tempera je naravna in okolju prijazna. Danes se je umetniki skorajda ne poslužujejo več, saj je zelo zahtevna za pripravo.

Gospo Anamariji Meglič se iskreno zahvaljujemo za čas, ki nam ga je posvetila, ter za popotovanje skozi edinstveno tehniko ustvarjanja, raziskovanja in razvijanja umetniške sposobnosti.

Besedilo in foto: Agata Perdec

Mladi kraški kamišibajkarji v Črnomlju

Dan kamišibaja otroških ustvarjalcev Slovenije se je po treh izvedbah v Štanjelu letos preselil v Črnomelj. Mlade kamišibajkarke iz OŠ Dragomirja Benčiča Brkina Hrpelje, OŠ Dr. Bogomirja Magajne Divača, OŠ Komen, OŠ Srečka Kosovela Sežana so se skupaj z mentoricami v nedeljo, 1. decembra 2024, odpravile v Belo krajino.

V polni dvorani črnomeljske knjižnice so ljubiteljem kamišibaja predstavile

naše lanskoletno ustvarjanje.

Učenka Julija Janko iz OŠ Komen je obiskovalcem dogodka s pomočjo ljudske pravljice Kraševci so ostali brez vode razložila, zakaj Kraševci nimamo vode.

Učenki OŠ Srečka Kosovela sta se z nastopom poklonili Kosovelu, Brigita Petaros s pesmijo Otrok s sončnico, Greta Viviani pa je ob svojih ilustracijah Kosovlovega Škrata Dobrašina kar zapela.

Julija Škamperle in Zarja Gec iz OŠ Dr.

Bogomirja Magajne Divača sta občinstvo nasmejali s francosko ljudsko pravljico Trije lovci in pesmico Boben avtorice Anje Štefan.

OŠ Dragomirja Benčiča Brkina Hrpelje sta zastopali kamišibajkarki Mia Dujmovič in Ronela Krasniqi. Mia je predstavila indijsko ljudsko basen o pametni žolni in levu, ki se mu je v grlu zataknila kost, Ronela pa nas je s pesmico Anje Štefan popeljala v svet marljivih čebel.

Tudi učenke Ivana Bele, Polona Pipan, Suzana Pipan, Polona Gorup in Kiara Štemberger iz OŠ Dutovlje so si za le-

tošnje predstavitev izbrale besedila Anje Štefan in z obiskovalci delile modrosti štirih črnih mravlji, pripoved pa je z igra-

njem na kitaro obogatila Polona Gorup.

Mentorice, ki smo nastopajoče letos spremljale na festivalu mladih kamišibajkarjev, Vesna Marion, Tanja Samec, Irena Rustja, Mateja Jerina, Vlasta Markočič in Sara Žagar, smo bile z njihovimi nastopi zadovoljne. Pohvalne besede pa so prejele tudi od strokovne žirije.

Po pestrem programu, ki so ga poleg nas sooblikovali še učenci iz OŠ Gustava Šiliha Velenje, Večnamenskega romskega centra Črnomelj, kamišibajkarji iz knjižnice Ivančna Gorica in knjižnice Črnomelj, smo se še podružili ob belokranjskih dobrotah, izmenjali izkušnje in si obljubili, da se ob letu osorej srečamo v Štanjelu.

Besedilo: Sara Žagar
Foto: Lana Mikložič

Nastop učiteljskega pevskega zbora v unionski dvorani v Mariboru

Naša šola je pobratena z osnovno šolo na drugem koncu Slovenije, in sicer z OŠ Kungota. Od tam smo prejeli vabilo za sodelovanje na prireditvi ob podelitvi Prešernovih priznanj za likovna, literarna in fotografska dela njihovim učencem. Vabilu smo se z veseljem odzvali.

Učiteljski pevski zbor se je tako v sredo, 5. februarja 2025, odpeljal v Maribor ter nastopil na odru čudovite dvorane Union v Mariboru, kjer so prireditev imeli.

Na dolgi poti na Štajersko ni manjkalo smeha in sproščeno vzdušje je pripomoglo, da je bil nastop uspešen. Na odru graciozne dvorane se je poleg našega

zbora predstavil tudi njihov otroški in mladinski pevski zbor.

Po nastopu so se že snovala načrto-

vanja prihodnjih nastopov učiteljskega zbora – malo za šalo, malo zares. Zakaj pa ne?

Besedilo in foto: Dunja Peric, ravnateljica

Kulturni dan z umetnikoma – Marto Zore in Gojmirjem Lešnjakom - Gojcem

Slovenski kulturni dan, smo v četrtek, 6. februarja 2025, na šoli v Komnu obeležili skupaj s prepoznavnima slovenskima ustvarjalcema, tj. glasbenico gospo Marto Zore in igralcem, režiserjem gos-

podom Gojmirjem Lešnjakom - Gojcem, ki je nenazadnje tudi občan naše občine, a ga na šoli še nismo gostili.

Na zanimiv način sta nam predstavila različne glasbene žanre (opero, opereto,

pop, rock, metal) in poezijo. Velik poudarek je bil tudi na predstavitvi glasbil, zlasti tolkal. V njuni nekoliko daljši učni uri so aktivno sodelovali tudi učenci naše šole, kar je še bolj popestrilo dogajanje na sceni. Za plesno popestritev so poskrbele plesalke plesnega društva Be Funky.

Učenci in učiteljice od 1. do 5. razreda so v nadaljevanju v okviru dneva dejavnosti posvetili pozornost Francetu Prešernu, našemu velikemu ustvarjalcu, pesniku, po katerem je poimenovan praznik. Na predmetni stopnji so se v okviru učnih ur slovenščine osredotočili na Prešernov veličasten pesniški opus.

Besedilo in foto: Dunja Peric, ravnateljica

15. februar – mednarodni dan boja proti otroškemu raku

Na naši šoli smo se že četrto leto odločili za načrtno ozaveščanje dejstva, da zahrbtna bolezen rak ne izbira let in da doleti lahko prav vsakogar, vsako družino, brez izjem, na žalost tudi otroke.

Spodbujamo k pogovorom in k večjemu razumevanju težav, s katerimi se srečujejo družine obolenih v času zdravljenja ter po zdravljenju. Tudi letošnji 15. februar smo se odločili usmeriti dobre misli in denarno pomoč na »našega« ot-

roka in njegovo družino, ki se sooča s to težko preizkušnjo.

Pod okriljem društva Palčica Pomagalčica smo zato med 10. in 14. februarjem zbirali denar po zmožnostih vsakega posameznika, saj so vse dodatne terapije, ki pripomorejo k boljšemu počutju dečka in okrevanju, samoplačniške.

Z vašo pomočjo smo učenci in starši izredno uspešno speljali to akcijo.

V IMENU ŠOLE IN DRUŽINE SE VSEM IN VSAKEMU POSEBEJ ZAHVALJUJEMO ZA PRISPEVEK.

Naj NAŠ JUNAK čimprej okreva.

Besedilo: Dunja Peric, ravnateljica

Sodelovanje z učenci iz Hrvaške

V mesecu novembru sva bili z učiteljico Vlatko Pacelt izbrani, da skupaj sodelujeva na projektu angleške šole za učenje tujih jezikov. Gre za povezovanje preko jezikov, spoznavanja drug drugega in dela na nečem skupnem, kar gradi mostove tudi preko meja. Tako je izbrana skupina 7. a in 7. b obiskala šolo v Gornjih Vrabčah v bližini Zagreba.

Po ogledu šole smo najprej izvedli nekaj spoznavnih iger, da so se učenci malce zblížali in tako v nadaljevanju lažje sodelovali med seboj. Naš cilj je bil napisati besedilo pesmi. Ugotovili smo, da je pisanje pesmi, ki jo bomo kasneje uglasbili, pravi zalogaj, a nas je ravno proces sam povezal med seboj. Cilj je zares pot sama.

Učenci s Hrvaške so nam obisk vrnil v

začetku februarja letos. Ker smo v vmesnem času pesmi dodali tudi melodijo, nas je nato čakalo še, da se pesem naučimo zapeti, sestavimo koreografijo in

posnamemo video.

Hvaležni za tako lepo izkušnjo in marsikatero prijateljstvo več, smo si pomahali v slovo.

Besedilo in foto: Darja Urh, mentorica učencev in učiteljica angleščine

Kultura ...

Kultura je, da pri mizi lepo ješ
in kar mama pripravi tudi poješ.
Kultura ni, če pri pouku vstajaš
in sošolcem nagajaš.
Kultura je, če v koticu tiho bereš
in se ne dereš.
Kultura ni, če jezik kažeš
in učiteljem lažeš.
Kultura je, da se s prijatelji brez nasilja igraš
in zato lep dan imaš.
Kultura ni, da ljudi spotikaš
in odrasle tikaš.
Kultura je, ko si razstavo ogleduješ
in velike muzeje obiskuješ.

Kultura ni, če ljudem v besedo skačeš
in se s sladkarijami bašeš.
Kultura je, da s prijateljem prijazno govoriš
in na avtobusu noni stol odstopiš.
Kultura ni, če v gledališču klepetiš
in s sošolcem kar nekaj blebetaš.
ČE KULTURNO OBNAŠAŠ SE,
POTEM V ŽIVLJENJU DOBIŠ VSE.

Tinkara Doles
4. b razred
OŠ Komen, POŠ Štanjel
Mentorica: Tanja Spačal

Dogajanje v Vrtcu Komen ...

Praznični bazar

V torek, 26. novembra 2024, smo se v Kulturnem domu v Komnu zbrali otroci in strokovne delavke Vrtca Komen. Skupaj smo svojim najbližjim pripravili pravi nastop na pravem, velikem odru. Zapeli smo pesmico o lisički, zaplesali robotke, povedali deklamacijo Ježek in listki ter zapeli in zaplesali še Mi se imamo radi in Židana marela. Vzdušje je bilo posebno, praznično. Velika zahvala gre Pihalnemu orkestru Komen (GUD-POK), ki je poskrbel za prekrasen uvod in zaključek našega bazara. Zahvala gre tudi županu, mag. Eriku Modicu, ter ravnateljici Vrtca Sežana, ge. Teji Čeh Svetina, za spodbudne besede, ter pomočnici ravnateljice, ge. Jani Štok Pavlin, za vodenje prireditve.

Otroci so odštevili do prižiga lučk, ko se je uradno odprl praznični bazar, na katerem je bilo ogromno izdelkov, ustvarjenih izpod rok otrok in strokovnih delavk.

Hvala vsem staršem in ostalim obiskovalcem za udeležbo in vaš prispevek.

Besedilo: Karmen Pipan
Foto: arhiv Vrtca Komen

Praznični december

Ker je mesec december mesec praznovanj, čarobnosti, dobrih mož, smo si tudi v Vrtcu Komen pričarali čarobno zimsko vzdušje. Naš vrtec so prekrile

bele snežinke in ustvarili smo si pravo zasneženo vas. Skupaj smo si okrasili tudi veliko novoletno jelko in vsak dan nas je v starem kraškem oknu čakalo prese-

nečenje. Prepevali smo zimske pesmice, rajali in plesali ob otroški glasbi, na vabilo GŠ Sežana – podružnice Komen smo si ogledali njihov koncert. Obeležili smo prvi dan zime s FIT vadbami po igralnicah in dan smo si obarvali v belo barvo, saj je vsak prinesel ali oblekel nekaj belega. Obiskala nas je tudi ga. Alison Spacal in nam predstavila svoje razstavne mačke, pasme maine coon. Priredili smo si tudi praznično čajanko in kino dopoldne s kolicami, ki smo si jah kar sami pripravili. Knjižničarke iz Kosovelove knjižnice Sežana pa so nas prijetno presenetile s pravljico Kozarec ljubezni. Za konec nas je obiskal in obdaril še stari dobri Dedek Mraz. Najmlajše je pozdravil kar v vrtcu, otroci iz starejših skupin pa so ga pričakali v Kulturnem domu v Komnu. Vsem se iskreno zahvaljujemo.

Besedilo: Karmen Pipan
Foto: arhiv Vrtca Komen

Iz dimnikov se dim kadi, po hiši praznično diši

V okviru projekta *Pokloni čas, polepsaj dan*, v katerega smo se podali v letošnjem šolskem letu, smo v prazničnem decembru za starostnike iz naše okolice izdelali in pripravili novoletne voščilnice. Tudi tokrat smo pot do starostnikov poiskali preko patronažne medicinske sestre ter uslužbenk podjetja Pristan, ki starostnike dnevno obiskujejo in so jim ob tej priliki predali še našo praznično voščilnico z lepimi željami.

S starostniki, ki obiskujejo Hišo dobre volje, pa smo si pričarali prav posebno dopoldne. Odzvali smo se namreč njihovemu povabilu, da si skupaj pripravimo

nekaj slastnega. Tako smo se podali k njim na obisk, kjer smo zavihali rokave ter skupaj oblikovali in spekli slastne piškote. Te smo skupaj tudi pojedli. Smeh

in vedrina, ki smo ju prinesli s seboj, sta razvedrila izraz na njihovih obrazih. Tudi tokrat so bili naše družbe zelo veseli.

Besedilo in foto: Agata Masten

... in Vrtcu Štanjel

Čarobnost decembrskega vzdušja

Čarobnost decembrskega vzdušja so v vrtcu obogatili tudi zunanji gostje. Prvi dan zime smo obeležili v družbi gospe Dušanke, ki nam je povedala zimsko pravljico o snežaku. Z velikim zanimanjem smo ji prisluhnili. Družbo sta ji delala tudi dva snežaka, eden izmed njiju je tudi oživel. Seveda so pri tej čarovniji imeli prste vmes tudi naši otroci, saj so snežaku narisali lička, mu nadeli rokavice, šal in srce. Predstava nas je vse navdušila.

Obiskala nas je tudi gospa Mateja iz Plesnega društva Be Funky, ki nas je spodbudila k plesu. Šolarke so zaplesale čudovito plesno točko, nato smo se tudi mi prelevili v prave plesalce.

Praznični december smo zaključili s posebnim obiskom. Povabljeni smo bili na predstavo, kjer smo si ogledali Me-

hurčke. Nato smo z glasnim klicem priklicali dobrega moža Dedka Mraza. Prišel je med nas, poklepetal z otroki in jih pohvalil za njihovo prijaznost ter medsebojno pomoč. Seveda nas je tudi obdaril – darila so nas pričakala pod smrečico v vrtcu. Letos so nas pričakale tudi sladke Leonove čokoladice, ki smo jih prejeli

od podjetja Incom, d. o. o., iz Ajdovščine. Zahvaljujemo se jim za sladko donacijo.

Hvala še enkrat gospema Dušanki Kosmač in Mateji Terčon za čudovito skupno druženje.

Praznično vzdušje in obiski posebnih gostov so obogatili naš vsakdan ter nas povezali v čudovito skupnost.

Besedilo: Mojca Mozetič

Foto: arhiv Vrtca Štanjel

Obisk none Mojce v skupini žabice

Obiskala nas je Majeve nona Mojca, ki nam je ob slikanici Krokodilji zobobol zelo doživeto pripovedovala pravljico. Še

preden smo prisluhnili zgodbi, je otroke vprašala, ali jih je kdaj bolel zob, h komu grede, če jih zob boli in kako skrbijo za-

nje. Otroci so se zelo razgovorili in vsak ji je povedal svojo izkušnjo. Nato je nona Mojca začela pripovedovati o krokodilu Krištofu in njegovem zobobolu. Otroci so ji pozorno prisluhnili. Ko je bilo pravljice konec, smo skupaj ob ilustracijah obnovili zgodbo. Otrokom je bila pravljica zelo všeč in so nato narisali svoj najljubši del zgodbe. Nona Mojca je vsakega pohvalila, saj so ji bile vse risbice zelo všeč. Po risanju smo se zopet zbrali v krogu, kjer smo noni zapeli zimske pesmice in ji povedali deklamacijo Devet pogumnih miši. Nona Mojca nas je zelo pohvalila. Skupno srečanje smo zaključili s krajšim sprehodom v okolici vrtca.

Gospe Mojci se zahvaljujemo za čudovito pripovedovanje pravljice in preživeto lepo dopoldne v njeni družbi.

Besedilo in foto: Mojca Mozetič

Kozarec, poln ljubezni

V začetku januarja so nas s svojim obiskom v vrtcu razveselile knjižničarke Kosovelove knjižnice iz Sežane in Komna. Pripravile so dramatizacijo pravljice Kozarec, poln ljubezni. Pri predstavi so se nam pridružili tudi učenci od 1. do 4. razreda POŠ Štanjel. Knjižničarke so pravljico v vrtcu čudovito uprizorile, z igranjem pa otroke navdušile ter jih spodbudile k razmišljanju, da v vsakem človeku, prijatelju poskusijo poiskati njegovo pozitivno lastnost, tisto, ki ga dela posebnega. Besede imajo namreč veliko moč. Lepe razveselijo, grde pa lahko zelo zabolijo. Tudi nam v vrtcu so pustile kozarec, v katero smo dali listke, ter nanje zapisali in narisali nekaj lepega o naši prijateljih ter v vsakem poiskali nekaj dobrega.

Ob tej priložnosti bi se knjižničarkam Mariji Umek, Marji Filipčič Mulič in Neži Bandel iskreno zahvalile za obisk.

Besedilo: Katarina Černigoj

Foto: arhiv Vrtca Štanjel

Zimske dejavnosti v skupini Račke

V naši skupini smo v mesecu januarju spoznavali zimo skozi različne in zabavne dejavnosti. Prebiralimo pravljico Lan in Luna na snegu ter se pogovarjali o prijaznosti. Izdelali smo si tudi svojega Lana in Luno, ki smo ju oblačili. Na snežaka smo lepili bele papirčke in se poleg razgibavali. Otroci so uživali v pripenjanju nogavic s ščipalkami na vrstico, kar spodbuja fino motoriko. Skupaj smo peli pesmi o snežaku in zimi ter si tako popestrili zimsko vzdušje. Pesmi smo spremljali s paličicami in ropotuljami. Z veliko ustvarjalnosti smo izdelali snežake iz praznih plastenk in naslikali stopljenega sneženega moža. Otroci so polnili posodice z vato, kar je bila zabavna senzorična dejavnost, ki krepi koncentracijo. Posebno navdušenje pa je prinesla priprava umetnega snega – malčki so ga z veseljem gnetli in oblikovali. Poskrbeli sva za vsakodnevno razgibavanje in bivanje na svežem zraku, ko nam je vreme to dopuščalo. Z vsemi načrtovanimi dejavnostmi smo bogatile domišljijo otrok, motoriko in socialne veščine ter nam pričarale pravo zimsko vzdušje.

Besedilo in foto: Katarina Černigoj

Kulturni dan

Kot vsako leto smo v vrtcu tudi letos obeležili 8. februar, kulturni dan, ki je posvečen našemu največjemu pesniku Francetu Prešernu. V sklopu kulturnega praznika smo spoznavali pisateljico Anjo Štefan. Otroci so v vrtec prinesli njene slikanice, pesniške zbirke in uganke, ki smo jih vsakodnevno prebirali. Ogledali smo si animiran film Povodni mož in spoznali veliko zanimivih podatkov iz življenja Franceta Prešerna. Otroci iz skupine Žabice so risali karikature Franceta Prešerna z ogljem, otroci iz skupine Sončki so pobarvali vsak svojo slovensko zastavo, najmlajši iz skupine Račke pa so skupno pobarvali slovensko zastavo. Z izdelki smo okrasili našo avlo in pripravili razstavo o Anji Štefan. V petek smo se zbrale v avli vse tri skupine. V uvodu smo, kot se za slovesnost spodobi, najprej prisluhnili naši slovenski himni. Kasneje se je vsaka skupina predstavila z deklamacijo pisateljice Anje Štefan. Ogledali smo si tudi posnetek Bobek in barčica, predstave otrok, ki sedaj obiskujejo tretji razred.

Otroci so tako na igriv način spoznali pomembnost kulture in pesništva v slovenskem jeziku.

Besedilo in foto: Denis Lemut

Kar burja prinese

Mladi baletniki očarali občinstvo

Že nekaj let se baletna društva Krasa povezujejo in pripravijo skupen božično novoletni nastop v Kosovelovem domu v Sežani. Tako pristrčen nastop je bil tudi lani, ko so 17. decembra na veliki oder stopile baletke ter seveda nekaj baletnikov, ki jih je k sodelovanju povabilo Baletno društvo Sežana, ki združuje jazz skupino in šolske skupine na Kozini in v Sežani. Predstavili so se še člani Slovenskega kulturnega društva Igo Gruden z Nabrežine, Športno kulturnega in umetniškega društva 15. februar iz Komna ter SKD France Prešern iz Boljunca. Tako sta šolski skupini iz Komna odplesali Sladkorno peno na glasbo iz Disneyeve risanke Trnuljičica iz leta 1959 in Valček zarje na variacijo iz baleta Don Kihot. Najmlajše skupine iz Komna in Kozine so pripravile posebno božično rajanje.

Skupine iz Nabrežine in Boljunca so občinstvo pripeljale do starega Egipta z ljubezensko zgodbo žarometnih rit-

mov baleta Faraonova hči. Predstavo so zaključili s skupnim nastopom valčka iz labodjega jezera. Kljub različnim lokaci-

jam, kjer skupine delujejo na slovenskem in italijanskem Krasu, ter starostim vse združuje ljubezen do plesa. In ravno z ljubeznijo do plesa so s plesnimi točkami pričarali praznično vzdušje, občinstvo pa jim je namenilo velik aplavz. Še posebej

so se zahvalili učencem, njihovim staršem, ki spodbujajo otroke in jih vozijo na baletne vaje, seveda mentorjem: učiteljici Anni Maria Romano, ki poučuje jazz skupino v Sežani, Avalon Rolli iz šolske skupine Sežana, učitelju Eugenu Todorju,

ki poučuje skupine v Boljuncu, Evi Lavrenčič, ki uči v Komnu, in Rozaliji Kavčič. Za kostumografijo sta poskrbeli Maja in Petra Oblak.

Besedilo in foto: Olga Knez

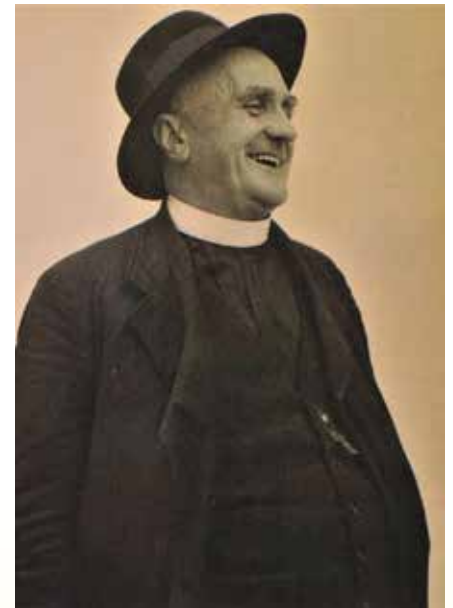
Ob 150. obletnici rojstva Jožeta Abrama

Jožeta (Josipa) Abrama se spominjamo kot zavednega primorskega duhovnika, pisatelja, prevajalca, prosvetnega delavca in organizatorja planinstva. Rodil se je 2. februarja 1875 v Štanjelu pri Grajžarjevih. Po končani osnovni šoli je obiskoval nižjo gimnazijo v Gorici, višjo gimnazijo pa je zaključil v Ljubljani. Tu se je srečal z Janezom Ev. Krekom, ki ga je navdušil za ukrajinščino. V Gorici, kjer je obiskoval bogoslovje, je svoje navdušenje do Ukrajine delil s sošolcema Vugo in Brecljem ter z goriškim odvetnikom dr. Pavletičem. Abramov biograf, duhovnik Jožko Kragelj zapiše, da so mladi navdušenci v Štanjelu ustanovili pobratimsko društvo »Zaporoško Sič«.

Mlad duhovnik je opravljal prvo službo v Bovcu, od koder ga je pot peljala v Trento. Svoje navdušenje do trentarskih ljudi in gora je izrazil v svojih številnih spisih, ki jih je podpisoval s psevdonimom Trentar. Tu je spoznal planinca Juliusa Kugya, s katerim je ohranjal prijateljske stike. Povezal se je tudi z Jakobom Aljažem in utiral pot slovenskemu planinstvu. Zavzemal se je, da bi naše planine ohranile slovenski značaj. Duhovniška služba ga je kasneje vodila še v cerkljanske Novake, v Bilje in Obloke. V času službovanja

na Mostu na Soči in v Pevmi je povabil k poslikavi cerkva Toneta Kralja. Na Kraljevih freskah lahko še danes opazimo protifašistične poudarke. Abram je umrl v Ljubljani leta 1938, ko je obiskal prijatelja zdravnika Antona Breclja. Pokopan je med duhovniki na Plečnikovih Žalah.

Za seboj je pustil zbirko spisov, ki jih je leta 1997 pod naslovom Moja Trenta zbral in uredil Jožko Kragelj, izdala pa Založba Branko. Osem let kasneje je celjska Mohorjeva družba izdala njegova dela pod naslovom Planinski cvet, uredil in zbral jih je Kragelj. Med njegovimi dramskimi deli izstopa drama Zlatorog. Pomembno je tudi njegovo prevajalsko delo. Iz ukrajinščine je prevedel pesniško zbirko Kobzar pesnika Tarasa Ševčenka in velja za pomembnega pobudnika slovensko-ukrajinskih kulturnih stikov. Na pročelje njegove rojstne hiše so na pobudo društva Karpati leta 2010 postavili kipa Abram in Ševčenku. Tu je ostalo mesto ohranjanja stikov z ukrajinsko kulturo. Na osebnost Jožeta Abrama sta s člankom v glasilu štanjelske krajevne skupnosti Pozdrav opozorila že Marija in Jože Švagelj. Branko Lušina, ki je v svoji založbi Branko izdal Abramove spise, pa je že leta 2000 podal pobudo za postavi-

Jože Abram (Foto: Julius Kugy)

tev spominske plošče na pročelje Abramove domačije.

150. letnico rojstva Jožeta Abrama smo obeležili v soboto, 1. februarja 2025, v Viteški dvorani v gradu v Štanjelu, na prireditvi v organizaciji Grajžarjevih in Občine Komen ter v partnerstvu z ORO Krasa in Brkinov. Polno dvorano udeležencev je v nagovoru pozdravil župan Občine Komen, mag. Erik Modic. Življenje in delo Jožeta Abrama je podrobno predstavil urednik in publicist Iztok Ilich. Andrija Hevka iz Društva Ljubljana-Kijev pa je spregovoril o Abramovem prevajalskem delu. Program so obogatili učenci OŠ Antona Šibelja - Stjenka Komen in podružnice Štanjel. Gostujoči učenci iz Osnovne šole Josipa Abrama iz Pevme pri Gorici so osvetlili spomin na duhovnika Abrama. Prisluhnili smo ukrajinskim pesmim v izvedbi pevskega zbora Drevo volje ter Ševčenkovi poeziji v ukrajinščini in slovenščini. Za zaključek smo se Abram s cvetjem in pesmijo poklonili pred njegovo rojstno hišo pri Grajžarjevih.

Besedilo: Vlasta Markočič

Otroški pevski zbor POŠ Štanjel pod mentorstvom Andreje Rustja (Foto: Neža Markočič)

Zaključek 6. Ekstempora Kras mladi

Kulturno društvo Kras od leta 2018 deluje na območju štirih kraških občin in med seboj povezuje likovne ustvarjalce Krasa iz okolice.

Vsako jesen privabi likovne ustvarjalce iz Slovenije in tujine na, zdaj že tradicionalni, Ekstempore Kras. Slikovito kraško okolje s prepoznavno arhitekturo, v jeseni barvito naravo ter Lipico s prostranimi pašniki in čudovitimi lipicanci je namreč navdih mnogim umetnikom. Udeležba na ekstemporu ni zgolj umetniška izkušnja, temveč tudi druženje in izmenjava idej med umetniki in ljubitelji

umetnosti. V novembru je društvo v sodelovanju s Kobilarno Lipica organiziralo že 6. Ekstempore Kras in Ekstempore Kras mladi. K sodelovanju je pritegnilo kar 53 umetnikov, strokovna komisija je med njimi izbrala 12 nagrajencev.

Izjemen je bil tudi odziv na 6. Ekstempore Kras mladi, saj je pritegnil kar 84 mladih likovnih ustvarjalcev različnih starosti. Pod vodstvom mentorjev so ustvarjali na temo Biseri Krasa in Kras ter s svojo domišljijo in talentom ustvarili 75 likovnih in 9 kiparskih deli. Na ekstemporu so sodelovali učenci OŠ Sežana, OŠ

Dutovlje in podružnične šole Tomaj, OŠ Komen, OŠ Divača, OŠ Hrpelje, OŠ Branik, OŠ Dekani, OŠ Oskarja Kovačiča Ljubljana, Likovno društvo Lila Litija in Slikarski atelje Barbara Kastelec.

Dela mladih umetnikov so bila od 20. novembra 2024 do 18. januarja 2025 razstavljena v Kulturnem domu Hrpelje. V soboto 18. januarja je društvo v sodelovanju z občino Hrpelje-Kozina organiziralo delavnico akvarela pod vodstvom Mojce Žerjal, ki se je udeležilo trinajst mladih ustvarjalcev. Spoznali so se z osnovami akvarelne tehnike – s pripravo papirja, z različnimi čopiči in barvami, s postopki slikanja mokro na mokro in mokro na suho, z gradnjo ter sušenjem slike. Akvarelna tehnika je lahkotna tehnika, a izvajalsko zahtevnejša. Razstavo 6. Ekstempora Kras mladi je Kulturno društvo Kras zaključilo s podelitvijo priznanj in simboličnih nagrad mladim ustvarjalcem.

V Kulturnem društvu Kras smo zelo veseli odziva mladih ustvarjalcev. Zavzemamo se za to, da se mladim ponudi možnost ustvarjanja, ustvarjalnosti in tudi sodelovanja na ekstemporu, kjer se lahko predstavijo s svojimi deli, saj je to pomemben prispevek za razvoj njihove umetniške poti.

Besedilo:

Mojca Žerjal, Kulturno društvo Kras

Foto: Nina Gaber

Delavnica akvarela.

Kdor ne pogleda nazaj, ne more naprej

Prav na 81. obletnico napada Južnoprimorskega odreda na fašistično kolono v Dovcah je tudi letos potekala tradicionalna proslava pred spomenikom, ki sta ga leta 1955 postavili borčevski organizaciji Komna in Branika. Pred spomenikom, ki je bil leta 2010 obnovljen, je pozdravne besede številnim udeležencem, članom veteranskih domoljubnih organizacij in praporščakom, ki jih je vodil veteran vojne za Slovenijo Milivoj Štrekelj, izrekel novogoriški župan Samo Turel.

Številni zbrani so se poklonili spominu na 2. februar 1944, ko sta prva in tretja četa Južnoprimorskega odreda na cesti med Komnom in Branikom, natančneje v Dovcah oz. na Rovni, izvedli zasedo in napad na številčnejšo motorizirano nemško-italijansko kolono. Pri tem je bilo na

sovrražnikovi strani 85 mrtvih, enajst ujetih in obkoljenih ter eden je pobegnil. To je bila velika vojaška partizanska zmaga nad okupatorjem, z relativno majhnim številom padlih (7). Napad je vodil domačin in namestnik komandanta Anton Šibelja - Stjenka, ki je bil po vojni razglašen za narodnega heroja, po njem se imenuje tudi osnovna šola v Komnu.

Spomina na padle borce in vse tiste, ki so žrtvovali svoja življenja na Slovenskem in širše, je obudil tudi osrednji govornik, pesnik in pisatelj ter predsednik Društva slovenskih pisateljev Marij Čuk. Opozoril je na vrednote NOB, kot so solidarnost, privrženost, pravičnost, enakopravnost, navezanost na etično svetlobo, brez katerih naše civilizacije ne bi bilo. Prepričanje v te vrednote je bila vzmet upora proti okupa-

torju pred več kot 80. leti, ki mu današnje revanšistične in revizionistične neofašistične skomine skušajo pristriči vrednost in ideale, hočejo relativizirati NOB in partizansko gibanje. Brez teh vrednot ne bi bilo današnje samostojne Slovenije in Evrope. Vrednote in izročilo NOB-ja so brezčasne in zelo preproste: upreti se zatiranju in smrti, kajti mora biti zelo jasno povedano, da je italijanski fašizem slovenski narod obsodil na smrt. To dejstvo se skuša v imenu nekakšnega čezmejnega prijateljstva postaviti v kot pozabe. Žalostno poglavje maščevanja je posledica več kot 20-letnega preganjanja, trpinčenja, prepovedi jezika, ukinitve vseh kulturnih dejavnosti, konfinacijah, koncentracijskih taboriščih, umorov, smrti – skratka nepopisnega trpljenja našega človeka, je poudaril Čuk in se dotaknil ak-

tualnega dogajanja:

»Izražati spoštovanje Hitlerju ali Mussoliniju, češ da je to zgodovina, je grozljiva perverzija. Živimo v norem času, ko je v Gorici Mussolini še vedno častni občan, tamkajšnji župan pa se vsako leto klanja fašistom desete mas. Je to primerno za eno od dveh prestolnic kultur, da vliva v ta velik dogodek simbole črnega terorja in strahovlade? Je to sprejemljivo?«

Čuk se v času, ko veljajo dvojna pravila, sprašuje »Kam smo prišli, da je prizadevanje za mir negativno, podpihovanje vojne pa pozitivno dejanje. Kam smo prišli, da si hočejo jedrske velesile prisvojiti tuja ozemlja, kot da bi šlo za igro. Razveseljen človek, ki nosi v sebi še seme dobrega, zavrača vsakršno nasilje! Živimo v času, ko je novi fašizem zvit kot lisjak in si utira pot med ljudmi ... Ni treba daleč, da bi oživilili plemenite vrednote. Le spomin je treba ohraniti, ga premisliti, črpati iz njega in nam bo vse jasno. Naš spomin je šolska ura tega, česar človek ne bi smel nikoli ponoviti. Kdor ne pogleda nazaj, ne more naprej,« je v dostojanstvenem prepričanju, da bomo ohranili sebe in lastno identiteto pripadnosti zaključil

slavnostni govorec Marij Čuk, eden dnejših predstavnikov Slovencev in slovenstva.

Borčevske delegacije so se po enominutnem molku poklonile spominu vsem žrtvam in k spomeniku položile cvetje. V kulturnem programu so sodelovali: gledališki igralec in povezovalc prireditve Andrej Zalesjak, Moški pevski zbor

Skala Gabrje-Savodje pod taktirko Aljose Saksida, vokalni duet Katica Del Bon in Irena Colja ter učenci Osnovne šole Antona Šibelja – Stjenka iz Komna pod mentorstvom Špele Grmek. Po zaključni slovesnosti je v lovski koči Grižnik sledilo prijetno druženje.

Besedilo in foto: Olga Knez

Zaključek filma *Brkinska jabolka* in prvega poglavja projekta *Izročilo Brkinov in Krasa*

Z dokončanjem dokumentarnega filma *Brkinska jabolka* se je zaključilo prvo poglavje projekta *Izročilo Brkinov in Krasa*. Projekt, ki se je uradno zaključil maja 2023, je z dodatnimi aktivnostmi in nadgradnjo presešel pričakovanja ter postal pomemben promotor dediščine Brkinov in Krasa.

Film *Brkinska jabolka* je posvečen dolgoletni tradiciji sadjarstva v Brkinih in poudarja pomen ohranjanja znanj, ki se prenašajo iz roda v rod. Jabolka, kot simbol rodovitnosti in trdoživosti, predstavljajo tako dediščino kot potencial za trajnostni razvoj regije.

Dokončanje tega filma ne bi bilo mogoče brez podpore partnerjev, ki so prepoznali pomen projekta in prispevali k njegovemu uspehu. Podjetja P.G.M. Inženiring, d. o. o.; Godina, d. o. o.; Krasinvest, d. o. o., in Gradbena oskrba, d. o. o., so s svojo podporo omogočila, da film zaživi in doseže občinstvo, ki ceni dediščino in zgodbe naših krajev.

Projekt *Izročilo Brkinov in Krasa* je skozi 12 dokumentarnih filmov ohranjal

kulturno in naravno dediščino ter jo predstavil širšemu občinstvu. Filmi so bili predvajani na RTV Slovenija, TV Koper-Capodistria, slovenskem programu RAI Furlanija-Juljska krajina ter na več kot 40 dogodkih v sklopu turneje po Brkinih, Krasu in bližnji okolici. Ta turneja ni bila zgolj prikaz filmov, temveč prostor za povezovanje, izmenjavo zgodb in utrjevanje lokalne identitete.

Platforma izrocilo.si ostaja ključni del projekta, saj omogoča brezplačen dostop do vseh filmov in drugih vsebin,

ki promovirajo dediščino Brkinov in Krasa.

Z zaključkom filma *Brkinska jabolka* smo zaključili prvo poglavje projekta *Izročilo Brkinov in Krasa*. A dediščinska pripoved se nadaljuje – že načrtujemo nove vsebine in projekte, ki bodo še naprej povezovali preteklost s prihodnostjo ter bogatili življenje lokalnih skupnosti.

Hvala vsem partnerjem, podpornikom in občinstvu, ki ste postali del te zgodbe. Veselimo se nadaljnega sodelovanja in novih izzivov, ki nas čakajo.

Besedilo in foto: Zavod Dobra pot

Kremni med

Trg čebeljih pridelkov je pester že od nekdaj, saj pridobivamo različne vrste medu in druge čebelje pridelke. Vrste medu se med seboj značilno ločijo v senzoričnih lastnostih. V zadnjih letih so se na trgu začeli pojavljati novi medeni izdelki. To so kremni medovi z dodatki začimb, sadja ali drugih dodatkov. Za potrošnike so zanimive tudi mešanice medu, cvetnega prahu in propolisa. Za kremne medove je značilna gosta konsistenca, ki se lepo maže. Prednost tovrstnih izdelkov je obogatitev medu z bioaktivnimi komponentami, kot so antioksidanti, ki prispevajo k dobremu počutju.

Kremni med se pridobi iz običajnega medu s postopkom kontrolirane kristalizacije. To poteka v velikih mešalnih posodah. V posodi se dlje časa meša med pri nižani temperaturi (cca. 14 °C). Pogosto se v mešanico doda že predhodno izdelan kremni med, da se pospeši tvorba kristalov. S tem pridobimo meden izdelek z majhnimi kristali, ki se enostavno maže na kruh in ne kaplja. Z vodeno kristalizacijo ne vplivamo na kemijsko sestavo medu. Spreminjamo samo fizikalne lastnosti izdelka, zato ostane tak izdelek s prehranskega vidika identičen osnovni surovini (Karahan in sod. 2023).

Sadni in zeliščni pripravki so dodani medu v liofilizirani obliki (sušenje z zamrzovanjem) ali v obliki sokov oziroma sirupov. Z liofilizacijo se ohrani večji del hranilnih snovi. V med je možno vmešati mnogo različnih dodatkov, kot so: kakav, kava, cimet, ingver, oreščki, jagodičevje, poprova meta, cvetni lističi, agrumi, vanilja, čili in druge. Sprejemljivost tovrstnih izdelkov je zelo odvisna od posameznika. V med se dodaja majhna količina dodatkov (od 1 % do 5 %), saj z dodatki ne želimo preglasiti okusa medu.

Šedik in sodelavci (2020) so ugotavljali, kakšne so senzorične lastnosti obogatitvenih kremnih medov in kako sprejemljivi so za potrošnike. Primerjali so štiri kremne medove z dodatki kakava, cimeta, kurkume in cvetnega prahu. Ugotovili

so, da sta najboljše ocenjena dodatka kakava in cimeta. Dodatno so preverjali tudi antioksidativne lastnosti naštetih mešanic. Zaključili so, da vsi dodatki prispevajo k večji antioksidativni učinkovitosti v primerjavi z navadnim kremnim medom brez dodatkov. S tem lahko na naraven način povečamo hranilno vrednost izdelka.

V raziskavi, ki so jo izvedli Žebracka in sodelavci (2022), so ugotavljali mikrobiološko ustreznost kremnih medov. Prisotnost mikroorganizmov predstavlja potencialno tveganje za zdravje potrošnika. Analizirali so 20 vzorcev kremnega medu z dodatki. V dveh vzorcih so zaznali povečano prisotnost mikroorganizmov. Raziskava žal ne opredeli, ali je šlo za primarno okužbo z mikroorganizmi (čebele prinesejo iz okolja) ali za sekundarno okužbo (okužba med točenjem, skladiščenjem, dodajanjem dodatkov).

V isti raziskavi so tudi ugotavljali, kakšno protibakterijsko delovanje imajo kremni medovi z dodatki. Zaznali so statistično značilno razliko v protimikrobnem delovanju zoper bakteriji *Escherichia coli* in *Salmonella enteritidis* pri medovih, obogatitvenih z mešanico slezovih korenin in bezgovih jagod. Po protimikrobni učinkovitosti je sledila mešanica pomaranče in klinčkov.

Dodajanje dodatkov lahko skrajša rok trajanja kremnega medu, saj so dodatki pogosto občutljivi na kvar (imajo povišano vsebnost vode ali so podvrženi oksidaciji). Zato se priporoča, da tudi kremni med hranimo na suhem in hladnem mestu in ga čim hitreje porabimo.

Kremni med, obogaten z dodatki, je izdelek, ki se vedno pogosteje pojavlja na tržišču. Gre za inovativen in naraven izdelek, ki prinaša novo senzorično doživetje v mnogih okusih. Hkrati je tudi prehransko obogaten. Z dodatki, s katerimi obogatimo okus, namreč vnašamo tudi dodatne hranilne snovi. S tem ustvarimo izdelek višjega cenovnega razreda. Glavni razlog za zavračanje tovrstnih izdelkov je preferenca osnovnega medenega okusa brez dodatkov. Nabor različnih okusov kremnega medu predstavlja možnost za pridobivanje novih kupcev, predvsem mlajše generacije.

Viri:

Karahan D., Yurt B., Çapanoğlu Güven E. 2023. Investigation of The Effect of Creamed Honey Production Process on The Sugar Profile of Honey. *Turkish Journal of Nature and Science*, 12, 2: 76--81.

Šedik P., Pocol C. B., Ivanišova E. 2020. Interdisciplinary Approach Towards Consumer Acceptability of Flavoured Honey: Case of Young Generation in Slovakia. *Bulletin UASVM Food Science and Technology*, 77, 2: 10 str.

Žebracka A., Winiarska-Mieczan A., Nowakowicz-Dębek B., Banach M., Drabik A., Pulit-Prociak J., Chmielowiec-Korzeniowska A. 2022. Assessment of the microbiological quality and bactericidal properties of flavoured honey. *Medycyna Weterynaryjna*, 78, 11: 556--562.

Besedilo: Ana Janžekovič, svetovalka za varno hrano JSSČ
Foto: arhiv ČZS

Dušana Krta zamenjala Greti Manfreda

Dušan Krt je po dobrih dveh letih vodenja Upravne enote Sežana funkcijo načelnika predal Greti Manfreda, ki je od 1. februarja nova vršilka dolžnosti načelnika sežanske upravne enote, ki pokriva štiri občine Krasa in Brkinov z okoli 26 tisoč prebivalci. V njegovem mandatu se je upravna enota kadrovsko okrepila iz 34 sodelavcev na 42 zaposlenih, predvsem na področju gradbenih zadev in tujcev. V času njegovega mandata so bili ponovno odprti krajevni uradi, ki pa so se lani v začetku poletja zaprli zaradi zagotavljanja dela na sedežu upravne enote v Sežani. Krt s ponosom odhaja na novo delovno dolžnost na ministrstvo. Ponosen je, da je Vlada RS prav na predlog in zaradi dobrega sodelovanja sežanske UE z Zavodom RS za zaposlovanje lani sprejela Interventni zakon, ki je omogočal, da delodajalci tujce zaposlijo, še preden jim je izdano dovoljenje za

prebivanje in delo ob pogoju, da imajo že izdano potrdilo o vloženi vlogi s strani UE in izdano soglasje oziroma delovno dovoljenje s strani zavoda ter da so v RS vstopili zakonito. Tako je bila na področju tujcev odpravljena krajevna pristojnost. Kot prva od vseh 58. slovenskih upravnih enot je sežanska naredila letno poročilo za preteklo leto. Krt je tudi edini načelnik UE v Sloveniji, ki je bil vabljen na slavnostno proslavo ob 125-letnici Zavoda za zdravstveno zavarovanje RS, ki se je

odvila 25. februarja letos v kongresnem centru na Brdu pri Kranju.

Nova v. d. načelnica Greti Manfreda je do sedaj opravljala delo na Regijski razvojni agenciji Severne Primorske v Novi Gorici, kjer je bila zaposlena 14 let, med drugim tudi kot vodja oddelka in projektni vodja za nacionalne, čezmejne in mednarodne projekte. Najprej se bo sestala z zaposlenimi, da dobi pregled nad stanjem dela upravne enote. Zase pravi, da je pozitivno naravnana, usmerjena k rezultatom, konstruktivna in timski človek. »Zavedam se, da je za doseg dobrih rezultatov ključno medsebojno sodelovanje in skupno reševanje izzivov. Skupaj s sodelavci se bom zavzemala, da bo UE Sežana z zakonitim, strokovnim in transparentnim delovanjem nudila najboljše storitve svojim uporabnikom.«

Besedilo in foto: Olga Knez

Znani so rezultati 1. Javnega poziva LAS Krasa in Brkinov

Kot vodilni partner LAS je Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov 20. junija 2024 objavila 1. Javni poziv za izbor projektov za uresničevanje ukrepov Strategije lokalnega razvoja LAS Krasa in Brkinov v letu 2024 na območju občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana, ki se bodo financirali iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Možnost oddaje vlog je bila do 30. septembra 2024.

Za predstavitev javnega poziva LAS ter z namenom povezovanja projektnih idej in potencialnih prijaviteljev so bile izvedene štiri delavnice v živo ter ena spletna delavnica za predstavitev vnosa vlog v spletno aplikacijo, ki so potekale v Dutovljah, Slivjah, Kobjeglavi ter Famljah. Novost 1. Javnega poziva je bila oddaja vlog elektronsko preko spletne aplikacije DRSP. K vzpostavitvi aplikacije smo pristopili številni slovenski LAS, saj olajša tako prijavni postopek za prijavitelje kot tudi nadaljnje delo s prijavnimi vlogami.

Na Javni poziv je prispelo 13 vlog, ki so skupaj vključevale 23 projektnih partnerjev. Na voljo je bilo 350.000 EUR, v projektnih vlogah pa je bilo skupaj zaproseno

za 737.690,50 EUR. Po administrativnem pregledu vlog, skladno s Pravilnikom o izvedbi Javnih pozivov, je vloge vsebinsko pregledala in ocenila Ocenjevalna komisija, ki je sestavljena iz zunanjih neodvisnih strokovnjakov. Vloge projektov je ob zaključku postopka odobril Upravni odbor LAS.

Za uspeh na 1. Javnem pozivu je bil bistven prepričljiv izkaz pristopa »od spodaj navzgor«, kar pomeni, da so potrebe prepoznane na terenu, med ljudmi in bodo projekti koristili širši skupnosti, ljudem na območju Krasa in Brkinov. Hkrati pa je bilo precej pomembno tudi močno in raznoliko partnerstvo.

Pri prijavi so bili uspešni Zavod Sopotniki, zavod za medgeneracijsko solidarnost, Komunala Sežana, d. d., Zavod Dobra pot, Zavod za kulturo in sonaravno delovanje, Društvo tabornikov Rod kraških j'rt, Malner, predelava sadja, d. o. o., ki bodo projekte izvajali skupaj s partnerji. Vseh pet uspešnih prijaviteljev je skupno zaprosilo za 207.858,20 EUR. O izvajanju projektov bomo seveda redno obveščali tudi preko objav v občinskih glasilih.

Poleg tega vas obveščamo, da je že objavljen 2. Javni poziv o čemer pišemo v ločenem članku tega glasila ter jeseni leta 2025 tudi 3. Javni poziv. Ker je bistven prispevek k uresničevanju Strategije lokalnega razvoja (SLR) LAS Krasa in Brkinov, na tem mestu ponovno izpostavljamo glavne poudarke aktualne SLR:

- **Krepitev vaških skupnosti ter omogočanje enakopravnega dostopa do storitev večjih mestnih središč** (npr. obnova vaških jeder, prostorov ter zunanjih površin za skupno rabo, spodbujanje samooskrbe ter ustvarjanja trajnostnih delovnih mest na podeželju, ustvarjanje močnih lokalnih

partnerstev in podobno),

- **trajnostni in odgovorni turizem** (npr. razvoj inovativne trajnostno usmerjene turistične ponudbe, povezovanje in sodelovanje med ponudniki, organizacija javnih turističnih dogodkov in njihova promocija, nadgradnja že vzpostavljenih oziroma vzpostavljanje novih pohodnih, kolesarskih in konjeniških poti),
- **varovanje naravne in kulturne dediščine ter prepoznavanje njenega razvojnega potenciala** (npr. odziv na podnebne spremembe, ohranjanje biotske raznovrstnosti, zmanjšanje od-

padkov in njihova bolj učinkovita raba v krožnem gospodarstvu, ohranjanje in nadgradnja tradicionalnih znanj, krepitev povezovanja iniciativ in društev z deležniki iz različnih sektorjev) ter

- **enakopravna socialna vključenost ter medgeneracijsko sodelovanje, povezovanje** (npr. podpora ranljivim skupinam in pomoč pri njihovem socialnem vključevanju, pomoč pri digitalni preobrazbi, posebej pri starejših, zmanjševanje izseljevanja mladih, podpora podeželskim podjetniškim pobudam, integriranje priseljencev in

podobno).

Vse ključne poudarke imejte v mislih, ko razmišljate o prihodnjih prijavah projektov, iskanju projektnih partnerjev in načrtovanju prihodnjih aktivnosti. Poleg tega vse zainteresirane vabimo, da že sedaj preverite svoje projektne ideje. Za dodatne informacije sva vam na voljo Maja Colja in Jerneja Modic, sodelavki v pisarni LAS, ORA Krasa in Brkinov, na e-naslovu info@laskrasainbrkinov.si in tel. št. 041 686 102. Vabljeni, da se oglasite osebno ali po telefonu.

Besedilo: Jerneja Modic, LAS Krasa in Brkinov

Grafika: LAS Krasa in Brkinov

Sofinancira
Evropska unija

Drugi Javni poziv LAS Krasa in Brkinov je odprt za prijave projektov

Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov – vodilni partner LAS je objavil 2. Javni poziv za izbor projektov za uresničevanje ukrepov Strategije lokalnega razvoja LAS Krasa in Brkinov v letu 2025 na območju občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana, ki se bodo financirali iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Namen javnega poziva je izbor projektov, katerih rezultati prispevajo k uresničevanju Strategije lokalnega razvoja LAS Krasa in Brkinov v letu 2025 ter se izvajajo kot podpora za izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (pristop LEADER/CLLD). Prepoznane so bile potrebe na področju:

- **varovanje naravne in kulturne dediščine ter prepoznavanje njenega razvojnega potenciala** (npr. odziv na podnebne spremembe, ohranjanje biotske raznovrstnosti, zmanjšanje odpadkov in njihova bolj učinkovita raba v krožnem gospodarstvu, ohranjanje in nadgradnja tradicionalnih znanj, krepitev povezovanja iniciativ in društev z deležniki iz različnih sektorjev in podobno),
- **trajnostni in odgovorni turizem** (npr. razvoj inovativne trajnostne turistične ponudbe, organizacija odmevnih javnih turističnih dogodkov in promocijske aktivnosti, učinkovito povezovanje in sodelovanje med ponudniki, nadgradnja že vzpostavljenih oziroma nove pohodne, kolesarske in

konjeniške poti in podobno) ter

- **enakopravna socialna vključenost ter medgeneracijsko sodelovanje, povezovanje** (npr. podpora ranljivim skupinam in pomoč pri njihovem socialnem vključevanju, pomoč pri digitalni preobrazbi, posebej pri starejših, zmanjševanje izseljevanja mladih, podpora podeželskim podjetniškim pobudam, integriranje priseljencev in podobno).

Višina razpoložljivih sredstev za sofinanciranje projektov znaša 440.000 EUR, pri čemer je najvišji znesek javne podpore za posamezni projekt investicijske narave 100.000 EUR, najvišji znesek javne podpore za posamezni projekt neinvesticijske narave pa je 50.000 EUR. Stopnja javne podpore posameznega projekta znaša 80 % upravičenih stroškov projekta.

Upravičenci do podpore so pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki, projekt pa lahko izvedejo sami ali s partnerji najpozneje v treh letih od podpisa pogodbe z Ministrstvom za kohezijo in regionalni razvoj.

Javni poziv je bil objavljen 16. februarja 2025, predloge projektov z vlogo na javni poziv pa je možno oddati do 16. maja 2025.

Razpisna dokumentacija je dosegljiva na spletni strani LAS Krasa in Brkinov (<https://www.laskrasainbrkinov.si/javni-poziv-za-operacije/>). Z namenom povezovanja projektnih idej v širša par-

terstev ter predstavitev javnega poziva in priprave vloge na javni poziv bodo organizirane tudi delavnice, ki bodo potekale v živo:

- v četrtek, 13. marca, ob 17h v Križu pri Sežani (vaški dom, Križ 2),
- v četrtek, 20. marca, ob 17h v Divači (Muzej slovenskih filmskih igralcev, Kraška cesta 26),
- v četrtek, 27. marca, ob 17h v Štanjelu (Kulturni dom, Štanjel 59a),
- v četrtek, 3. aprila ob 17h na Kozini (Inkubator Kozina, Mestni trg 5).

Poleg tega bo za vsa odprta vprašanja potekalo tudi spletno svetovanje (preko platforme ZOOM), in sicer 7. maja ob 10h in 15h.

Vsi termini so objavljeni tudi na spletni strani www.laskrasainbrkinov.si.

Za dodatne informacije sta vam na voljo Maja Colja in Jerneja Modic, sodelavki v pisarni LAS, ORA Krasa in Brkinov, na e-naslovu info@laskrasainbrkinov.si in tel. št. 041 686 102.

50 let evropskih pešpoti v Sloveniji

Zgodovina in postopni razvoj pohodništva po evropskih pešpotah segata v leto 1969, ko je bila v Nemčiji ustanovljena Evropska popotniška zveza (ERA). Danes to krovno organizacijo sestavlja 63 pohodniških organizacij iz 30 evropskih držav in štirih organizacij, ki so včlanjene kot zunanji opazovalci. Združujejo več kot tri milijone članov.

V Evropi je danes speljanih 12 evropskih poti, skozi Slovenijo pa potekajo tri – E6, E7 in E12. Celotna pot E6 poteka od Roskilda pri Københavnu na Danskem do Kastava nad Reko. Slovenski del poti E6 je bil odprt 24. maja 1975 na Mašunu v okviru tedna gozdov in proslave stoletnice prvega gozdarskega društva na Slovenskem. Pobudo za ureditev omejnene poti je podal inženir gozdarstva dr. Milan Ciglar, po katerem se danes ta del poti tudi imenuje – Ciglarjeva pot od Drave do Jadrana. Slovenski del E6 je do razpada Jugoslavije vodil od mejnega prehoda Radelj na Hrvaško do Kastava, danes pa do Strunjana. Dolga je okoli 350 kilometrov, opremljena z 39 žigi.

V letu 2025 E6 slavi 50. letnico. V ta namen bomo organizirali vrsto dogodkov: pohode, druženja, razstave in mednarodni foto natečaj. Osrednji dogodek bo 27. septembra 2025 v Radljah ob Dravi. Več o praznovanju najdete na <https://eupoti.com/praznovanje-e6-2025.htm> in <https://www.era-ewv-ferp.org/sl/e6-in-2025/>.

Slovensko Istro prečka tudi Evropska pešpot E12 (Meditranska pešpot). V Sloveniji je bila odprta 10. decembra 2016 v Kopru in poteka od stične točke z italijansko traso na Poti zdravja – Parenzani v Škofijah mimo Kopra, Strunjana, Portoroža do Sečovelj in mejnega prehoda Sečovlje, kjer vstopi na hrvaško ozemlje.

Pot je dolga nekaj manj kot 50 km in ima tri kontrolne žige. Zanj potrebuje mo dva do tri dni. Evropska pešpot E12 prihaja iz Španije, Francije in Italije na slovensko in hrvaško jadransko obalo, v Črno goro, Grčijo in naprej v vzhodno Sredozemlje. E6 in E12 pa se ob Jadranskem morju združita v Strunjanu.

Vse evropske pešpoti v Sloveniji so označene z rdeče-rumenimi markacijami. Zanje v Sloveniji skrbi Komisija za evropske pešpoti v Sloveniji (KEUPS), ki so jo ustanovile: Turistična zveza Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije, Planinska zveza Slovenije in Zveza gozdarskih društev Slovenije.

Poslanstvo Komisije za evropske pešpoti v Sloveniji je vključevanje v evropske tokove pohodništva, sodelovanje z Evropsko popotniško zvezo, koordiniranje Kluba popotnikov po evropskih pešpotah v Sloveniji (organiziranje vsakoletnega srečanja slovenskih pohodnikov po evropskih pešpotah), seznanjanje, uveljavljanje, širjenje in pro-

mocija ideje pohodništva.

S tem pa želi prispevati tudi k spoznavanju etnoloških, kulturnih in zgodovinskih zanimivosti Slovenije, razvoju podeželja, trženju v turizmu in njegovem razvoju, popularizaciji gozdov in zavedanju njihovega pomena – skratka, uveljaviti javni in državni interes za evropske pešpoti, spodbujati varovanje narave, okolja in lastnine v naravnem okolju ter sodelovati pri medsebojnem spoznavanju ljudi v domovini in iz drugih držav zaradi sožitja, sporazumevanja in miru v svetu.

Pohodnike vodi moto, ki je v današnjem času še posebno aktualen:

Kdor hodi, je vedno pred časom. Kdor hodi po evropskih pešpotah, je nekaj desetletij pred časom. Kdor hodi po slovenskem delu dveh evropskih pešpoti, je že četrto stoletje pred časom. In ta čas je vedno zdaj!

Besedilo: Jože Prah, predsednik KEUPS,
keups.slo@gmail.com
Foto: arhiv ZGS

PRIHAJA NA NAŠE ODRE

Sobota, 15. marec 2025, ob 19.00
gledališka predstava
POSLI POD KRINKO

Nedelja, 16. marec 2025, ob 19.00
koncert
GREGOR RAVNIK

Torek, 18. marec 2025, ob 9.30
film, drama
SAMOTA

Četrtek, 20. april 2025, ob 20.00
slovenski film
KAJ TI JE DEKLICA

Nedelja, 23. marec 2025, ob 17.00
animirani filmi s pogovorom
CIKINO: PEK BORIS IN PRIJATELJI

Nedelja, 23. marec 2025, ob 20.00
zgodovinska drama
TAKE MAJHNE STVARI

Ponedeljek, 24. marec 2025, ob 20.00
koncert
NIET

Petek, 28. marec 2025, ob 18.00
družinski film
SNEGULJČICA

Petek, 28. marec 2025, ob 20.00
romantična drama
QUEER

Sobota, 29. marec 2025, ob 20.00
gledališka predstava
PRAVIJO, DA NIČ NI RES

Nedelja, 30. marec 2025, ob 17.00
koncert
SPOMLADANSKI KONCERT PIHALNEGA ORKESTRA DIVAČA

Četrtek, 10. april 2025, ob 17.30 in 20.30
predstava
JANEZI

Ponedeljek, 14. april 2025, ob 20.00
koncert
MOSTAR SEVDAH REUNION

Četrta vseslovenska akcija beleženja spominov starejših

V Zavodu Dobra pot že vrsto let osveščamo o naravni in kulturni dediščini ter skrbimo za njuno ohranjanje. Zato letos že četrty zapored organiziramo vseslovensko akcijo beleženja spominov starejših, ki bo izvedena s pomočjo nagrajene aplikacije Zapisi spomina. S to pobudo želimo ponovno povezati Slovenijo in spodbuditi starejše ter mlajše, da skupaj ohranimo dragocene življenjske zgodbe preteklih generacij.

Starejši so zakladnica izkušenj, vendar se pogosto soočajo z osamljenostjo in

občutkom izključenosti. Mladi pa izgubljajo stik z dediščino in preteklostjo, kar pogloblja vrzel med generacijami. Prave izzive naslavlja aplikacija Zapisi spomina, ki omogoča beleženje in objavljanje spominov starejših o različnih vidikih življenja nekoč. Aplikacija, ki je prejela prestižno nagrado Sveta Evrope in Evropske komisije, je postala pomembno orodje za ohranjanje ustnega izročila in medgeneracijsko povezovanje.

Med 17. in 30. marcem 2025 bo že četrty potekala vseslovenska akcija Zapiši-

mo spomine! V preteklih letih se je v pobudo vključilo več kot 300 posameznikov in 46 organizacij, skupaj pa smo zabeležili okoli 350 pričevanj. Letos želimo projekt še razširiti in vključiti še več lokalnih skupnosti, šol, knjižnic ter drugih ustanov.

Sodelujete lahko kot pričevalec, ki podeli svoje spomine, ali zapisovalec, ki jih zabeleži v aplikacijo. K sodelovanju vabimo tudi vse organizacije in posameznike, ki jim je mar za dediščino in želijo prispevati k njenemu ohranjanju. Prijave so že odprte, svojo prijavo pa lahko oddate preko QR koda.

Več informacij o pobudi najdete na spodnjih povezavah, za dodatna vprašanja pa smo dosegljivi na info@dobra-pot.si. Vabljeni, da se pridružite in prispevate svoj delček k ohranjanju naše skupne dediščine.

Besedilo: Zavod Dobra pot

Predšolsko letovanje v Kranjski Gori za otroke Krasa in Brkinov

Tudi letos bomo otrokom naše regije omogočili pravilne počitnice v družbi vrstnikov, jim nudili priložnost za rast, spoznavanje novih okoliščin, pridobivanje izkušenj, ki jim bodo v pomoč že jeseni, ko se bodo odprla šolska vrata in bodo stopili v svet, poln razburljivih dogodivščin in izzivov.

Ko otroci spremenijo okolje, zapustijo svojo domačo cono udobja, se uživajo v nov ritem, spoznajo drugačen vsakdan, se preizkusijo v novih veščinah, se znajdejo v najrazličnejših vlogah, se v odnosu z vrstniki prično zavedati lastne osebnosti in spoznavati tisti del sebe, ki jim je bil dotlej neznan. Novo okolje, v katerem se znajdejo v času počitnic, novi prijatelji, pestra družba, so nove priložnosti, ki otroku širijo obzorja, spodbujajo vedoželjnost in vzbujajo nove občutke ter misli. Enak bo med enakimi.

Dogodivščine, zabava, opravljanje enostavnih obveznosti, izpolnjevanje dogovorov, skrb za svoje stvari in osebno higieno, igra in druženje z vrstniki, spodbujajo otrokov razvoj na poti v samostojnost in krepijo dobre odnose s prijatelji. Samostojno premagovanje majhnih ovir, pridobivanje novih znanj v otroku razvija občutek odgovornosti in krepi občutek lastne vrednosti.

Na letovanjih brez spremstva staršev se otrokom odprejo priložnosti za nove preizkušnje, pridobivanje novih znanj, vsestransko rast in krepitev samopodobe. Marsikateri starši so prijetno presenečeni, ko se njihov otrok vrne domov in jih preseneti s kakšno novo pridobljeno modrostjo, sam se obleče, umije, svoja oblačila zloži na svoje mesto, pospravi igrače za seboj ipd.

Odraščajočemu otroku večdnevno organizirano letovanje s svojimi vrstniki pod budnim očesom spremljevalcev gotovo dobro dene in je zanj koristno, saj tako dobi priložnost povsem spontano in na edinstven način spoznavati sebe, družbo in svet okoli njega.

V sodelovanju z Vrtcem Sežana in podružnicami v mesecu juniju organiziramo štiri izmene štiridnevni letovanj za predšolske otroke, ki letos vstopajo v prvi razred, letnika 2018 in 2019. Priprave na letovanje v Vili Šumici v Kranjski Gori so že v polnem teku.

Otroci bodo počitnikovali v sledečih terminih:

- 4. 6. do 7. 6. 2025
- 7. 6. do 10. 6. 2025
- 10. 6. do 13. 6. 2025
- 13. 6. do 16. 6. 2025.

V katerem terminu bo lahko letoval vaš otrok, vam bomo lahko sporočili po opravljenem vpisu in razporeditvi skupin po izmenah.

Otroci so v izmeno in skupino razvrščeni s svojimi tovariši iz vrtca in svojimi spremljevalkami. Če to ni mogoče, poskrbimo, da se otroci in njihovi starši pred odhodom na letovanje spoznajo s spremljevalkami ali spremljevalci.

Poleg roditeljskega sestanka se starši na individualnih razgovorih z njimi lahko podrobneje pogovorijo o otrokovih posebnostih in potrebah, mi pa postorimo vse, kar je v naši moči, da je malčkom na letovanju čimbolj prijetno, poučno in zabavno.

Besedilo: Ana Pangos, Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

Foto: arhiv društva MDPM Sežana

Kino Soča v Komnu

Potujoči Kino Soča-Isonzo cinema prinaša v Komen pretanjeno filmsko izkušnjo:

V petek, **4. aprila, ob 18. uri** bo v **Kulturnem domu Komen** na ogled dokumentarni film **V tišini življenja (dokumentarec o Mancji Košir)**, režiserke **Nine Blažin**.

V torek, **15. aprila, ob 18. uri** bo v **Kulturnem domu Komen** na ogled filmski duet režiserja **Franca Giraldija, Meja** (1996) in **Kras** (1960). Filmski večer poteka v okviru projekta **Oriente**

Vzhod / Occidente Zahod - Meja skozi film in zgodovino, ki je del uradnega programa **Evropske prestolnice kulture GO! 2025**.

Večera organizira **Kinoatelj** v sodelovanju s **Kosovelovo knjižnico Sežana – Enota Komen in Občino Komen. VABLJENI**

Razpis za prosto delovno mesto – TURISTIČNI INFORMATOR (M / Ž)

Ambiciozna, dinamična in razvojno naravnana organizacija

Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov, d. o. o., (v nadaljevanju ORA) vabi k prijavi na razpis za delovno mesto

TURISTIČNI INFORMATOR (M / Ž)

Če si proaktivna in razvojno usmerjena oseba, ki želi rasti z rastjo okolja, se nam čimprej javi s svojim življenjepisom na elektronski naslov: elena.funa@ora.si ali na naslov Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov d.o.o., Partizanska cesta 4, 6210 Sežana (v zaprti ovojnici brez oznake pošiljatelja, z navedbo "Ne odpiraj – Prijava na razpis za delovno mesto"). Razpis je odprt do 28. 3. 2025. Vabljenje na razgovor bo potekalo že tekom marca, še pred zaključkom razpisa, zato ne odlašaj. Izkoristi priložnost in se prijavi.

Več informacij najdete na spletni strani ORE: <https://www.ora.si/>.

OBMOČNA RAZVOJNA AGENCIJA
KRASA IN BRKINOV

Ambiciozna, dinamična in razvojno naravnana organizacija

Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov d.o.o. ima razpisanih več delovnih mest na območju Krasa in Brkinov. Podrobnejši opis delovnih mest na spletni strani www.ora.si.

Trenutno odprti delovni mesti:

- **Vodja projektov**
- **Vodja destinacije Krasa in Brkinov**

Če si proaktivna in razvojno usmerjena oseba, ki želi rasti z rastjo okolja, izkoristi priložnost in se prijavi.

MEDICAS

PRI BOLNIŠNICI

Šempeter pri Gorici,
Cesta prekomorskih brigad 62a

☎ 068 171 712

www.medicas.si

ŠIROKA PONUDBA ORTOPEDSKE OBUITVE ZA OBCUTLJIVA STOPALA IN DRUGIH PRIPOMOČKOV

Ne prezrite

Volčji Grad

27. april 2025 ob 15h - proslava

80 let od konca 2. svetovne vojne.

80 let pohoda Jurišnega bataljona

30. divizije

28. april 2025 ob 18h - koncert

Vstala Primorska - pesmi upora in ljubezni

Občina Komen, Društvo Debela Griža

ORATORIJ KOMEN 2025

od 25. 8.
do 30. 8. 2025

ŽUPNIŠČE KOMEN

oratorij.komen@gmail.com

Tinka: 041 216 907

Tina: 040 609 130

prijave zbiramo do 20. 7.

Knjižnica Komen v mesecu marcu vabi na ogled domoznanske razstave **Dolga, dolga pot domov Gabrijele Tavčar ... in mnogih drugih**, ki je na ogled do 31. marca 2025.

NA TRENINGE IN VADBE S PREVOZI NA ZAHTEVO

Naložite si aplikacijo ToyotaGO in se pustite zapeljati v enostavnejši vsakdan s storitvijo prevoza LOKALNO POVEZANI na območju občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana.

Varno, udobno, ugodno!

Vse podrobnosti najdete na www.lokalnopovezani.si.

POMLAD IN DELA NA PROSTEM

POSKENIRAJTE
IN SE NAROČITE.

OPTIKA TOM PREGLED VIDA
VSAK ČETRTEK

Kosovelova ulica 1b, 6210 Sežana, TEL: 05 730 47 70

Pomlad že trka na vrata. Narava se prebuja, dnevi se podaljšujejo in nas vabijo, da preživimo veliko časa zunaj, v različnih vremenskih razmerah. Nekateri čaka še zadnje obrezovanje dreves ali trt, druge urejanje okolice, tretje sajenje in razna poljedelska, vrtnarska opravila.

Vsako delo zahteva pozornost in previdnost in pri vsakem delu je prvo pravilo zaščita samega sebe. Vedno si vzemite čas, da se ustrezno zaščitite pred mrazom, vetrom, soncem in poškodbami.

Kakovostna sončna očala z UV zaščito varujejo oči pred sončnimi žarki, vetrom in pred tujki, ki lahko zaidejo v oči.

Zaščitite svoje oči!

Obiščite nas in z veseljem vam bomo svetovali pri izbiri primernih sončnih ali zaščitnih očal za vas, za vaše aktivnosti in tudi za vaš žep.

Vašo dioptrijo lahko vgradimo v sončna ali zaščitna očala in tako pridobite jasen in zaščiten pogled na svet.

Zagotavljamo strokovno izvedbo pregleda vida, kakovostne očalne leče in okvirje ter strokovno svetovanje. Vse naštetu je razlog, da vam v OPTIKI TOM nudimo 100 % garancijo zadovoljstva.

I FEEL
SLOVENIA

KRAŠKE TRGOVINE

PODPRITE LOKALNO

**MITSKI PARK RODIK • TIC DUTOVLJE • TIC LOKEV • TIC SEŽANA
CENTER ZA OBISKOVALCE GRAD ŠTANJEL**

www.visitkras.info

Hiša dobre volje Komen je namenjena starejšim osebam in tistim, ki imajo težave z zdravjem. Oskrba vključuje pomoč pri negi, zdrave obroke, redne terapije ter različne aktivnosti, kot so telesna vadba, ustvarjalne delavnice, družabne igre in druge dejavnosti, ki zagotavljajo dobro počutje in druženje.

Hiša dobre volje je odprta vsak delavnik od ponedeljka do petka med 7:00 in 17:00.

VEČ INFORMACIJ

HIŠA DOBRE VOLJE:
051 605 699
041 337 059
tina.krog@dung.si
hisa.komen@dung.si

OBČINA KOMEN (subvencija):
05/7310 450
obcina@komen.si

SUBVENCIONIRANA CENA STORITVE

HIŠE DOBRE VOLJE KOMEN

OD 1. 4. 2025 DALJE

OBČINSKI SVET OBČINE KOMEN JE NA DECEMBRSKI SEJI SPREJEL SUBVENCIO V VIŠINI 50 % ZA STORITEV HIŠE DOBRE VOLJE KOMEN. DO SUBVENCIJE SO UPRAVIČENI UPORABNIKI S STALNIM PREBIVALIŠČEM V OBČINI KOMEN.

Cena storitve se obračuna glede na število ur prisotnosti ter glede na obseg pomoči, ki jo oseba potrebuje. Trenutne cene se gibljejo od 2,14 € do 2,66 € na uro (subvencionirana cena od 1,07 € do 1,33 € na uro).